

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΑΔΩΝΙΣ ΚΥΡΟΥ (1898-1918)

ΑΧ. ΚΑΙ Κ. ΚΥΡΟΥ (Διεύθυνσις)

ΑΘΗΝΑΙ - ΑΡΙΘ. 1

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΝΘΙΜΟΥ ΓΑΖΗ 7

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1936

Ἡ διὰ τοῦ νέου περὶ Τύπου νόμου θεσμοθέτησις τῆς ὑποχρεωτικῆς Κυριακῆς ἀργίας διὰ τὰς ἑφημερίδας καὶ ἡ παρασχεθεῖσα εἰς αὐτὰς ἀδεία, ὅπως τὴν Κυριακὴν ἐκδίδουν φιλολογικὸν περιοδικόν, ἐπαναφέρει τὴν «Ἐστία» εἰς μίαν παλαιὰν καὶ προσφιλεῖ τῆς παράδοσιν. Οἱ πιστοὶ τῆς ἑφημερίδος αὐτῆς ἀναγνώσται δὲν ἀγνοοῦν ὅτι ἡ «Ἐστία» συνεδέθη τὸ πρῶτον μὲ τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν. ὡς φιλολογικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ἐπὶ εἰκοσι σχεδὸν ἔτη καὶ ἀντιπροσωπεῦσαν κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς γενεᾶς καὶ πλέον τὴν ὅλην πνευματικὴν κίνησιν τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ 1894 ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὡς ἑφημερίς ἡ «Ἐστία», ποιηταὶ τὴν ἴδρυσαν, ποιηταὶ τῆς ἔδωσαν τὸν πρῶτόν τῆς χαρακτήρα, ποιηταὶ τῆς ἐδημιούργησαν τὰς πρώτας τῆς παραδόσεις. Καὶ εἰμεθα ἰδιαιτέρως εὐτυχεῖς, τιμώμενοι σήμερον, κατὰ τὴν πρώτῃ αὐτὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν παλαιὰν φιλολογικὴν μορφήν τῆς «Ἐστίας», μὲ ἀνέκδοτον ποίημα ἐνὸς ἐκ τῶν πρώτων ἰδρυτῶν ἐκείνων τῆς καθημερινῆς «Ἐστίας», τοῦ ποιητοῦ καὶ παλαιοῦ μας φίλου Γεωργίου Δροσίνῃ.

Βεβαίως δὲν ἠμποροῦμεν σήμερον, μετὰ τὴν πάροδον ἡμίσεος αἰῶνος, νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Κυριακάτικὴν αὐτὴν ἐκδοσὶν τῆς «Ἐστίας» ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς παλαιᾶς φιλολογικῆς «Ἐστίας». Τὰ χρόνια ἐπέρασαν, ἡ πρόοδος ἐπῆλθε ραγδαία, αἱ συνήθειαι μετεβλήθησαν. Πιστεύομεν, ἐν τούτοις, ἀκραδάντως, ὅτι δὲν ἔχομεν τίποτε ἀπολύτως νὰ μεταβάλωμεν ἀπὸ τὰ πρωταρχι-

ΠΡΟΣΜΕΝΕ ΤΟ

Χαίρεσαι κατὶ προσμένοντις,
μὰ κ' ἐσὺ δὲν ξέρεις τί,
οὐ γὰρ σοῦ τὸ φέρον ἡ Μοῖρά σου
οὐτὴν παλάμη τῆς κλειστή.

Θά θελεις νὰ ἰδῆς τί κρύβεται,
μὰ ἡ παλάμη δὲν ἀνοίγει:
κάποιο δέιλισμα ἔχει ἡ Μοῖρά σου
μὴν ἀνοίγοντις τῆς φάγγῃ.

Γιατί βιάζεσαι ἀνυπόμονη
καὶ νὰ μάθῃς λαχταρᾶς;
εἶνε ἀπὸ τὴν χαρὰ ἀκριβώτερον
τὸ προμήνυμα χαρᾶς.

Ὅτι κ' ἂν σοῦ φέρον ἡ Μοῖρά σου
οὐτὴν παλάμη τῆς κλεισμένη
κάλιο πρόσμενέ το ἀνώρητο
παρὰ νὰ τὸ κλαῖς χαμένο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

καὶ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα ἐνέπνεον τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο περιοδικόν καὶ τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν ἀκόμη καὶ τὸ ὄνομά του, τὸ ὄνομα τῆς πανσέπτου θεᾶς τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ βαθεῖα πίστις τῶν ἰδρυτῶν, διευθυντῶν καὶ συνεργατῶν τῆς παλαιᾶς «Ἐστίας» εἰς τὰ ἰδανικά τῆς Πατρίδος, τῆς Θρησκείας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς Ἀρετῆς, ὅχι μόνον ἠμπορεῖ, ἀλλὰ καὶ πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε — σήμερον δὲ περισσότερο ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε — ὁ ἐμπνευστῆς καὶ ὁ ὁδηγὸς κάθε ἀληθινῆς ἀνθρωπίνης προσπάθειας. Τὰ χρόνια ἐπέρασαν. Νέαι ἀντιλήψεις, νέαι θεωρίαι, ζητοῦσαι νὰ ὑποτάξουν τὰ πάντα εἰς τὴν στυγνὴν τῆς ὕλης δύναμιν, καταπολεμοῦσαι ὡς καθυστερημένας καὶ ὀπισθοδρομικάς τὰς ἰδέας, μὲ τὰς ὁποίας εἶχε ζῆσει ὡς τότε ἡ ἀνθρωπώ-

της, ἐπέρασαν ἔκτοτε, ἀφήνουσαι δυστυχῶς βαθέα τὰ ἴχνη τῆς ἐπιρροῆς των ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καὶ διανοητικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδος.

Προδιατεθειμένοι εἰς τὴν μίμησιν τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ καθυστεροῦντες πάντοτε κατ' ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν παρακολούθησιν των, ἀφήκαμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν διανόησιν μας νὰ παρασυρθῆ εἰς σκοτεινὰ μονοπάτια, ἀγνοοῦντα τὸ φῶς τῶν αἰωνίαν ἀληθειῶν, ἀφήκαμεν τὴν διανόησιν μας νὰ γίνῃ ὁ κακὸς καὶ ἐπικίνδυνος πρὸς τὰ ψευδῆ νέα ἰδανικά ὁδηγὸς τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς ζωῆς. Τὰ χρόνια ἐπέρασαν. Καὶ τὰ νέα αὐτὰ ἰδανικά ἀπεκαλύφθησαν ἐν ὅλῃ τῇ ιδεολογικῇ γυμνοτήτι των ψευδῆ, ἀστηρικτά, κακοποιά. Καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὀλόκληρος ἐπιστρέφει μὲ κάποιαν ἐντροπήν, ἀλλὰ καὶ μὲ

Είπε εξαιρετικώς παρήγορον και ευφρόνουν γεγονός ότι από τινος ζωγράφου άμιλλα έγεννήθη μεταξύ των διαφόρων επαρχιών του Κράτους όπως ανεγείρουσιν προτομάς ανθρώπων, ποσειωνόχωντων μεγάλας υπηρέσιαις εις την Πατρίδα και λαμπρυνάντων τον τόπον της καταγωγής των. Έβου σήμερα, με την σειράν της, και η ώραία και ευφορος νήσος των Κυκλάδων, η Νάξος, πανηγυρίζει τα άποκαλυπτήρια της προτομής του έπαιρανού τέκνου της Ιωάννου Παπαρρηγόπουλου.

Ατυχώς, οι πολλοί άγνωστον τας υπηρέσιαις διαπρεπών άνδρών του Άγώνος υπέρ της έλευθερίας και περιούσιου τας γνώσεις των περί θλιγίστων εκ των δοξασάντων την Πατρίδα. Αμα όμως αναγνώσκη και τας λεπτομερείαις περί του βίου και της δράσεώς των, γεράίρει την μνήμην τούτων άνδρών και έρχεται, έστω και άργά, να αποτιχη φόρον τιμής και ευγνωμοσύνης εις διαπρεπείς πατριώτας, μεταξύ των όποιων περίδλεπτον κατέχει θέσιν ο Ιωάννης Παπαρρηγόπουλος.

Νέος έτι, απελθών εκ της γενεάς Τραγαίας της Νάξου, μετάθε εις Ρωσσίαν και δια της μορφώσεως αυτού εισήλθεν εις την προξενικήν υπηρέσιαν ως διαρμηγυής παρά τω προξενείω Πατρών της άχανούς αυτοκρατορίας, συγγρόνως δέ έμυήθη εις τας της Φιλικής Έταιρείας, οι ιθύνοντες της οποίας του ανέθεσαν την εις Ρωσσίαν μεταβασιν δια την μύσιν και συμμετοχήν πατριωτών Έλλήνων μετά περυσικέφως, προς άποτροπήν άμείσων κινδύνων. Καίρων της έμπιστοσύνης του Άλη παύσά των Ιωαννίνων, έπεισεν αυτόν περί της ευμένουσ διαθέσεως της Ρωσσίας υπέρ της επαναστάσεως του εναντίον της Τουρκίας, ώστε να δοθη καιρός εις τους εν Ελλάδα να επαναστατήσουν συγγρόνως, καθ' όσον αυτοί ησαν ακόμη άνέτοιμοι συγγρόνως ανέθεσαν εις αυτόν όπως πρό της επανόδου του εις Ελλάδα, διέλθη εκ Βλαχίας και πείση τον έτομον προς επανάστασιν Αλέξανδρον Ύψηλάντην να αναδάλη την έρρηξιν αυτής.

Κατά την επανόδον του εις την

διανοητικάς μας δυνάμεις νέαν όρμην και νέα πεδία δράσεως, δια να αναπτύξη και να έξάρξη όλας τας υφισταμένας εις τον τόπον μας πνευματικας προδιαθέσεις και ιδιοφυίας. Ασφαλώς δε καμμία αναγνώρισις από λαθρόβια και ύποπτα περιοδικά του έξωτερικού, καμμία θεοποίησης από άξιοθρηνητούς μικροκύκλους άλληλοθαυμασμού και άλληλοϋπιστοτηρέσεως, καμμία αυτοδιαφήμισις, δεν θα ήμπορούσε να συγκριθί με την εαθείαν έξωτερικήν ίκανοποίησιν, την όποιαν θα ήσθάνετο ο άλληνός διανοούμενος, όταν είχε την υπερέφρανον επίτηρωσιν, ότι συνετέλεσε και αυτός εις την γενικήν εύτυχίαν, εις την γενικήν πρόδοον του λαού του και του τόπου του.

Τα σφάλματα πληρώνονται. Και η έκτροπή της Έλληνικής διανοήσεως από τον αληθινόν και ώραϊον δρόμον της, είχεν ως μοιραϊόν αποτέλεσμα την τόσο προφανή πλέον ποιητικήν της υποχώρησιν, υποχώρησιν, την όποιαν καμμία ποσοτική υπεραρχιωγή δεν θα δύνηθη ποτέ να ίσοφαρίση εις ως αποτέλεσμα την έξάντλησιν πραγματικών Έλληνικών ταλάντων εις ματαιίας και εκ των προτέρων καταδικασμένας προσπάθειαις.

Αλλά και τα σφάλματα επανορθώνονται. Ο καιρός υπάρχει πάντοτε. Μέσα εις το, με κάθε παρερχομένην ήμέραν, δημιουργούμενον νέον, καθαρώτερον και ευγενέστερον Έλληνικόν περιβάλλον, όλοι οι παραστρατήσαντες ήμπορούν να επανεύρουν πάλιν τον δρόμον των. Βέβαια, πρέπει να βοηθήση το Κράτος, το Κράτος το όποιον ούδέποτε — έως τώρα — ενδιαφέρθη πραγματικά δια την διανόησιν της χώρας του, το όποιον ούδέποτε έφρόντισε να της δείξη τον δρόμον της, το όποιον ούδέποτε ουσιαστικά την έβοήθησε και το όποιον ένόμιζεν, ότι εξεπλήρωσε το καθήκον του, όταν περί το τέλος της ζωής των παρείχεν εις τους λογοτέχνας μίαν οϊανδήποτε άργμισθίαν εις τα πλέον ακατάλληλα δημόσια γραφεία. Αλλά δεν ήμπορούμεν να τα περιμένωμεν όλα από το Κράτος. Τούναντίον μάλιστα, πρέπει η άλληνή διανόησις να το κατευθύνη η ίδια, δεικνύουσα εις αυτό τας εύρείας λεωφόρους μιας Έλληνικής πνευματικής αναγεννήσεως, έμπνεουμένης ίσως από το παρελθόν, άλλ' αποβλεπούσης με όλας της τας δυνάμεις προς το Έλληνικόν μέλλον.

έχη το άνεκτήμητον εύτύχημα να διαθέτη πνευματικόν θησαυρόν τόσον άτελείωτον, όσος υπήρξε και είνε πάντοτε ο Έλληνικός, όταν δια του πνευματικού αυτού θησαυρού ήδυνήθη να έμπνεύση και να τροφοδοτήση επί δύο συνεχείς χιλιετηρίδας κάθε νεώτερον ανθρώπινον πολιτισμόν, όταν κατορθώγη και σήμερα ακόμη να θεωρηται από κάθε άνώτερον άνθρωπον ως η μοναδική πηγή έμπνεύσεως, τότε λείπει κάθε δικαιολογία και κάθε έλαφρυντικόν δια τους διανοουμένους της χώρας αυτής, οι όποιοι λησμονούν τας αιωνίας αξίας της, περιφρονούν τα διδάγματα και τας έμπνεύσεις της, δια να στραφούν προς ξένα πρότυπα, να επιδοθούν εις την άγρονον άπομίμησιν, να καταστρέφουν έτσι, τους έδωσαν η Φύσις ως δυνάμιν και ως ικανότητα.

Αλλά και κάτι άλλο θα είχομεν ακόμη να προσθέσωμεν: Δεν είνε αξία του ονόματός της η διανόησις εκείνη, η όποία, παρεξήρυσσα το, αυτό καθ' έαυτό, επιπόλαιον δόγμα της ατέχνης δια την τέχνην, απομακρύνεται από το ώραϊον και το ύψηλόν, δια να στραφή προς το άσχημον και το ταπεινόν, η όποία, άσκουμένη με τον τρόπον αυτόν, δεν έξαίρει, δεν μεγαλώνει, δεν τελειοποιεί τον άνθρωπον, αλλά τον καταβιβάζει, τον υποτιμά, τον μειώνει. Δεν είνε αληθινή λογοτεχνία εκείνη, η όποία άντλεί τα θέματά της και τας έμπνεύσεις της μόνοι από το έγκλημα και την μιλιότητα και την διαφθοράν, η όποία, εις αντίλλαγμα, κατορθώνει να έμπνεύση εις τον αναγνώστην της μόνον την απογοήτευσιν και την μελαγχολίαν, η όποία κλονίζει την έμπιστοσύνην του επί τον έαυτόν του, επί το Έθνος και το περιβάλλον του, η όποία καθόν μόνον κάμνει αντί καλού.

Όλα αυτά τα σφάλματα τα διαπράξαμεν. Και κατασπαταλήσαμεν έτσι ένα αληθινόν και σπουδαϊόν εθνικόν κεφάλαιον, το όποιον θα έπρεπε να είχε τεθή εις την υπηρέσιαν Έλληνικού συνόλου, δια να αναπτέρωση μαραινόμενους εθνικούς ένθουσιασμούς, δια να τονώση την εθνικήν ζωτικότητα, δια να προσφέρη την συμβολήν του εις το μέγα έργον της Έθνικής Αναγεννήσεως. Δεν ήτο μικρός ο προορισμός αυτός. Έφθανε δια να ικανοποιηθή κάθε ώραϊαν φιλελευθέρια, δια να προσφέρη εις τας

κήν πνευματικήν κληρονομικότητα των κατοίκων του, να έχασε τελείως την ικανότητα που τον έδόξεσεν άλλοτε; Όχι έέβαια. Ένα έλέμμα γύρω μας φθάνει, δια να ανακαλύψωμεν μέσα εις την σωρείαν αυτήν των συγγραφέων, μέσα εις τον άτελείωτον όγκον των έκτυπωθέντων ειδήλιων, νέους με πραγματικήν προδιάθεσιν, με αληθινόν τάλαντον. Το αίτιον της πνευματικής μας υποχωρήσεως είνε έντελώς διάφορον. Η Έλληνική διανόησις, παρασυρομένη από ξενικά συνθήματα, υπείκουσα εις συμμούς που ήλθαν από έξω, έχασε την επαφήν με τας πηγάς, από τας όποιαις μόνον θα ήδύνατο να άντλήση την δύναμιν και την έμπνευσιν, την όρμην και την ικανότητα να κατακτήση, την μάζαν: έχασε την επαφήν με την Έλληνικήν πραγματικότητα. Έχασε και κάτι άλλο: έχασε την αντίληψιν του πραγματικού, του άνωτέρου της προορισμού.

Διότι προορισμός της διανοήσεως δεν είνε μόνον η επίδιωξις προσκίρων έντυπώσεων, η ικανοποίησις άτομικών φιλοδοξιών, η περιπλάνησις εις τους λαβυρινθούς σκοτεινών και ανεξιχνιάστων σκέψεων, η άπασχόλησις με ματαιίαν και έγωκεντρικήν ομφαλοσκοπίαν. Σκοπός και προορισμός της διανοήσεως, είνε να προσφέρη εις τους άλλους, τους πολλούς, εκείνους οι όποιοι ούτε το θεϊον δώρον του αποδίδειν τας σκέψεις, ούτε την μόρφωσιν, άλλ' ούτε και τον καιρόν έχουσι — άπασχολημένοι όπως είνε από τον σκληρόν άγώνα της ειοπάλης — την επινυρινωσίαν με τας αιωνίας αξίας, την υπέρ τας καθημερινάς φροντίδας έξαρσιν, το Όραϊόν και το Καλόν. Σκοπός και προορισμός της είνε να μεταρσιώνη τους ανθρώπους εις άνώτερα επίπεδα, να αναπτύσση και να υποκινή τας άρετάς των, να τους κάμνη καλλιτέρους από ό,τι είνε.

Την ικανότητα δια την επιτέλεσιν ενός τούτου ύψηλού προορισμού, η διανόησις άντλεί κυρίως από την άναδρομήν εις τας αρχαιτύπους της Έθνικής και της Φυλετικής υποστάσεως, εις τας πηγάς εκείνας, οι όποιοι έδωσαν εις ένα Έθνος και εις μίαν Φυλήν την ικανότητα να αναπτυχθούν και να ζήσουν και να μεγαλοουργήσουν και οι όποιοι, κατά συνέπειαν, ήμπορούν να δώσουν και εις την λογοτεχνίαν τα αίωνια και ανεξάντλητα θέματα, τας ιδέας, τας έμπνεύσεις. Όταν μάλιστα μία χώρα

οι ποιηταί, οι λόγιοι, που ήμπορούν σοβαρά να πιστεύουσιν — αλλά και να κάμουν τους άλλους να πιστεύουσιν — ότι έσβυσαν την δόξαν των άμέσως παλαιότερων, ότι έχασαν να λησμονηθή το όνομα και το έργον εκείνων, ότι απέβησαν οι πραγματικοί πνευματικοί όδηγοί της Νέας Ελλάδος; Που είνε τα ειδήλια εκείνα, που διετρήσαν την αξίαν των δεκαπέντε, είκοσι, τριάντα έτη, μετά την έκδοσίν των, που έγιναν οι πνευματικοί σύντροφοι κάθε νέου Έλληνος, που προσέθεσαν κάτι το σημαντικόν εις το πνευματικόν κληροδότημα ενός Έθνους, έχοντας τόσοι μέγα παρελθόν και δικαιουμένου κατά συνέπειαν να αξιώση από τους νέους του διανοουμένου πολύ περισσότερα πράγματα, παρ' όσα θα ήδύνατο να αξιώση ένα άλλον Έθνος;

Δεν θα άπαντήσωμεν εις τα έρωτήματα αυτά, δια να μη δώσωμεν την έντύπωσιν, ότι άρνούμεθα το παρόν, προσκεκολλημένοι άθεραπεύτως εις το παρελθόν. Ένα έλέμμα γύρω μας, φθάνει δια να μάς πείση, ότι οι λογοτεχνικάί αξίας, οι όποιοι επιπλέον ακόμη εις τον τόπον μας, είνε εκείναι ακριβώς, οι όποιοι πρό πενήντα έτών έστερουόντο, η ήρχίζαν να διαφαίνονται από των στηλών της «Εστίας» και άλλων φιλολογικών περιοδικών της εποχής εκείνης και ότι οι όλοι οι νέοι συγγραφείς, ποιηταί, λόγιοι, που ανεφανίσθησαν έκτοτε, ήμπορεί να έχουσι την θετικήν των αξίαν, αλλά αποτελουσι μόνον έξαίρεσιν, επιβεβαιούσαν τον κανόνα. Και δεν ήμπορεί κανείς να άρνηθή, ότι την πρόδοον που έσθμείωσαν η χώρα μας εις άλλους κλάδους, την λαμπράν πραγματι ανάπτυξιν που έδειξεν εις το επιστημονικόν πεδίου, δεν ήδυνήθη να την παρακολουθήση και η λογοτεχνική της παραγωγή.

Διατί; Πόσον δύσκολος είνε η άπάντησις εις το τραγικόν αυτό έρώτημα. Δεν έχομεν πνευματικούς ανθρώπους, δεν έχομεν νέους με πνευματικήν προδιάθεσιν, με την ικανότητα να γίνουσι πολύτιμοι άλληθώς συγγραφείς; Είνε δυνατόν ο τόπος αυτός, ο όποιος με την πνευματικήν του παραγωγήν έφώτισε τον κόσμον όλόκληρον, ο όποιος διατηρεί ακόμη άμειώτους τας προϋποθέσεις δια την πνευματικήν αυτήν επίδοσιν, το φώς του, την άτμόσφαιράν του, το υπέρωχον φυσικόν περιβάλλον, την φυλετι-

αληθινόν ένθουσιασμόν, προς τας αιωνίους εκείνας πνευματικας και ήθικας αξίας, τας όποιαις είχε προς στιγμήν μόνον εγκαταλείψει και περιφρονησει.

Κατά την στιγμήν αυτήν άκριβώς, η επί τη βάσει του θεομοτετηθέντος υπό της Πολιτείας νόμου επανέκδοσις της εβδομαδιαίας φιλολογικής «Εστίας» μάς παρέχει την εύπρόσδεκτον εύκαιρίαν να στρέψωμεν με ευγνωμοσύνην και με συγκίνησιν, τας σκέψεις μας όπιως, προς τους ήρόμους, αλλά θαοράλέους άγρονότους, οι όποιοι από των στηλών ενός σεμνού περιοδικού διεξήγαγον τον ώραϊον άγώνα των υπέρ μιας καλλιτέρας πνευματικής Ελλάδος, αλλά Ελλάδος. Και δεν έχομεν να δώσωμεν εις τους άναγνώστας μας καλλιτέραν υπόσχεσιν, παρ' την υπόσχεσιν ότι θα προσπαθήσωμεν με τας άσθενείς μας δυνάμεις, να ακολουθήσωμεν την όδον την όποιαν εκείνοι έχάραξαν.

ΔΙΑΤΙ ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΕΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΙΣ

Μέσα εις τα πενήντα χρόνια που έπέρασαν από της εποχής, κατά την όποιαν διέκοπτε την έκδοσιν της η φιλολογική «Εστία», ανεφανίσθησαν εις τον μικρόν μας τόπον συγγραφείς, ποιηταί, κριτικοί, που θα έφθαναν δια να σχηματίσουν Μεραρχίαν όλόκληρον, έτυπώθησαν Έλληνικά ειδήλια που θα έφθαναν δια να γεμίσουν την μεγαλειτέραν ειδήλιόθηκην του κόσμου, εξεδόθησαν κατά καιρούς — δια να διακόψουν την ένδοσιν των μετά τους πρώτους μήνας — περιοδικά, που δεν θα είχε να επιδείξη ίσως καμμία άλλη χώρα. Εάν η φιλολογική και η διανοητική γενικώς παραγωγή ήεπτάζετο μόνον με το ποσοτικόν μέτρον, θα έπρεπε να συναγάγη κανείς το συμπέρασμα, ότι η Ελλάδα έπέρασεν από μίαν περίοδον εξαιρετικής, καταπληκτικής πνευματικής άνθησεως. Αλλά, άμείλικτον, άμεισον, έρχεται το έρώτημα: τί έμεινεν από όλους αυτούς τους όγκους του τυπωμένου χαρτιού; Που είνε οι νέοι εκείνοι συγγραφείς,

ΤΑ ΕΚΑΤΟΛΟΓΑ ΤΩΝ ΦΩΝΩΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ «ΕΣΤΙΑ»

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού Έτησία ..... Δρ. 100
> Εξάμηνος..... » 60
Εξωτερικού Έτησία ....φρ. Γαλ. 50
> Εξάμηνος.... » » 30

έν Πάτραις θέσιν του ηγαγκάσθη
νά δεχθή μετάθεσιν εις τὸ προξε-
κεῖον Σύμβουλος, καθ' ὅσον εἶχε γνω-
σθῆ εἰς τὴν Ρωσσοικὴν κυβέρνησιν
ἢ συμμετοχὴ του εἰς τὴν Φιλικὴν
Ἐταιρείαν. Καὶ ἐκεῖ ὁμοῦ μεταβάς,
δὲν ἔπαυσε μετὰ πατριωτισμοῦ ἐρ-
γαζόμενος καὶ διασώζων μετὰ δι-
πλωματικῆς περισκέψεως πλείστους
Ἕλληνας ἀπὸ τὴν σφαγῆν.

Ἀνευρίσκομεν κατόπιν τὸν Ἰω-
άννη Παπαρηγόπουλον πολιτικὸν
σύμβουλον τοῦ ναυάρχου τῶν τριῶν
συμμάχων Δυνάμεων κατὰ τὴν ναυ-
μαχίαν τοῦ Ναυαρίνου, ὅποτε κα-
τώρθωσε νὰ πείσῃ τὸν Ἰμδραῆμ πα-
σάν νὰ προσδῶλ τὸς ἠνωμένους
στόλους, ἂν ἐπεσεῖρον τὸν εἰσπλουν
εἰς τὸν λιμένα, ὅπως μὴ δι' ἀναμε-
νομένης ἀνακομῆς, σωθῆ ἀπὸ τὴν
καταστροφῆν ὁ Αἰγυπτιακὸς στόλος
καὶ ἀμφοδότηθῆ πάλιν ἡ Ἀνεξαρ-
τησία τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν πε-
ρίλαμπρον ναυμαχίαν ἐκείνην, ἦτις
ὑπῆρξεν ἐν τῶν μεγαλειτέρων διὰ
τὴν Ἀνεξαρτησίαν ἐρείσματων ἐ-
τραυματίσθη, ἐπ. ... ἰνων τῆς Ρωσ-
σοικῆς ναυαρχίδος.

Ὁ Καποδίστριας, ἔχων ἰδιάζου-
σαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν διπλωμα-
τικὴν του περίνοιαν, ἀνέθεσεν εἰς
αὐτὸν ὅπως σπεύσῃ νὰ καταλάβῃ τὰ
μόνα περιλειπούμενα εἰς τὴν Στερεὰν
Ἑλλάδα φρούρια τοῦ Μεσολογγίου,
τῆς Ναυπάκτου καὶ τοῦ Ἀντιρρίου,
πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων
τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας
αὐτῆς.

Φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ Γενικοῦ
Προξένου τῆς Ρωσσίας ἐν Ἑλλάδι
καὶ τὸν τίτλον μυστικοσυμβούλου
τῆς Ἐπικρατείας, ἀπέθανε τὸ 1874
ἐν Ἀθήναις, ἀπολαμβάνων γενικοῦ
σεβάσμου καὶ τιμῆς, τὴν ὅποιαν σή-
μερον ἐξωτερικεῖται ἢ εὐγενῆς ἐκδή-
λωσις τῶν Ναξίων, ἀνεγειράντων
τὴν προσημῆν τοῦ λαμπρόνατος τὴν
ἰδιαίτεραν Πατρίδα τῶν ἐπιφανοῦς
συμπατριώτου τῶν.

Π. Ι. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ

Α
Ὅπως οἱ ἄνθοι, οἱ ζωγραφιστοὶ,
Τὰ ρόδα κι' ἡ γαζίες
μᾶς φέρνουνε στὴ μνήμη μας
εὐμορφῆς μυρωδίες,
Ἔτσι καὶ σὺ, μου ἐνθύμησες,
νοσταλγικὴ μου μνήμη,
ὄσες με βασάνισανε
στὰ νεῖτά μου φωνές...

Β
Ἡ Εὐρυδίκη, ὅταν μιλῆ,
κι' ἡ Φωτεινὴ, ὅταν τραγουδῆ,
θαρρεῖς πὼς κοπανίζουνε
σὲ ξύλινο γοῦβι.

Ἡ Ἄρτεμις, σὰν τὸ ἄλογο
στὸν κάμπο χρομετίζει.
Ἡ Κούλα σὰν ἀτιμόπλοιο
σαλπάρει καὶ σφυρίζει.

Ἡ Νίνα, πρὶν ἀκόμη
τὸ στόμα της ἀνοίξῃ,
θαρρεῖς πὼς ἐτοιμάζεται
νὰ φταρνοστῆ ἢ νὰ βῆξῃ.

Ἡ Μίκα, σὰν νὰ ἐθύμωσε
καὶ τὰ παιδιὰ μαλλώνει.
Ἡ Μαίρη, λὲς τὴν σίμπτισαν,
ἀγριεῖται καὶ θυμώνει.

Ἡ Ἀγγελικὴ κι' ἡ Θάλεια,
ἢ Κάκια καὶ ἡ Μιμῆ,
δγάζουν φωνές Ἰμάμη
ποῦ φέλνει στὸ Τζαμί.

Ἡ Πόπη, κάθε λέξι της,
μὲ τρωποῦρο δνάζει
κι' ἡ Ρένα, σὰν ν' ἀγκομαχῆ
ἢ σὰν ἀρνὶ δελάζει.

Ἡ Φρόσω, ἢ λιγόλογη,
ὅταν σοῦ λέῃ κάτι τί,
τρέχεις πρὸς τὸ παράθυρο
θαρρεῖς πὼς σκύλλος ὑλακτεῖ.

Ὅταν ἀκούσῃς τὴ φωνὴ
τῆς φιλομούσου Νόλλης,
ὁ περβολάρης λὲς περνᾷ
ἢ ὁ λαχειοπώλης.

Ἡ Νέλλη, ὅταν σοῦ μιλῆ,
ἢ μικροκαμωμένη,
θαρρεῖς πὼς πόρτα ἀνοίξανε
γιὰ χρόνια σκουριασμένη.

Κι' ἂν ἐρωτᾷς πὼς ὀμιλεῖ
ἢ ἀριστοῦχος Γιώτα,
βάλε στὸ νοῦ κακάρισμα
κάνει τὸ αὐτὸ ἢ κότα.

Τῆς Ρήνας θέλεις τὴ φωνή;
σὲ πλάκα σὺρε ἕνα καρφί
θυμῆσον καὶ τὸν λόγιχα
ἂν θὲς ν' ἀκούσῃς τὴ Φιφή.

Ἡ Κελλιρόση, ὅταν μιλῆ,
σὰν ρόδο νὰ πριονίζουνε
κι' ἡ Λούλα πὼς τὸ πιάνο της
τὸ ἀρχαῖκὸ κουρντίζουνε.

Κι' ἡ Νότα, με γλυκίτητα
ἐσχάτου παραπόνου,
ξεψύχισμα ἐρωτικῆς
ἀποτυχίας ὄνου.

Ἡ Δήμητρα, σὰν νὰ μυκάται.
Ἡ Σούση, σὰν χασὲ νὰ σχίζῃ.
Ἡ Φλώρα, σὰν νὰ χασμουριέται.
Ἡ Βάσω, σὰν νὰ ροχαλίξῃ.

Καὶ μιὰ γρηοῦλα σεβαστῆ,
τὴν λένε κι' Ἀμφιρίτη,
θαρρεῖς πὼς δὲν γιατρεύτηκε
ἀκόμη ἀπ' τὸν κοκίτη.

Κι' ἀλλοίμονό σου, δυστυχῆ,
ἂν πάσχῃς διζήτη.
Μὲ τῆς αἰώνιες γλύκες της
τὸν αὖξῃς ἢ Ἀφροδίτη.

Πάντα παραπονιάρικη
εἶν' ἢ φωνὴ τῆς Τίτης,
σὰν γάτας ποῦ τῆς πῆρανε
τὸ ὑστερο παιδί της.

Ἐνῶ ἢ διανοοῦμενη
καὶ φίλη της Ἀλίκη,
σὰν ἀπαγγέλλῃ στίχους της
θαρρεῖς πὼς σποῦν χαλίκι.

Σὰν νὰ τῆς διωρίσανε
νὰ κάμῃ μιὰ γαργάρα,
αὐτὴ νε ἢ σκολιανὴ φωνὴ
ποῦ σὰς προσφέρει ἢ Σάρα.

Νομίζεις ἀπὸ ἀμίδωνος
διδάσκει ἢ Λαυρεντία,
τέτοια δίδει στὸν τόνο της
ἐπίσημη αὐθεντία.

Ἡ Τζούλια γιὰ πῶς ἐπίσημα
μιλάει μὲ τὴ μύτη,
μὲ ἄλλῃ φωνὴ στῆς βίξιτες
κι' ἄλλῃ φωνὴ στὸ σπῆτι.

Ἡ Τζένη ἀσυνάχωτη,
εἶτε συναχωμένη,
κάνει φωνὴ μικροῦ παιδιοῦ,
σὰν ξαναμωραμένη.

Ἡ Δώρα, ὅταν σοῦ ὀμιλῆ,
νομίζεις πὼς σὲ βρίζει,
μὰ κι' ἢ Χρυσὴ χειρότερα...
τὰ δόντια της σοῦ τρίζει.

Σὰν ἔχῃ ξένους ἢ Ριτά,
προφέρει γαλλιστὶ τὸ γὸ
κι' ἀγγλιστὶ λέγει τὸ τὰ
στάς ἐπισκέψεις ἢ Γωγώ.

Ἡ Καίτη δὲν ἔχει φωνὴ
ἐνῶ παραέχει στόμα...
ἀναστενάζει μοναχά:
ἄντρα δὲν ἦρε ἀκόμα.

Γ
Ἐχὼ ἀκούσει σὲ ἔξαψι
τρελλῆ καὶ μεθυσομένη,
καὶ γεννητούρια, κι' ἄμανε,
καὶ κάρφα βραχνασμένη.

Ἄκουσα... Τί δὲν ἄκουσα!
Καὶ ποῦ νὰ τὰ θυμοῦμαι;
Ἄκουσα καὶ ρητόρισα!...
Καιρὸς νὰ κωμψοῦμε.

Κι' αὔριο, νάμαστε καλά
νὰ θυμηθῶ τῆς Μούσας,
ποῦ σὰν μιλοῦνε, κελαιδοῦν,
τῆς ἀρδονολαλοῦσας.

ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΑΛΙΑ ΚΑΤΑΣΤΙΧΑ
ΤΡΕΙΣ ΛΑΚΩΝΙΣΜΟΙ

Κανείς ἄλλος ἴσως δὲν ἐκαλλιέ-
ρησε στὴν Ἑλλάδα τὸν λακωνι-
σμοῦν, μὲ τὴ δύναμι καὶ τὴ με-
σιότητα, ποῦ τὸν εἶχε καλλιερῆσει
ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης. Τὰ «Λα-
κωνικά» του στὴν «Ἀκρόπολι», ὀλι-
γόστιχα χρονικά, σὰ νὰ ποῦνε τοῦ
Κόσμου τῆς «Ἐορίας», ἐσορβί-
ροτο κάθε πρῶτ, σιτοῦς ἀναγνώ-
σις της σὰ δυνατὸ καὶ πλούσιο
κοσμομὲ, σὲ μικρὰ, φαρφουρένια
κύπελλα. Ἀλλὰ τὸν λακωνισμό του
αὐτὸν δὲν τὸν καλλιερῆσαν ὁ Βλά-
σης μόνο στὴν περίφημα στήλη του.
Τὸν καλλιερῆσε καὶ σὶ μικρὰ
του, χειρόγραφα σημειώματα, μὲ
τὰ ὅποια συνήθιζε, ἀθέατος ὁ ἴδιος,
νὰ συνεννοῖται μὲ τοὺς συντάκτας
του. Ἐνα σημειωματάκι, ποῦ εἶποι-
σκε ὁ συντάκτης ἐπάνω στὸ γρα-
φεῖό του, ἦτανε μιὰ ἐπιτολὴ γιὰ τὴ
δουλειὰ του τῆς ἡμέρας, μιὰ παρα-
τήρησι ἢ ἐπιπλήξι, μιὰ συμβουλὴ
δημοσιογραφικῆς πείρας καὶ —κά-
τι σπουδαιότερο κάποτε — μιὰ ἀνά-
θεσις ἐκτίκτιον καὶ ἐπειγούσης ἀ-
ποστολῆς στυμιαίας ἐμπνεύσεως.
«Ἀναχωρήσατε ἀθημερὸν Χίον.
Συνεννοήητε Λογιστήριο». Τί-
ποτε περισσότερο.
Ἐργαζόμεον, φοιτητῆς τότε,
στὴν «Ἀκρόπολι», μαθητῆς κ' ἐγὼ
τοῦ μεγάλου δασκάλου, στὴν προ-
χρονογραφικὴ καὶ τὴν προσηο-
θανικὴ μου ἐποχῆ. Καὶ εὐρισκα
κ' ἐγὼ ἐπάνω στὸ γραφεῖό μου τὰ
μικρὰ λακωνικά σημειώματα, ποῦ
λυπᾶται τώρα, ὅτι δὲν κατώρθω-
σα νὰ περιοῖσω μερικὰ. Θυμοῦμαι
ὁμοῦ ἀπ' ἔξω τοῖα περιφνηρὰ ἀπ'
αὐτὰ, ποῦ ἀξίζε νὰ σωθοῦν ἀπὸ
τὴ λήθη.

Τὸ πρῶτο εἶνε σχετικὸ μὲ τὸν
«Πατριώτη». Εἶχα διηγηθῆ ἄλλο-
τε τὴν ἱστορία τῆς μικρῆς αὐτῆς ἐ-
φημεριδοῦλας, παρακόρης τῆς «Ἀ-
ροσόλειως», ποῦ ἔζησε τὴ ζωὴ τῶν
ρόδων, ἂν καὶ τῆς ἀξίζε, γιὰ τὴν
ἰδέα της καὶ τὸ σκοπὸ της, μιὰ με-
γελεύτερη ζωῆ.

Ὁ Βλάσης, κατεβαίνοντας, ἕνα
πρῶτ, ἀπ' τὴν Κηφισιά, ὅπου πεο-
νοῦσε τὸ καλοκαίρι του, εἶδε δνὸ
χωρικοῦς νὰ διαβάζον τὴν «Ἀ-
κρόπολι» καὶ νὰ μὴν καταλαβαί-
νον τίποτε, καὶ χειρότερο μάλι-

στα, νὰ καταλαβαίνον διαφορετι-
κὰ πράγματα ἀπὸ κείνα, ποῦ διάβα-
ζαν. Ἐπῆρε ἀμέσως τὴν ἀπόφασί
του, ὅπως ἐπαινε ἐκεῖνος τῆς ἀ-
ποφάσεως του, κατέθηκε στὸ γρα-
φεῖο του καὶ μὲ φῶναξε ἀμέσως
νὰ παρουσιασθῶ μισορῶτῶν, πρῶ-
γμα ἐξαιρετικὸ γιὰ ἕνα μικρὸ συν-
τάκτη. Ἐτροξε, τὸ ὄρολογῶ, μὲ κά-
ποια ἀνησυχία. Μὲ ὑποδέχθηκε μὲ
τὸν ὀδυμιτὸ καγχασμὸ μου, ποῦ ἦ-
τανε πάντα ἕνυς τσογνικὸς εὐθυ-
μος πρόλογος γιὰ κάθε σπουδαία ὑ-
πόθεσι.

— Ὁ λαὸς μας —μοῦ εἶπε γω-
οῖς περιστροφές, — ἔχει ἀνάγκη
ἀπὸ μιὰ ἐφημεριδοῦλα, ποῦ νὰ τὴν
καταλαβαῖν καὶ ποῦ νὰ τὸ μα-
θαῖν πρᾶγματα τίμια, χρήσιμα
καὶ ἀνθρωπικὰ τοῦ πολιτισμοῦ του.
Μιὰ ἐφημεριδοῦλα, χωρὶς πολιτι-
κῆ, χωρὶς ἐγκλήματα, χωρὶς ἐκ-
νευροιστικά θέματα, γραμμένη
στὴ γλῶσσα του καὶ ἀνάλογη μὲ τὴν
ἀντίληψί του. Μπορεῖτε νὰ τὴ
γραφετε ἐσεῖς;

Ἡ τιμὴ ἦτανε μεγάλη γιὰ μένα.
— Θὰ προσπαθήσω... εἶπα
δειλιά.

Μλήξε ἀμέσως στὴν ἐκτέλεσι.
— Καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς «Ὁ Πα-
τριώτης»... ἐφῶναξε μ' ἕνα δεῦτε-
ρο διοικητικὸ καγχασμὸ. Λοι-
πὸν ἀπὸ αὔριο θὰ ζητᾶτε ἀπ' τὸν
ἀρχισυντάκτη δὴ τὴν ἔλη τῆς «Ἀ-
ροσόλειως». Θὰ διαλέγετε ὅτι
εἶνε ἐνδιαφερόν καὶ σύμφωνο μὲ
τὸ πνεῦμα τοῦ «Πατριώτη». Θὰ κά-
νετε μιὰ σύντομη περίληψι, θὰ τὰ
μεταφράξετε ὅλα στὴ γλῶσσα τοῦ
λαοῦ θὰ γραφετε κ' ἐσεῖς δύο-
τοῖα μικρὰ ἀρθράκια μορφωτι-
κοῦ περιεχομένου καὶ θὰ μοῦ στέλ-
νετε τὰ χειρόγρατά σας. Ὁ «Πα-
τριώτης» θὰ βγῆ μεθαῦριο. Κατα-
λάβετε;

Ὁ «Πατριώτης» βγήκε πρᾶ-
γματι —πὼς τὸν ἔγραφα ὀλόκληρο
σὲ λίγες ὥρες, εἶνε ἄλλη τραγικὴ
καὶ εὐθυμῆ μαζῆ ἱστορία — βγήκε
τὴν ὀρισμένη ἡμέρα. Ἀλλὰ ποῖος
λαὸς νὰ διαβάσῃ μιὰ ἐφημερίδα,
χωρὶς ἐλληνικοῦσες, χωρὶς πολι-
τικῆ καὶ χωρὶς ἐγκλήματα; Δὲν
πυλλήθηθε καθόλου καὶ ἀποφασί-
σθηκε νὰ σταματήσῃ. Καμιά πρό-
κλησις τώρα στὸ γραφεῖο τοῦ Διευ-

θυντοῦ, καμιά ἐξήγησις, καμιά
προειδοποίησις. Εἶχα πάει ἀνύπο-
πιος στὸ γραφεῖο νὰ ἐτοιμάσω τὴν
ἔλη τοῦ ἐπομένου φύλλον. Ἀπάνω
στὸ τραπέζι μου βόηχα τὸ περιφνημο
σημείωμα. Τρεῖς λέξεις μόνο:

«Ὁ «Πατριώτης» ἀπέθανεν.

Ὁ δεῦτερος λακωνισμὸς του εἶνε
σχετικὸς μὲ μιὰ οὐσιαστικὸν κά-
ποιο Πειραιώτη νέον, γιὰ τὴν
ἀνταπόκρισι τοῦ Πειραιῶς. Τὴν
πρῶτη ἡμέρα τοῦ διορισμοῦ του ἔ-
γινε στὸν Πειραιᾶ μιὰ μεγάλη
πυρκαϊὰ, ποῦ λίγο ἔλειψε ν' ἀπο-
τεφρώσῃ ὀλόκληρο τὸ τεράζονο τῆς
Τροῦμπας. Πηγαίνοντας νὰ ἰδῶ
τὴν πυρκαϊὰ, ἀπάντησα στὸ δρόμο
τὸ νεοδιορισμένο ἀνταποκριτή.

— Τυχερὸς εἶσαι... τοῦ εἶπα.
Ἐδῶ θὰ δειξῆς τί ἀξίζεις. Πῆ-
γαινε ἀμέσως, ἐξακριβώσε ὅσα
μπορεῖς περισσότερα, παρακολούθη-
σε τὴν πυρκαϊὰ καὶ τὰ μεσάνυχτα
ὅτι ἔχεις μαζέψει τόξα στὸ τα-
χυδρομεῖο καὶ τηλεφώνησέ τα ἀ-
μέσως στὴν «Ἀκρόπολι». Ἄν ἔχη
κλείσει τὸ τηλεφῶνο, καὶ δὲν προ-
γθάσῃς τὸ τελευταῖο τραῖνο τοῦ σι-
δηροδρόμου, πάρε ἕνα ἀμάξι —θὰ
σοῦ τὸ πληρώσουν— καὶ πετάξου
στὴν Ἀθήνα μόνος σου. Μὴ χάνῃς
καθόλου καιρὸ. Σήμερα θὰ κοιθῆ
τὸ δημοσιογραφικὸ σου στάδιο.

Ὁ καλὸς νέος ἔτροξε προθυ-
μότητα καὶ τάμεσάνυχτα ἔστειλε ἄ-
φθονα χειρόγραφα στὸ γραφεῖο.
Καὶ τί ἔγραφε ὁ δυστυχισμένος!...
«Ὅπως πληροφοροῦσθῆκα ἀργότερα,
δὲν εἶχε στὴν ἀνταπόκρισι του καμ-
μιὰ πληροφορία οὐσιαστικῆ. Οὔτε
πὼς ἔπιασε ἢ πυρκαϊὰ, οὔτε ἂν ὀ-
πῆρχῃ ὑποψίες ἐπισημοῦ, οὔτε
τί καταστροφῆς ἔγιναν, οὔτε σὲ
πῶσα ὑπολογίζονται ἢ ζημιές, οὔτε
ἂν τὸ κίτριον ἦτανε ἀσφαλισμένο ἢ
ὄχι. Τίποτε τέτοια. Ὁ εὐλογημέ-
νος περιορισθῆκε νὰ κάνῃ ποιήσι
τῆς κακῆς ὥρας: «Ὀδοιπορὸν ἔχεις
γλόγες ὑποῦντο πρὸς τὸν οὐρανὸν,
γλῶσσαι πυρός, τολύπαι καπνοῦ...»
καὶ οὕτω καθ' ἔξῃς.

Τὸ ἄλλο πρῶτ βόηχα στὸ γραφεῖο
μου πάλι τὸ περιφνημο σημείωμα τοῦ
Γαβριηλίδη. Μιὰ γραμμὴ ὄλο-
ῦλο:

«Ὁ προστατευόμενός σας δὲν
ἀπεδείχθη ἔχων ψυχρὴν ρεπορ-
τερικὴν. Ἐπαύθη.

Ὁ τρίτος λακωνισμὸς ἦτανε σχε-
τικὸς μὲ τὸ Λογιστήριο τῆς «Ἀ-

ΕΝΑΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡ

Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Από τον λόγον, τον οποίον την νύκτα της παρελθούσης Τετάρτης εξέφώνησεν ο Γερμανός καγκελλάριος Χίτλερ εις τὸ ἐτήσιον μέγα συνέδριον τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ εἰς τὴν Νυρεμβέργην, καὶ τοῦ οποίου τὰ κυριώτερα ἀποσπάσματα ἐδημιούργησε τὴν ἐπομένην ἢ καθημερινὴν «Ἐστία», ἐφυλάξαμεν διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς Κυριακάτικης φιλολογικῆς τῆς ἐκδόσεως ἕνα σημαντικὸν ἐπίσης ἀπόσπασμα, ἀφορῶν τὴν θέσιν τῆς τέχνης καὶ τῆς πνευματικῆς ἐν γένει δράσεως εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν. Τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ λόγου τοῦ Γερμανοῦ δικτάτορος ἐξέρχεται κάπως ἀπὸ τὰ συνήθη πολιτικὰ πλαίσια καὶ ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως τοὺς σκεπτομένους καὶ τοὺς ἀσχολούμενους μὲ τὰ πνευματικὰ πράγματα. Εἶχαν ἐπομένως τὴν θέσιν του τὸ ἐν λόγῳ ἀπόσπασμα εἰς τὰς στήλας αὐτάς.

«Υπῆρξε περίοδος, εἶπεν ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ — καὶ δὲν εἶνε πολὺ μακρὰ ἀπὸ ἡμᾶς ἢ περίοδος αὐτῆ, ἀφοῦ καὶ σήμερον ἀκόμη ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς ἐπηρεάζῃ ἐν πολλοῖς — κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ σαφῶς οἰκονομικός, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν κε-

κορολόεως», πὸν βοιωκότιανε πάντα σὲ δύσκολος ταμειακὸς σιγμῆς. Εἶχα παραπονεθῆ σὶτὸ Γαβροηλίδη μ' ἕνα γραμματάκι μου — εἶπαμε, διὸ ὁ ἴδιος ἦτανε ἀθέατος — γιὰ τὴ σκληρὴ ἀναβλητικότητα τοῦ διαχειριστοῦ καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ δώσῃ σχετικὰς διαταγὰς, σὸν νὰ ἦσαν ἡ διαταγὰς πὸν εἰλείπαν. Ὡς ἀπάντησι σὶτὸν ἐπιστολὴ μου, βοήθα πάλι, τὸ ἄλλο πρωτὶ, ἐπᾶ ω σὶτὸ γραφεῖό μου τὸ περιφῆμο σημείωμα. Μιὰ γραμμὴ πάλι ὅλο - ὅλο.

Ἔχουν τὰς ψυχολογικὰς των στιγμὰς καὶ οἱ ταμίαι.

Ἐνας λακωνισμὸς, πὸν τὸν ἐκτιμῶ σήμερα, γιὰ δέκα μισθοὺς, ἕνας ἀπὸ τοὺς περιφῆμους λακωνισμοὺς τοῦ Γαβροηλίδη, πὸν προστά τὸις γλοκιάσει, χωρὶς ἄλλο, τὸ κλασικὸ παρόδειγμα:

«Ἐρεῖ τὰ κᾶλα, Μίνδαρος ἀπεσοῦα...».

ΒΑΥΛΟΣ ΜΥΡΒΑΝΑΣ

φαιλοκρατικὸς χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἡ πολιτικὴ διοίκησις τῶν λαῶν, ἐκήρυσσεν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀποψις ἔχει πολὺ περισσότεραν σημασίαν ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀπαψιν τῆς ζωῆς μιᾶς χώρας, ὅτι εἰς αὐτὴν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐκδηλώσεις. Μέσα εἰς ἕνα τοιοῦτον πλαίσιον καὶ μὲ τοιαύτας ἀντιλήψεις, δὲν ἤμποροῦσε νὰ εὖρη θέσιν ἡ Τέχνη, οὔτε καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ, ὡς ἐκδηλώσεις τῶν συνολικῶν προσπαθειῶν ἐνὸς ἔθνους καὶ περιορίζετο κατὰ συνέπειαν μόνον εἰς τὰς ἀνευ θεατικῆς, ἀνευ ἐνισχύσεως καὶ ἀνευ καθοδηγήσεως ἀτομικὰς προσπάθειας.

Ἡ ὁσον ἐσφαλμένη, πῶσον βάρβαρος ὑπῆρξεν ἡ ἀντιλήψις αὐτή! Ἡ οἰκονομία ἐδημιούργησε τὰ ἔθνη, ἀλλὰ τὰ ἔθνη, δημιουργηθέντα καὶ παγιοθέντα ἀπὸ τοὺς μεγάλους φορεῖς τοῦ πολιτισμοῦ των καὶ τῆς ἰδεολογίας των, ἐδημιούργησαν ἑπειτα τὴν οἰκονομίαν των. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος, πὸν σκέπτεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἀπόψεως, δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς ἐθνικῆς οἰκονομίας εἶνε ἡ ἀπύλτος καὶ παγία ἐθνικὴ τάξις. Ἡ τάξις ὅμως, ἡ ὁποία εἶνε πραγματικὰ ἀξία τοῦ ὄνματός τῆς, δὲν ἐκδηλοῦται παρὰ διὰ τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ ἐνὸς ἔθνους, διὰ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶνε τὸ ἀνώτερον συλλογικὸν ἔργον τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὰ ἀληθῶς μεγάλα ἔθνη τῆς ἰστορίας ἐστρεψαν ὅλην τὴν προσοχὴν των πρὸς τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν, τὸν ἐνίσχυσαν μὲ κάθε θυσίαν, ἔστω καὶ εἰς βάρος τῆς στενῆς ἐννοίας τῆς οἰκονομίας, ἐφρόντισαν νὰ ἀνεγείρουν μνημεῖα κατὰ τὸ δυνατὸν ἀφθαρτα τοῦ πολιτισμοῦ των, τὰ ὁποῖα νὰ παραμένουν εἰς τὸν αἰῶνα ὡς ἡ κυριώτερα ἐκδηλώσεις τοῦ πραγματικοῦ μεγαλείου των.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας δὲν ὑπῆξαν ἴσως εὐτυχῆς ἀπολύτως λαὸς ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως. Ὑπῆρξαν εἰς τὴν ἰστορίαν ἄλλα ἔθνη, τὰ ὁποῖα εἶχον πολὺ περισσότερον ἀνε-

πτυγμένην οἰκονομίαν, τὰ ὁποῖα ἐγνώρισαν πολὺ περισσότερὰν οἰκονομικὴν εὐτυχίαν, τὰ ὁποῖα συνεσώρρευσαν πολὺ περισσότερα ὑλικά πλοῦτη. Ἀλλὰ τὰ ἔθνη αὐτὰ σχεδὸν ἐσθυσαν ἀπὸ τὴν ἰστορίαν ὡς ἀνάμνησις, ἐνῷ ἔμειναν ἀθάνατοι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας, μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ εἶχον γὰ ἐπιδείξουν ἀνώτερα πνευματικὰ καὶ ἐκπολιτιστικὰ κατορθώματα. Τὸ ἀνέκδοτον, τὸ χειρόγραφον διδῆλον τοῦ φιλοσόφου, ὁ ὁποῖος ἐπάλασε πρὸς ὅλας τὰς δυσχερείας τῆς ζωῆς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ τὸν ἄριστον τῆς οἰκονομίας του μόνον, ἔχει διὰ τὴν ἰστορίαν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πολὺ μεγαλύτεραν σημασίαν ἀπὸ τὰ ἐκατομμύρια καὶ τὰ παλάτια τοῦ πλοῦτου. Καὶ ἡ ἀθροιστικὴ ἰστορία δὲν θά λησμονήσῃ ποτὲ τὸν μεγαλοφυᾶ μουσικόν, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ἀπὸ φυματίωσιν εἰς μιάν ἀνήλιον τρώγλην καὶ τοῦ οποίου ἡ σορὸς ἐρρίφθη εἰς τὸ κοινοτάφιον, ἐνῷ ἔλησμένησεν ἤδη καὶ ἄγνοσι πλοῦσι οὗτοι αὐθέντας τοῦ χρύματος τῆς ἐποχῆς του.

Τὸ συμπέρασμα, συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον κανεῖς ἀληθινὸς ἄνθρωπος δὲν ἤμπορεῖ ν' ἀρνηθῆ, ὅταν σκεφθῆ ὀλίγον, εἶνε ὅτι ὅποιος σκέπτεται τὴν ὕλην μόνον, καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς, εἶνε πᾶμπωχος, ὁσαῦτὸ ποτε πλοῦτη καὶ ἂν ἔχη σωστοῦσει. Ἐνῷ καὶ ὁ πτωχότερος ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ τὴν θέαν ἐνὸς ὑπερόχου μνημείου, μὲ τὸν θανατισμὸν ἐνὸς καλλιτεχνήματος, μὲ τὴν ἀνάγκωσιν ἐνὸς μεγάλου διδύλου προσφέρεται μιὰ ἀπόλαυσις πνευματικῆς, γίνεται πλουσιώτερος καὶ ἀπὸ τὸν Κροῖσον. Τοῦτο ἰσχύει πρὸ πάντος καὶ διὰ τοὺς λαοὺς. Πλοῦσι οἱ λαοὶ εἰς τὴν πραγματικότητά εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καὶ ἀναπτύσσουν πνευματικὴν καλλιέργειαν. Αὐτοὶ εἶνε ἰσχυροὶ, αὐτοὶ ἀντέχουν εἰς κάθε ἐπίθεσιν.

Καὶ αὐτὸς ἀκριβῶς εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ Μπλοσεδνικὸς στρέφει ὅλην τὴν δύναμιν ἐναντίον τῆς πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς τῶν Λαῶν. Ὅταν κατορθώσῃ ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ ἔχη τὴν δύναμιν τῆς ἐπιβολῆς, ἀρπάξει τὸν δαυλὸν τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ καίει, καταστρέφει, μὲ ἀπερίγραπτον μῖσος, ὅποιον δημιουργητικὸν ἀνωτέρου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ εὖρα ἐμπρός του. Ὅταν αἰῶς δὲν

ἔχη τὴν δύναμιν, ὅταν γίνεται ἀπὸ ἀνεκτὸς ἀπὸ μύκας κυβερνήτας, τότε ὑπομονετικῶς μὲ σατανικὴν συστηματικότητά. Αὐτὸς ἐφεῦρα καὶ διέδωκε τὴν ἀνόητον φλυαρίαν περὶ τῆς τέχνης, πὸν δὲν ἔχει πατρίδα, περὶ τῆς πνευματικῆς καλλιτεργείας, πὸν δὲν ἀναγνωρίζει ἐθνισμὸν. Τίποτε δὲν εἶνε ἀγαθότερον τοῦτου. Ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμένος μὲ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν κάθε λαοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, πὸν δὲν ἔχει ἢ πὸν διέσπασε τοὺς δεσμοὺς του μὲ τὰς ρίζας τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχη καὶ ἀνώτερον πνευματικὴν ζωὴν. Αἱ μεγάλα πνευματικὰ ἔργα εἶνε, εἴτε μὲ τὰς τέχνας, εἴτε μὲ τὴν ποίησιν ἐκδηλοῦνται αὐτὰ, εἴτε ἀνεγείρουν ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα, εἴτε ἐμπνέουν ζωγράφους καὶ γλύπτας, εἴτε δημιουργοῦν ἔπη καὶ φιλοσοφικὰ ἔργα, ἔχουν ὡς ἀνώτερον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἠθικὴν καὶ ἱστορικὴν δικαιοσύνη τῆς ὑποστάσεως ἐνὸς λαοῦ. Αὐτὰ δὲ ἀκριβῶς τὰ ἔργα στερεώνουν καὶ ἐνισχύουν τοὺς λαοὺς διὰ τὴν περαιτέρω ζωὴν των. Καὶ δὲν ἤμποροῦν, κατὰ συνέπειαν, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὰ μεγάλα αὐτὰ ἔργα νὰ εἶνε ξένα πρὸς τὴν φυλετικὴν ὑπόστασιν, πρὸς τὰς ἐθνολογικὰς ρίζας τῆς ζωῆς ἐνὸς λαοῦ. Δὲν ἤμποροῦν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ μὴ ἔχουν Πατρίδα.

Ἐφεῦρον ἀκόμη οἱ Μπλοσεδνικοὶ, διὰ νὰ ὑπονομεύουν τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν, τῶν λαῶν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγκρίνον ὅτι εἶνε τὸ σπουδαιότερον προτύπον κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀντρεπτικῶν διαθέσεων των, τὴν θεωρίαν τῆς καταργήσεως τῆς ἐνορίας τοῦ Ὁραίου καὶ τοῦ Καλοῦ εἰς τὴν τέχνην. Καὶ προήλθαν εἰς τὴν θεωρίαν αὐτὴν ὅλοι οἱ καλλιτεχνικοὶ καὶ φιλολογικοὶ ἐκείνοι ἐξωφρενισμοί, οἱ ὁποῖοι ἐφαίνοντο νὰ μὴ ἔχουν ἄλλον σκοπὸν ἀπὸ τὴν λατρείαν τοῦ ἀσχήμου καὶ τοῦ ταπεινοῦ καὶ οἷτινες δὲν εἶχον ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ νὰ μειώσουν τὴν τέχνην καὶ τὴν λογοτεχνίαν, νὰ κλονίσουν τὰς δάσεις των καὶ νὰ τὰς ἀποξηρῶσουν τελείως ἀπὸ τὰς μεγάλας, τὰς ὑγίαις λαϊκὰς μάζας.

Ἡ περίοδος τῆς Μαρξιστικῆς καλλιτεχνικῆς πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας ἐτελείωσεν πλέον δριστικῶς διὰ τὴν Γερμανίαν, κατέληξεν ὁ Χίτλερ. Ἡ περίοδος τῶν φιλολόγων, οἱ ὁποῖοι ἐνεπνέοντο εἰς τὸ στερεὸν ἔδαφος τῆς ἀσφάλτου τῶν

ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Τὸ ἐκ τοῦ χρόνου καταρθεῖον Πανεπιστήμιον τοῦ Ριζοκαστροῦ (συνολικῆς συμπαγοῦς τοῦ παρελθόντος τῆς πόλεως, μὲ πλήρη παλαιότητα καὶ Βυζαντινότητά ἀκόμη) εἶδεν ἡμεῖρας πνευματικῆς δόξης καὶ ἤκουσε τὴν διδασκαλίαν ἀνδρῶν κατοχῶν καὶ τῆς σοφίας τοῦ κλάδου των καὶ τῆς συνασθησεως τῶν καθιρόντων των.

Τὸ ἔκτισαν — χωρὶς ὄρισμένον σκοπὸν, καὶ κυρίως ὡς σημεῖον ἐκεῖ ἀπάνω, πὸν εὐοίσκετο, τῆς ἀρχαίτης νέας ἐμφανίσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν — δύο φίλοι, συμμαθηταί, συγκαλλιτέχνη καὶ συνεπιστήμονες: ὁ ἐκ Βοστανίας Ἐδοῦκίδης Σάουμπερτ καὶ ὁ ἐκ Θεσσαλίας Σταμάτιος Κλεάνθης, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1831 ἤδη λαβόντες ἐντολήν παρὰ τοῦ Καποδίστρια, ὅπως κάμουν μελέτας ομοιομοίας τοῦ ὑπὸ τοῦ πολέμου ἐρειπωθέντος Ἄστεως.

Καὶ διὰ τοὺς δύο αὐτοὺς ἠσχολήθη ἡ ἐργασία μου. Διὰ μὲν τὸν Σάουμπερτ, κατὸν παρακλήσεως σχετικῆς τοῦ συγγραφοῦτος τὸν βίον του, Ριζοκαστροῦ Φαῖρστερ, καθηγητοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοστανίας: διὰ δὲ τὸν Κλεάνθην, κατὰ τὴν ἐκπόνησιν τῆς Βιογραφίας τῆς Δουκίσεως τῆς Πλακεντίας, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν οὗτος ἀρχιτέκτων, ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ εὐτυχισαντος τελευταίου μεγάρου τῆς «τῶν Ἰμισίων» — ὅπου ἤδη τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον — καὶ τοῦ ἐν Πεντέλῃ Καστέλλου τῆς, τοῦ οποίου συνεχίζεται ἡ ἀτυχία.

Διὰ τὸν Κλεάνθην μάλιστα, εἰς ὃν ἀφιέρωσα ἰδιαιτέρον κεφάλαιον, ἐπι-

μεγαλοπόλεω καὶ ἐξήτου νὰ διαδῶσιν εἰς τὸν λαὸν τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν των καταπτώσιν, ἐσῶσε πλέον δι' ἡμᾶς. Τὴν τέχνην, ἢ ὁποία ζῆται τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ἀπὸ τοὺς βαρβάρους λαοὺς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἀπὸ τὰ ἀνδραγατὰ εὐρήματα μιᾶς ἀμφίβλου Ἀτλαντίδος, δὲν τὴν χρεῖζόμεθα πλέον. Ἀγαπῶμεν τὸ ὑγιᾶ καὶ τὸ ὠραῖον εἰς ὅλας τὸν τὰς ἐκδηλώσεις. Καὶ εἰς τὴν τέχνην ἐπομένως καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν ἢ ὑγεία καὶ ἡ συνείδησις τοῦ ὠραίου θά εἶνε οἱ ὁδηγοὶ μας»

γοαφόμενον: «Ἱστορία ἐνὸς ἀτύχου ἀνθρώπου», πολὺ ἐκοπίασα: ὄχι βεβαίως διὰ νὰ περιγράψω τὰ τρία ἐν Ἀθήναις κυρίως ἔργα του: τὴν Ἀγγλικὴν ἐκκλησίαν, τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν καὶ τὸ θανατισμὸν ἀρχικῶς μέγαρον (κατὰ τὴν ὁδὸν Σωκράτους) τῆς τετρατέρας Κοντέσσας Ἰωάννας Σόμερβιλ, συνεῖνον κατόπιν τριῶν νομίμων συζύγων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξιχνιάσω τὸ ὄνομά του, διότι πανταχοῦ ἐσημειοῦτο, ἄλλοτε μόνον διὰ τοῦ ἐπωνύμιου του καὶ ἄλλοτε ὡς Σ. Κλεάνθης.

Ἐγκατασταθεῖσις τῆς Προτεστουσίης ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ τῆς πρώτης Δεκεμβρίου τοῦ 1834, ἡ ὄνειρόδης σκέψις τῶν Γερμανῶν — ποῖα ἄλλη; — ὑπῆρξεν: ἡ ἴδουσις Πανεπιστημίου, κατ' ἀντίθεσιν, ὅπως δι' ὅλα, πρὸς τὰς σκέψεις τοῦ Καποδίστρια, ὅστις κυρίως ἤθελε Δημοτικὰ Σχολεῖα.

Διὰ τὴν πρώτην λοιπὸν ἐγκατάστασιν τοῦ χορυφαίου διδασκῆτοῦ ἐκχρησιμοποίηθη ἐνοικιασθὲν, τὸ στίτι τῆς συναδέλφου Ξυνοῦριδος. Ἦτο τοῦτο εἰς ἀναφερῆ καὶ ὑψηλὴν θέσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς ἀπόκεντρον τότε, ὡς ἐκ τοῦ πικρῶς καὶ ὑπὸ διακεκομμένων οἰκογενειῶν κατοικοῦμένου Ριζοκαστροῦ: πλησίον τοῦ Ὁρολογίου τοῦ Ἀνδρονίκου, τῆς τότε πρώτου ἰδουσίσεως Παλαιᾶς ἀγορᾶς, τῶν Βαυαρικῶν Τεχνικῶν Συνοργείων, τοῦ ἐτέρου τῶν διατηροῦμένων λουτροῦ τῆς πόλεως, τῶν ἐνοριῶν τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων καὶ τῆς Χρυσοκαστριώτισσας — διὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὰς κυριώτερας μόνον τοῦ ἰδίου Ριζοκαστροῦ ταύτας — ἀνεξαρτήτου δὲ ὅπως συνορίας, ἀπεχούσης τοπογραφικῶς τῆς ἀπὸ τὸ Φανάρι τοῦ Διογένοως μέχρι τοῦ Ἀλιζκοῦ τοῦ Κοττάκη Πλάκας, ὅσον ἡ σημερινὴ πλατεία τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τὴν πλατείαν πρώτου τῆς Ὁμονοίας.

Καταλείποντες τὴν ἐπιβλαβὴ ἀνηγίαν ἀνέλθετε κάποτε τὰ σκαλίαια τῆς Χρυσοκαστριώτισσας. Θὰ συναντήσετε τότε τὴν μυστηριώδους γοητείας ὁδὸν Θόλου καὶ τὴν παράλληλὸν τῆς ὁδὸν Ἄνω Πουτανείου. Αἱ δύο αὐταὶ ὁδοὶ ἀγκαλιάζουν τὸ Παλαιὸν Πανεπιστήμιον, ὡς διὰ νὰ τὸ προστατεύουν κατὰ τῶν ἐπιθέσεων

ΜΙΑ ΛΗΣΜΟΝΘΕΙΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΔΟΞΑ — ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

του χρόνου και της λησιμονίας, από τους εγκαταλείποντας ότι δεν έωρτασαν και εφορτάζοντας ότι εγκατέλειψαν.

Διατηρούνται πλαγίως της Χρυσοκαστορώσεως τα παλαιά σκαλάκια και ο κυκλικός δομοίσιος που εγγώρισε τους άνηφορίζοντας φιλομαθείς φροιτητάς.

Άλλα θα έπρεπε κατόπιν, ανερχόμενοι όλίγον και φθάνοντες ύπεροάνω της εύρειας περιοχής του Πρώτου Πανεπιστημίου, να κιαμαρώσετε από εκεί — αισθανόμενοι συγχρόνως και κάποιαν έλαφράν μελαγχολίαν διά τους χρόνους που έφυγαν — τα άπομεινάκια των χρόνων αυτών, ιδίως τας στέγας και τας καπνοδόχους, αι όποιαι, κατά πάσαν μεταρροήμειν, άντικαθίστανται τελευταίαι, ενίοτε δε και τελευταία πύττον, μαζί με το οικοδόμημα, με το όποιον συνέζησαν, εδέχθησαν δε και καπνούς θεομάνσεως και άτιμούς εύλογίας, αλλά και την άοράτως δι' αυτών περιουσίασαν ψυχήν της καλής γεφόντισσας, που δεν έδάρυνε τίποτε την συνείδησίν της, άφου έξετέλεσε μετά πίστewς και εύλαθείας τα καθήκοντά της, ειμή μόνον ή σκέψης, ότι τους θρούλους, τας δοξασίας, και τα κοντοσύλλαβα άκομη τραγουδάκια, τα παρελάμβανε μαζί της εις την λήθην του τάφου.

Και άγνωστον μιν εινε αν εχορτάρισε τοιλάχιστον ο τάφος της αυτός, σαν τα παλαιά κεραμίδια του μικρού σπιτιού της που ενέκλεισαν τόσα όνειρά της και εσοκόπισαν τόσας εύλιδας της μαζί με τον καπνόν που κάπου-κάπου βγαίνει άκομη από της τρυπίτσες της καπνοδόχου της.

Άλλ' όπως παρετήρησα, το πρώτον απόδοραον της εκεί έλάνω ερευνής μου, τα παλιά κεραμίδια αυτά τα γνωρίζει πολυ καλά ο γάτος της γειτονίας με την οδρά του προς τον άνήφορον από την νεογικήν επίδοασιν του φεγγαριού. Άλλά τα γνωρίζει πολυ καλά και ή κουκουβάγια — Πανεπιστημιακόν κοντά στ' άλλα σύμβολον — ή ασφαλής απότοκος της ίσοας γλαυκός.

Και να την, που αυτόκλητος έμφανίζεται με λαυκοποπύοντα μάτια μέσα εις το σκοτάδι. Άνοιγοκλείνει της φτερουγής της «χωρίς να γνωρίζη, ότι κάθε κίνησής των, ήμπορει κάτι να χαρίση εις την Τέχνην».

Δ. Γ. Ρ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ πάνω ΚΑΡΣ, σχεδόν άμεταχειριστον. Πληρωθείαι όδός Σαροή 10. 553

Η συμβολή των Ελλήνων εις το κοσμοϊστορικόν φαινόμενον της Ιταλικής Αναγεννήσεως, άποτελεί ένα θέμα, το όποιον θα έπρεπε να είχε μελετηθή από ήμεις τους Έλληνας, πολυ περισσότερο παρ' όσον έμελετηθή. Διςκεκριμένοι έρευνηταί της προπαραέδοσης και της παρελθούσης γενεάς, όπως ο Σάδερς, ο Μουστοξύδης, ο Ζαθέρας, ο Παρκενίος, ο Βρεττός, ο Λάμπρος και άλλοι έμελέτησαν με προσοχήν και με ενδιαφέρον τα έργα της άταλείωτου, βρον και λαμπράς έκείνης γορείας των Ελλήνων της Αναγεννήσεως και μάς έδωσαν πολύτιμους σχετικώς πληροφορίας. Άκόμη και οι έννοι έρευνηταί του κοσμοϊστορικου αυτού φαινομένου, οι όποιοι και πολλοί και μεγάλοι εινε, δεν ήμπορουν παρά την δυσμενή εν πολλοίς προδιάθεσίν των να παραδέξουν την θραύην προσωπικότητων, όπως ένας Χρυσολοφάς, ένας Βηροκαρίων, ένας Χαλκοκονδύλης, ένας Αργυρόπουλος, ένας Λάσκαρης.

Άλλ' ή σημερινή γενεά σχεδόν τους εληθμόνησεν. Αν εξαίρεση κανείς ένα ή δύο νεαρούς Έλληνας λόγιους, οι όποιοι εξακολουθούν να μελετούν με σπουδήν και ενδιαφέρον το έργο των, ή σύγχρονος Έλληνική φιλολογία ελάχιστα φαίνεται να άντιλαμβάνεται ότι ο πρωταρχικός, ο χαρακτηριστικώτατος δημογυργικός ρόλος, τον όποιον οι Έλληνας του 14ου, του 15ου και του 16ου αιώνας έπαιξαν διά την κλλιέργειαν του έθνους, διά την προπαρασκευήν της Αναγεννήσεως και διά την πνευματικήν άποκρυστάλλωσιν του κοσμοϊστορικου αυτού φαινομένου, άποτελεί ένα από τους σοβαρώτερους, τους πολιτισμότερους ιστορικούς τίτλους της φύλης μας. Όγκοι δόξολογίαι άνευδύσων και άμελετήτων άκόμη άρχίζουν εις την Ιταλίαν εδίως άντιμέτωπον άκόμη τους Έλληνας εκείνους έρευνητάς, οι όποιοι θα άνεύρουν μέσα εις αυτούς νέα στοιχεία και νέας άποδείξεις διά την πιστοποίησιν του γεγονότος, ότι εις τους Έλληνας κυρίως όφείλεται ή Ιταλική Αναγέννησις.

Και όταν ή φιλολογία και ή λογοτεχνία λησιμονούν την τήσον σημαντικήν άντήν περίδοον της πνευματικής ιστορίας του Έθνους μας, δεν εινε καθόλου περιεργον και άπορίας άξιον, πως ο πολυς κόσμος, πως και οι εγκυκλοπαιδικώς μορφωμένοι άκόμη φαίνονται σήμερα, τόσον όλίγα πράγματα να έρεουν διά τους άληθινά μεγάλους και σημαντικούς αυτούς προγόνους μας.

Ός μιν πρόχειρον και άτελή βεβαίως προσάθειν να υπομνησθή εις την σκαπομένην Ελλάδα ο λησιμονοεις αυτός τίτλος της, δε βεβαίως οι άναγνώσται της φιλολογικής «Εστίας» τα οικιγραφήματα αυτά της ζωής και της δράσεως μερικόν μόνον εκ των μεγάλων Ελλήνων της Αναγεννήσεως.

ΒΑΡΛΑΑΜ Ο ΚΑΛΑΒΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΟΝΤΙΟΣ ΠΛΑΤΟΣ

Ο Φραγκίσκος Πετρούχης, ο άθανάτος ποιητής της Ιταλίας, υπήρξε, κατά την γενικήν των έρευνητών

όμολογίαν, ο πρώτος «οίμαινιστής», ο πρώτος «σύγχρονος άνθρωπος» του το σημαίνει ότι υπήρξεν ο πρώτος των διαουσιμένων της Δύσεως, ο όποιος, αισθανθείς μαζί με τους συγχρόνους του την ανάγκην να άπαλλάγη από τον φανταστικόν και μυστικιστικόν κόσμο του μεσαιώνος και να προχωρήση εις την πραγματικήν γνώσιν του φυσικου και πνευματικού κόσμου, έξέλεξεν ένσυνειδήτως ως οδηγόν του την κλασικήν Έλληνικήν άρχαιότητα, ή όποία προσέφερεν εις όλους τους κλάδους της γνώσεως και του πνεύματος πλούσια στοιχεία άντικειμενικής και προφανούς αληθείας. Κοι έδωσεν ούτως ο Πετρούχης τον άκριβή χαρακτηρισμόν της Αναγεννήσεως, ή όποία εδέχθη με εύγνωμοσύνην και θαυμασμόν τα διδάγματα της κλασικής άρχαιότητος.

Πόθεν όμως εδέχθη ο Πετρούχης την άποκάλυψιν της κλασικής αυτής σοφίας και μορφώσεως; Εις την παπικήν αυλήν του Άδινιόν, όπου έζη και έμορφώοντο ο νεαρός ποιητής, υπήρχε βεβαίως περιβάλλον μορφωμένων και προσηγμένων ανθρώπων, οι όποιοι όμως είχαν την χαρακτηριστικήν μορφωσιν των ανθρώπων του τέλους του μεσαιώνος και έσως το πολυ-πολυ να ήρχίζαν να αισθάνονται θαυμασμόν και έκτίμησιν προς την Ρωμαϊκήν άρχαιότητα και ιδίως προς τον Κικέρωνα. Άλλά τή 1339 φθάνει εις την Παπικήν αυλήν του Άδινιόν, ο Καλαβρός μοναχός Βαρλαάμ, άπεσταλμένος του Αυτοκράτορος του Βυζαντίου Ανδρονίκου προς τον Βασιλέα Ουδέβερτον της Νεαπόλεως και τον Παπάον Βενεδικτιον τον ΙΒ'.

Περίεργος και ενδιαφέρων τύπος ο Έλλην αυτός μοναχός από την Νότιον Ιταλίαν, ο μορφωμένος βαθύτατα, ο γνωρίζων τον Αριστοτέλην, τον Πλάτωνα και τον Όμηρον, ο όποιος είχε άναστατώσει με την περιήρησιν περί Θαυωρίου φωτός θεωρίαν του το Άγιον Όρος και είχε διατρέσει τους σοφούς και τους θεολόγους του Βυζαντίου εις μίαν θεολογικήν μάχην, ή όποία διήρκεσεν επί μακρά έτη, ο μοναχός, περί του όποιου τόσον όλίγα σχετικώς πράγματα εινε γνωστά!

Ο σοφός αυτός άνθρωπος, ο όμολογίαν, ο πρώτος «οίμαινιστής», ο πρώτος «σύγχρονος άνθρωπος» του το σημαίνει ότι υπήρξεν ο πρώτος των διαουσιμένων της Δύσεως, ο όποιος, αισθανθείς μαζί με τους συγχρόνους του την ανάγκην να άπαλλάγη από τον φανταστικόν και μυστικιστικόν κόσμο του μεσαιώνος και να προχωρήση εις την πραγματικήν γνώσιν του φυσικου και πνευματικού κόσμου, έξέλεξεν ένσυνειδήτως ως οδηγόν του την κλασικήν Έλληνικήν άρχαιότητα, ή όποία προσέφερεν εις όλους τους κλάδους της γνώσεως και του πνεύματος πλούσια στοιχεία άντικειμενικής και προφανούς αληθείας. Κοι έδωσεν ούτως ο Πετρούχης τον άκριβή χαρακτηρισμόν της Αναγεννήσεως, ή όποία εδέχθη με εύγνωμοσύνην και θαυμασμόν τα διδάγματα της κλασικής άρχαιότητος.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Όσοι παρακολουθούν και εις τας λεπτομερείας της άκόμη την Έλληνικήν φιλολογικήν κίνησιν, εγνώριζαν ασφαλώς ένα μικρό περιοδικό, που εξέδιδετο εις το Μομπελιέ της Γαλλίας, υπό τον τίτλον «Libre» (Βιβλίον) από τον καθηγητήν των Έλληνικών κ. Λουί Ρουσσέλ και που ήτο άφιερωμένος εξ ολοκλήρου εις την κριτικήν των εκδιδόμενων Έλληνικών βιβλίων.

Εις το προτελευταίον φύλλον του, υπό τον τίτλον «Αγγελτήριο Θανάτου», ο κ. Ρουσσέλ, που ήτο ταυτοχρόνως διευθυντής, εκδότης, μοναδικός συντάκτης, διορθωτής και διεκπεραιωτής άκόμη του περιοδικου του, ανήγγειλεν ότι με το επόμενον φύλλον τελειώνει ή ζωή του «Libre», που εκδίδεται από δεκαετηρίαν ήδη ετών συνεχώς. Με ένα μακρότατον άρθρον, το όποιον χαρακτηρίζεται από όλην την πικρίαν του συγγραφέως του που δεν έλειπεν άλλως τε από κανένα φίλον του περιοδικου του, ο κ. Ρουσσέλ έξηγει τους λόγους της αποφάσεώς του. Κατά τα δεκαετηρία αυτά χρόνια το περιοδικόν εσοίχισεν εις τον εκδότην του, ο όποιος εινε σημειωτέον ένας πτωχός και θοοπαλαίων διδάσκαλος, 26 χιλιάδας φράγκα.

«Δεν ξεύσω πολλούς φιλέλληνας, γράφει ο ίδιος που εξώδευσαν 26 χιλιάδας φράγκα διά την Ελλάδα, χωρίς να υπολογίσωμεν και ένα τεράστιον ποσόν εργασίας».

Άλλά ή εργασία του δεν ανεγνωρίζετο και δεν ύπεστηρίζετο από κανένα. Οι πληρώοντες συνδρομηταί ήσαν ελάχιστοι και οι τζαματζήδες πολυάριθμοι. Η Γαλλική Σχολή των Αθηνών, μίαν και υόνην φροάν άπεφάσισε να κάμη μίαν μεγαλοεπιχειρημασίαν και ά προσέφερη 500 φράγκα. Η προσθεσία μιας τών Παρισίων άπεφάσισε κάποτε να έγγραφή διά δέκα ετησίως συνδρομίας, δηλαδή σύστατον φράγκων, από τας όποιους όμως του έπλήρωσε μόνο

τάς πέντε, διότι εν τώ μεταξύ της εκόλησαν αι πιστώσεις.

Δι' όλους αυτούς τους λόγους και επειδή δεν ήμπορει πλέον να κουράζεται με πάρεργα ο κ. Λουί Ρουσσέλ, άπεφάσισε να διακόψη όριστικώς την έκδοσιν του περιοδικου του. Και πράγματι εις το τελευταίον φύλλον του Αγουόστου γράφει υπό τον τίτλον «Θάνατος του Λίμπρο» τα εξής κυρίως:

«Εξάντηλεις θραδεία, αλλά άναπότροπος. Διάγνωσης άπελπιστική. Το μοιραίον επήλθε. Το «Libre» άποθήσκει με το φύλλον αυτό».

ΚΑΙ Η ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ

Να κάμωμεν την νεκρολογία του Γαλλοφώνου αυτού περιοδικου; Θα είμεθα κατ' ανάγκην σκληροί. Άλλά και ο εκδότης του δεν υπήρξε ποτέ επεικτής. Όπως ο ίδιος λέγει εις την άναγγελίαν της διακοπής της εκδόσεως, το περιοδικόν του «ετόκισε μουτρα, άπεκάληψε μηδενικά, έξεφούσκωσε φουσκομένους βατραχούς, εκτύπησε τους πάντας και τα πάντα».

Σύμφωνοι: ο εκδότης του «Λίμπρο» εκτύπησεν άμείλικτα όχι μόνον τα «μηδενικά», αλλά και άληθινάς πνευματικάς κορυφάς της Γαλλίας και της Ελλάδος, κορυφάς, οι όποιαι δεν φανταζόμεθα, άλλως τε, να συνενκήθησαν και τόσον πολυ από τας επιθέσεις αυτές ενός λαθροβίου περιοδικου. Έτσι είχαν οργανώσει έκστρατεϊαν ολοκλήρου κατά του Βικτόρ Μπεράρ, του μεγάλου Έλλημιστου, τον όποιον έχαρακτήριζεν ως άγνωστου τελειώς την Έλληνικήν, ως κυνηγό χιμαιρών, ως μη δυνάμενον να προσφέρει τίποτε το αξιόλογον με τας μελέτας του περί του Όμήρου. Έτσι είχαν άκόμη κατηγορήσει και όρισμένα άριστοεργήματα της άρχαίας Έλληνικής φιλολογίας, άλλα ως μέτρια, άλλα ως άξιοθρήνητα, άλλα ως άπίστια.

Άλλά ή άυστηρότης αυτή δεν ήτο γενική. Φατοιαστής άμετανόητος, τόσον εις τας φιλολογικάς, όσον και εις τας γλωσσικάς του πεποιθήσεις ο κ. Ρουσσέλ, ύπεστήριξε και έθεοποίησεν Έλληνας συγγραφείς, ποιητάς, κριτικούς, οι όποιοι όχι μόνον ήσαν μέτριοι, αλλά και πολυ κάτω του μετρίου. Εις τους τόμους του «Λίμπρο» του, ήμπορει να εύρη κανείς κριτικά ένθουσιώδεις διά βιβλίον Έλληνικά, τα όποια έδώ μόνον όποιας έχει ή μειδίαμα περιφρονήσεως και εϊκτου προεκάλεσαν και τα όποια εκ-

τοτε έπολήθησαν με την οκά, ως παλψοχαρτο.

Ο κ. Ρουσσέλ τελειώνει το περιοδικόν του με το παράπονον, ότι δεν κατώρθωσε να κάμη εις την Ελλάδα το καλόν που ήθελε να της κάμη, ότι δεν κατώρθωσε να την διδάξη περί του άληθινου της συμφέροντος, ότι δεν κατώρθωσε να πείση τους Έλληνας, ότι ή καθαρεύουσα εινε θανάσιμον ύπνωτικόν.

Πρέπει, άρα γε, να κλαύσωμεν και ήμεις διά την άποτυχίαν του αυτήν;

Ο Κ. ΜΠΛΟΥΜ ΚΑΙ Ο «ΔΙΚΤΑΤΟΡ»

Ο φιλολογικός χρονογράφος του Παρισίου «Χρόνου» είχε την παρασημην Κοριακήν μίαν πρωτότυπον ιδέαν. Ένεθυμήθη ένα δραματικόν έργο, το όποιον ειχε παιχθή εις το Παρίσι προ όκτώ ή δέκα ετών, και το όποιον άποκτά υπό τας σημερινάς πολιτικάς συνθήκας έξαιρετικώς δραματικήν επικαιρότητα. Πρόκειται περί του δράματος του γνωστου Γάλλου συγγραφέως Ζυλ Ρομαίνό δικτάτορ, που ειχαπαιχθή εις το θέατρον των Ηρασιών Περίων με έξαιρετικήν επιτυχίαν. Έπως το δράματος εινε ο πολιτευτής Ντενί, σοσιαλιστής φανατικός και ένθουσιώδης, αλλά θέλων να επιτύχη την σοσιαλιστικήν μεταβολήν διά της έξάλξεως και όχι διά της βίας. Εις μίαν κρίσιν στυμνήν άπειλουμένης άπεργίας, ο Βασιλεύς του φανταστικού Κράτους, όπου παιίζεται το δράμα, φωνάζει με πολλήν έξουσίαν τον φανατικόν αυτόν σοσιαλιστήν και του άναθέτει την άρχήν. Από την στιγμήν όμως έκείνην άκριβώς αρχίζει το δράμα. Αι εργατικά τάξεις, έπείσασαι και πάλιν έξωφρενικά πράγματα από την άνοδον αυτήν του κακιστου φίλου και ήγέτου των εις την άρχήν, δεν ήμπορουν να έννοήσουν πως δεν πραγματοποιούνται άμείσως αι επαγγελμα του. Άλλοι δημεγέρται, κακιστοί και αδοτοί φίλοι του νέου πρωθυπουργου, τον κατηγορουν ως προδότην και έξεγείρου εναντίον του τας λαϊκάς μάζας. Ο Ντενί εβρίσκεται τότε εις τρομερόν δίλημμα. Πέπει η να σώση την χώραν του από την άναρχίαν, ή να θυσιάση ένα μέρος τοιλάχιστον από την ιδεολογίαν του, της όποιας άντιλαμβάνεται τότε μόνον την εθνικήν άναλήθειαν και την άδυναμίαν της πρακτικής εφαρμογής. Διστάζει όλίγον. Άλλ' έπειδή εινε πατριώτης, επειδή εινε άληθινός πολιτικός, λαμβάνει εις το τέλος την άπόφασιν που επιβάλλεται. Γίνεται ο άμείλικτος προστάτης της τάξεως και της κρατικής Ιεραρχίας. Ζητεί και λαμβάνει από τον Βασιλέα δικτατορικά δικαιώματα και καταπνίγει βιαίως την έξέγερσιν και την στάσιν.

Αι άναλογίαι που παρουσιάζει το έργο αυτό με την σημερινήν πολιτικήν κατάστασιν της Γαλλίας, αι όμοιότητες, τας όποιας έχει ο ήρωας του με τον σημερινόν πρωθυπουργόν της Γαλλίας, Λεδν Μπλουμ

είνε καταπληκτικά. Είνε και αυτός σοσιαλιστής, όπως ο Ντενί, έχει και αυτός σοσιαλιστικόν φανατισμόν, εφρίσκεται και αυτός, απ' όπου ανέλαβε την αρχήν, πρό των ιδίων σαφών αποδείξεων της πρακτικής αδυναμίας όπως εφαρμόση το πρόγραμμά του, πρό των ιδίων ανυπερβλήτων δυσχερειών, πρό της ίδιας εχθρότητος των παλαιών του φίλων.

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Ο ΙΔΙΟΣ

Τίθεται όμως το πρόβλημα: Τί θα κάμη πρό της τωιαύτης καταστάσεως ο κ. Μπλουί; Θα ακολουθήσῃ το παράδειγμα του ήρωος του θεατρικού έργου του κ. Ζυλ Ρουαί; Έχει αρκετήν δύναμιν χαρακτήρος, αρκετήν πολιτικότητα, αρκετόν πατριωτισμόν, ώστε να θελήσῃ να σώσῃ τὴν Γαλίαν ἀντιμετωπίζων, ἔστω, ἀίτορασιαστικῶς τοὺς παλαιούς του φίλους;

Πολλὰ ἀμφιβολία ἐπιτρέπονται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου. Ἄλλ' ὁ χρονογράφος τοῦ «Temps» κ. Φερβάκ, ἔκαμε κάτι καλλίτερον ἀπὸ τοῦ να διακινδυνεύσῃ εἰς ποσικτησίας. Ἐξήγησε τὴν γνώμην τοῦ ἰδίου τοῦ κ. Μπλουί. Εἰς παλαιούς τόμους ἐφημερίδων ἀνεύρε τὴν κοιτικὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε γράψῃ διὰ τὸν «Δικτάτορα». Διότι ὁ σημερινὸς προσηγορῶς τῆς Γαλλίας ὑπῆρξε καὶ δραματικὸς κοιτικός ἀδάμ. Ἀπὸ τὴν κοιτικὴν αὐτὴν πράγματι φαίνεται ὅτι ὁ κ. Μπλουί εὐρίσκει μὲν δικαιολογημένην τὴν περιγραφήν τῶν ἐργατικῶν ἀνοικαλιῶν, τὰς ὁποίας προσεκάλεσεν ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνοδος τοῦ σοσιαλιστοῦ ἡγέτου. «Διότι, λέγει, ἡ ἀνοδος ἐνὸς σοσιαλιστοῦ ἡγέτου εἰς τὴν ἀρχὴν εἶνε φυσικὸν να προσελάσῃ ὑπερβολικὰς ἐλπίδας. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον τόσοι σοσιαλισταὶ φοβοῦνται τὴν ἐξουσίαν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ δὲν παραδέχομαι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὅτι ἡμεροῦς ἕνας σοσιαλιστὴς ἡγέτης να ἐξελεχθῇ εἰς ἔθνικὸν δικτάτορα. Ἡ πείρα, τὴν ὁποίαν ἔχω περὶ τῆς ψυχολογίας ἐνὸς σοσιαλιστικοῦ ἡγέτου, με πείθει ὅτι ἡ ἐξελίξις αὐτῆ δὲν εἶνε λογικὴ. Δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς να εἶνε ταυτοχρόνως Μακντόναλντ καὶ Μουσολίνι».

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἔχομεν τὴν ἐκ τῶν προτέρων ἀπάντησιν τοῦ ἰδίου τοῦ κ. Μπλουί, ἀπάντησιν βέβαια, κάθε ἄλλο ἢ ἐνθαρρυντικὴν.

Η ΗΛΕΚΤΡΑ, ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΗΡΩΔΟΥ
Ἐνταυτικὴ καὶ ἐπιτελὲς θεατρικὴ προσάδεια γίνεται, τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον διὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς

«Ἠλέκτρας», ἡ ὁποία πρόκειται να παρουσιασθῇ, κατὰ μετάφρασίν Κ. Καρθαίου, ὡς ἀπαρχὴ τῆς ἐφετηνῆς χειμερινῆς περιόδου, εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον Ἡρώδου τοῦ Ἀτικοῦ.

Αἱ δοκιμαὶ ἐκτελοῦνται ἤδη ἀπὸ ἡμερῶν, εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον, τοῦ ὁποῖου ἔγινε κατάλληλος καὶ αἰσθητικῶς ἀγνος ἐπένδους διὰ ξύλου τῶν ἐκθαυμένων καθισμάτων καὶ ἐκτελοῦνται καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 7ης ἑσπερινῆς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ἐπὶ τὴν ἄμεσον διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐπιβλεψιν τοῦ σκηνοθέτου κ. Ρουτῆρη. Δοκιμαὶ τοῦ ἔργου καὶ ταυτοχρόνως τοῦ πλουσίου χοροῦ, ἐκ τριακοσίων προσώπων, ἐνισχυθέντος ἀπὸ ἐρασιτέχνιδας ἐνὸς χοροῦ, πού πρῶτην φοράν παρουσιάζεται εἰς παρῶσασιν ἑλληνικῆς τραγωδίας. Παρὰ τὴν ἑλπίδα δὲ δοκιμάζεται καὶ ὁ τεχνητὸς φοιτητὸς τῆς προετοιμασεως εἰς ὅλας τὸν τὰς δυσκόλους λεπτομερείας.

Ἡ παράστασις τῆς «Ἠλέκτρας» εἰς τὸ Ὡδεῖον Ἡρώδου — ὑπολογιζομένη διὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου — ἔποτελεσθῆ ὄχι μόνον τὴν ἀριωτέραν μέχρι τοῦδε προσάδειαν τῆς Ἐθνικῆς μας Σκηνῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς ἀνταξίας παρουσιάσεως ἀρχαίων τραγωδιῶν εἰς ἀρχαία θέατρα, πού ἡμπορεῖ ν' ἀποτελεσθῇ, ὁργανομένη καταλλήλως, εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ἑλληνικῆς ἐστὸς διεθνούς ἐνδιαφέροντος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

Ὁ κ. Ζὰκ ντὲ Μοντεράν εἶνε ἀπὸ τοῦς νεαροῦς Γάλλους συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν σημειώσῃ μετὰ βιβλία τῶν κατὰ τὰ τελευταία ἔτη τὴν μεγαλειότητα ἐπιτυχίαν καὶ τοὺς ὁποίους περιφροῦσι κριτικοὶ, ὅπως ὁ Ἀνρ Μπιντοῦ καὶ ἄλλοι, ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀληθινὰς λογοτεχνικὰς ἰδιοφυΐας. Ἡ μικρὰ Ἰνφάντη τῆς Καστίλης καὶ ἄλλα βιβλία του δείχνουν, ἄλλως τε, ἀναμφισβήτητον πνευματικὴν ἀξίαν.

Ἔτσι καὶ τὸ τελευταῖον βιβλίον του: «Τὰ κορίττικα» (Les jeunes filles) ἀνεμύνητο ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν κοινὸν μετὰ πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ προσεβλέπετο ὅτι θὰ κάμῃ πάλιν θόρυβον εἰς τοὺς λογοτεχνικοὺς κύκλους. Ἄλλως τε, εἰς τὸν κ. ντὲ Μοντεράν ἀρέσκει ὑπερβολικὰ ὁ θόρυβος. Πιστεύων καὶ ἰσχυρίζομενος ὅτι τὰ δικαιοῦματα τοῦ συγγραφῆρος εἶνε ἀπόλυτα, δὲν παραλείπει ἐπιχειρῆσαι διὰ νὰ κάμῃ θόρυβον περὶ τὸ βιβλίον του.

Μετὰ τὸ τελευταῖον βιβλίον του, τὸ ὁποῖον οὐλοστικῶς φαίνεται να εἶνε ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἀυτοβιογραφίαν του, ἐπέστρεψεν ἀπολύτως τὸν σκοπὸν πού ἐπιδιώκει: Ἀληθινὸν φιλολογικὸν σκάνδαλον ἐδημιούργηθη εἰς τὴν Γαλίαν περὶ τὸ βιβλίον αὐτό.

Ὁ συγγραφεὺς ἐπῆρε ἀπλοῦστα τὰ ἐνθουσιώδη, τὰ ἐρωτικὰ αὐτόχρημα γράμματά, πού λαμβάνει ἀπὸ φανατικῆς θαυμαστρίας του, τὰ ἐδημοσίευσεν καὶ ἐπλεξε μίαν ἐλλεικτρὸν μυθιστορηματικὴν ὑπόθεσιν γύρω ἀπὸ αὐτά.

Τὸ δράμα μιᾶς ἀρχαίας κοπέλλας, πού ἐπειτα ἀπὸ θαυμαστά ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν, ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν της, θὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐκ τοῦ πλησίον τὸ Ἰταλιανόν της, εἶνε ἡ ἔσσις τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς.

Ὁ συγγραφεὺς φέρεται σκληρὰ μέχρις ἀπανθρωπίας καὶ μετὰ τὴν θαυμαστρίαν του αὐτὴν καὶ μετὰ τὰς ἄλλας. Τὸ μυθιστορημικὸν δὲν φαίνεται να ἔχη οὔτε ἀρχήν, οὔτε τέλος, οὔτε λογικὸν εἶρμόν. Ἄλλ' εἶνε τὸσον καλογραμμῆνον, ὥστε να διαδράσεται μετὰ ἀμείωτον ἐνδιαφέρον καὶ να συγχωροῦνται εἰς τὸν κ. ντὲ Μοντεράν ὅλα: καὶ ἄδυναμίαι του.

Η ΒΙΕΝΝΗ ΑΝΑΖΗ

Καὶ μία εὐχάριστος εἰδήσις δι' ὅσους ἠγάπησαν τὴν Βιέννην καὶ τὸ ἐλαφρὸν μουσικὸν θέατρον της. Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἤνοιξε πάλιν τὰς πύλας του, ἔπειτα ἀπὸ μακροετῆ διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν του, τὸ θέατρον, τὸ ὁποῖον περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀληθινὴν Βιέννην καὶ τὸ κέρι της καὶ τὴν χάραν της. Πρόκειται περὶ τοῦ «Γεάτερο ἄν ντὲρ Βήν», εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη διὰ πρῶτην φοράν τὸ περιφροῦμεν μελόδραμα τοῦ Μπετόβεν «Φιντέλιο» καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεφανίσθησαν διὰ πρῶτην φοράν πρὸ τοῦ κοινού ὅλες ἡ ὁπερέττες τοῦ Στράους — ἡ μάλιστα τῶν Στράους — τοῦ Κάμμιαν, τοῦ Λέχα, τοῦ Μιλλάικερ κλπ.

Ἐνας παλαιὸς Βιεννέζος ὁ κ. Χέλλμερ, ὁ ὁποῖος ἐπέστρεψε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν καὶ ὁ ὁποῖος πιστεῖται ὅτι ἡ τρομερὰ κρίσις, ἡ ὁποία ἐπὶ τὸσον καιρὸν ἐνέκρουσε τὴν ὠραίαν Ἀυστριακὴν πρωτεύουσάν, ἀρχίζει να ὑποχωρῇ, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ παλαιοῦ θεάτρου καὶ τὴν χορηγιατικὴν τῆς νέας περιόδου του. Αἱ παραστάσεις ἤρχισαν μετὰ μίαν νέαν ὁπερέτταν τοῦ Ράλφ Μπενάτσκι, συνθέτου τοῦ τὸσον παγκόσμιον ἐπιτυχίαν σημειώσαντος «Ξενοδοχεῖον τὸ Ἄστρο Ἄλογο». Ἀλλὰ καὶ ἡ νέα ὁπερέττα εἶχε θριαμβευτικὴν ἐπιτυχίαν καὶ οἱ Βιεννέζοι καὶ οἱ ἀρχετὰ πολυάριθμοι ξένοι, πού εὐρίσκονται ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, δὲν παύουν να γεμίζουν κάθε βράδυ τὸ παλαιὸν ἔνδοξον θέατρον καὶ να ἐπαινεροῦν ἐνθουσιώδως συνθέτην καὶ ἠθοποιούς.

Η ΦΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Τὴν παρελθούσαν ἑβδομῆδα ἐξεδόθη εἰς τὸ Παρίσι ἕνα νέον βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔχει, ὄχι μόνον ἐξαιρετικὴν λογογραφικὴν

ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας. Συγγραφεὺς του εἶνε ὁ κ. Σάρλ Μωρράς, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε μόνον ὁ ἀμειλίχτος ἐχθρὸς ὄλων τῶν λογίων τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ διαγνώστερα μυαλὰ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους ἱστορικοὺς καὶ φιλολογικοὺς ἑρευνητάς. Τὸ θέμα του δὲ εἶνε μία ἀλευθέρα καὶ ἀνεπηρέετος ἀπὸ προκαταλήψεως ἐξέτασις τοῦ μεγάλου Πλατωνικοῦ ζητήματος.

Εἶνε περιττὸν να τονίσωμεν ὅτι ἀπεριόριστος θαυμαστικὸς πρὸς τὸν μάλιστον φιλόσοφον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐμπνέει τὸ βιβλίον αὐτό — τὸ ὁποῖον εἶνε ἄλλως τε σύντομον καὶ περιεκτικόν — ἀπὸ τῆς πρῶτης μέχρι τῆς τελευταίας του σελίδος. Ὁ θαυμαστικὸς ὁμοῦ καὶ ἡ ἀγάπη αὐτῆ δὲν ἐμποδίζει τὸν κ. Σάρλ Μωρράς να διακρίνῃ ὅλας τὰς παραποιήσεις καὶ τὰς ἐκθέσεις παρανοήσεις τοῦ ἀληθινοῦ Πλατωνικοῦ πνεύματος, αἱ ὁποῖαι διαπράχθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰώνων καὶ εἰς τὰς γλώσσας καὶ τοὺς πνευματικοὺς ἐκείνους κύκλους πού ἐξήγησαν ἐμπνεύσεις καὶ κατευθύνσεις ἀπὸ τὸν ἱερωτὴν τῆς Ἀκαδημίας. Διότι πράγματι, ὅπως ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν νεοπλατωνικῶν τῆς Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ Περτάρχου καὶ τοῦ Βοκκακίου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως μέχρι τῶν τελευταίων νεοπλατωνικῶν κύκλων τῆς Γερμανίας, δὲν ὑπῆρξε σημαντικὴ πνευματικὴ κίνησις εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἀνέτρεξε πρὸς τὴν ἀνεξάντλητον αὐτὴν πηγήν. Ἰσχυρῶς ὁμοῦ καὶ πολλοὶ ἐκείνοι, ἰδιαίτερα δὲ ὁ Ρουσσὸ καὶ οἱ μεταγενέστεροι ὁπαδοὶ του, οἱ ὁποῖοι μετὰ καταπληκτικὴν ἐπιπολαιότητα ἀπεπειράθησαν να ἀνεύρουν καὶ κομμουνιστικὰ ἀκόμη διδάγματα εἰς τὰ πλατωνικὰ συμπόσια. Τὸ βιβλίον συμπληροῦται μετὰ μίαν ἀξιοθαύμαστον μελέτην περὶ τοῦ ἔρωτος παρὰ Πλάτωνι.

Ο ΣΑΪΞΠΗΡ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ

Ἡ περιφροῦς Ἰσραηλίτις ἠθοποιὸς Ἐλισάβετ Μπέργκινερ, ἡ ἴποια ἀπὸ τὴν ἐποχὴν πού δὲν ἡμπορεῖ πλέον να μείνῃ εἰς τὴν Χιτλερικὴν Γερμανίαν, ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς εἰς τὸ Λονδίνον, ἐπέδειξε, πρὸ τινῶν ἡμερῶν, ἐν μέσῳ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν φίλων τοῦ κινηματογράφου, ἀλλὰ καὶ τῶν φίλων τοῦ θεάτρου, τὴν νέαν της ταινίαν, τὴν «Ὁπως σὰς ἀρέσῃ» τοῦ μεγάλου Σαίξπηρ.

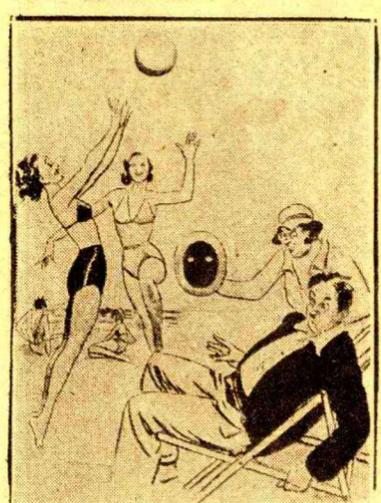
Τὸ ἐγγεῖρημα ἦτο δυσκόλον, ἰδίως διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἡ κωμωδία αὐτῆ τοῦ Σαίξπηρ, παίζεται κατὰ παλαιότατον ἔθιμον, ἀπὸ τοὺς μαθητάς ὄλων σχεδὸν τῶν σχολείων, εἰς σχολικὰς παραστάσεις καὶ ἐορτάς. Ἐπιτοῦ ὅλας σχεδὸν οἱ μορφωμένοι Ἑγγλέζοι, οἱ ὁποῖοι ἐδατανίσθησαν διὰ νὰ μάθουν τοὺς ἀτελειώτους μονολόγους καὶ τοὺς στρεφνοὺς διαλόγους τῆς κωμωδίας καὶ οἱ ὁποῖοι διατηροῦν πολὺ δυσχερῆτους ἐν προκειμένῳ ἀναμνήσεις, ἐ-

πήγαιναν εἰς τὸν κινηματογράφον χωρὶς πολλὴν διάθεσιν. Ἀλλὰ ἡ μεγάλη Γερμανοεβραία ἠθοποιὸς καὶ ὁ σύζυγός της καὶ σκηνοθέτης της δρ. Τσίινερ, κατόρθωσαν να νικήσουν εἰς τὸ δύσκολον αὐτὸ ἐγγεῖρημα. Ἐβῶσαν εἰς τὴν ταινίαν τῶν τῶσσην δροσιάν, τῶσσην παραμυθίαν ἀφέλειαν καὶ τῶσσην κέρι, ὥστε να ὑπερνικήσουν ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ ὅλας τὰς ἀντιρρήσεις καὶ να διασκεδάσουν καὶ να ἐνθουσιώσουν ὅλους τοὺς θεατάς. Εἰς τὸν ρόλον τῆς Ροζαλίνας, ἡ Ἐλισάβετ Μπέργκινερ ἐπέδεικνύει ὄλην τὴν δραματικὴν της δύναμιν καὶ τέχνην, κρατούσα σχεδὸν μόνον τὸ ἔργον ἐπάνω εἰς τοὺς λεπτοὺς ἀλλὰ καὶ στιβαροὺς της ὤρους.

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΙΗΤΡΙΔΑΣ

Εἰς Βεβαί τῆς Ἐλβετίας θὰ γίνουν τὴν 3ην Ὀκτωβρίου τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς χαλκίνης προτομῆς τῆς κομῆσεως ντὲ Νοάιγ, τῆς Ἑλληνογαλλίδος αὐτῆς ποιητρίδας, πού τὸσον ἡγάπησε τὴν Ἐλβετίαν καὶ ἰδιαίτερον τὴν λίμνην, εἰς τὰ ὄχθας τῆς ὁποίας εἶνε κτισμένον τὸ Βεβαί. Τὸ γύψινον πρόπλασμα τῆς εἶχεν ἐπιτελεσθῇ ὁ γλύπτης Τζέιους Βιμπέρ, μετὰ τὸν θάνατον τῆς κομῆσεως καὶ ἤδη, μετὰ τὸ προσὸν τῶν ἐορῶν, εἰς τοὺς ὁποίους συνεισέφεραν ὅλοι οἱ θανουκτοὶ τῆς ποιητρίδας, κατεσκευάσθη ἡ χαλκίνη προτομή. Ἡ τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων θὰ προσλάβῃ πανηγυρικὴν μορφήν.

Η ΞΕΝΗ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

— Ὡστε ἔτσι, λοιπὸν, κύριε! Κάνεις πὸς καίμεσαι μετὰ τὸ πρῶτο σκεπασμένο ἀπὸ τὸ καπέλλο καὶ ἔχεις δύο τρυπίτσες στὸ καπέλλο γιὰ να βλέπῃς!

ὁργανώνεται δὲ ὑπὸ ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας μετέχουν ὁ ἐν Βεσση Γάλλος προεβευτὴς καὶ ὁ μέγας λιανίστας Παπιερδέβοι. Ἄρα γε, καὶ ἡμεῖς, οἱ συγγενεῖς ἐξ αἵματος μετὰ τὴν ποιητρίαν, δὲν θὰ ἐπορεύε κάποτε να σκεφθῶμεν διὰ τῆς ὁφείλομεν τὴν ἰδίαν, τοῦλάχιστον, τιμὴν;

Η ΙΔΕΑ ΤΟ Υ ΡΟΜΠΙΤΣΕΚ

Εὐρύτης καὶ τολμηρὸς ἐπιχειρηματίας, εἰς τὸ Λονδίνον, Τσεχὸς ἐκ γενετῆς, κοσμοπολίτης ὁμοῦ τὸ αἶσθημα, ὁ κ. Κούρετ Ρόμπιτσεκ, ἐγκαινιάζει ἀπὸ τοῦ ἐρχομένου χειμῶνος, ἕνα νέον εἶδος θεάματος. Ὁ ἴδιος τοῦ ἔδωκε τὸν περιέρρον τίτλον «Ἄς ὑψώσωμεν τὴν αὐλίαν» καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν ὡς θεάμα ὅπου «τὰ πάντα θὰ εὐρίσκη κανεὶς εἰς ἕνα ἔργον» καὶ δὲν ἔχει ἄδικον. Ὅπως ἐξήλωσε πρὸς τὰς ἐφημερίδας τοῦ Λονδίνου, θὰ εἶνε ἕνα θεάμα πού θ' ἀρχίξῃ μετὰ ἀκροβατικῶς χοροὺς καὶ θὰ τελειώσῃ μετὰ ὄπεραν. Δὲν θὰ λείψουν οὔτε τὰ ἐπιθεωρησιακὰ νοῦμερα, οὔτε τὰ νοῦμερα τοῦ «χαριστέου», μετὰ τὰ ὁποῖα διεσκέδαζαν οἱ Λονδρέζοι πρὸ πενήντα ἐτῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ αἱ δραματικαὶ σκηναί.

Ἄσφαλῶς, δὲν ἔχει κακὴν ἰδέαν ὁ κ. Ρόμπιτσεκ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- **Α Π. ΒΑΛΦΟΥΛΟΣ**, μαιευτῆρ, γυναικολόγος, τ. ἐπιμελητῆς τῆς Δημοτ. Μαιευτηρίου. Σβλωνος 78 Δέχεται: 4-6 μ.μ. Τηλ. 23-485.
- **ΧΡ. ΒΟΥΣΝΙΩΤΗΣ**, ἰατρὸς δερματολόγος, ἐπιμελητῆς Νοσοκομ. Συγγροῦ. Δέχεται Σατωβριάνου 23. 8 — 3 1/2 π.μ. καὶ 4 — 8 μ.μ. Τηλ. 21-253.
- Ὁ φυματιολόγος, διευθυντῆς τοῦ Σανατορίου Νταοῦ Πεντέλης, ἰατρὸς ΔΗΜ. Γ. ΒΕΖΥΡΟΓΛΟΥ, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Βιέννης. Δέχεται: Ἀκαδημίας 72. 11 — 1, 5 — 8. Τηλέφ. 25-226. Ἀκτίνες Röntgen.
- Ὁ ὀτολαρυγγολόγος ἰατρὸς κ. **Μ. Μανγκάκης** δέχεται 12—1 καὶ 4—6 ὁδὸς Πανεπιστημίου 83.

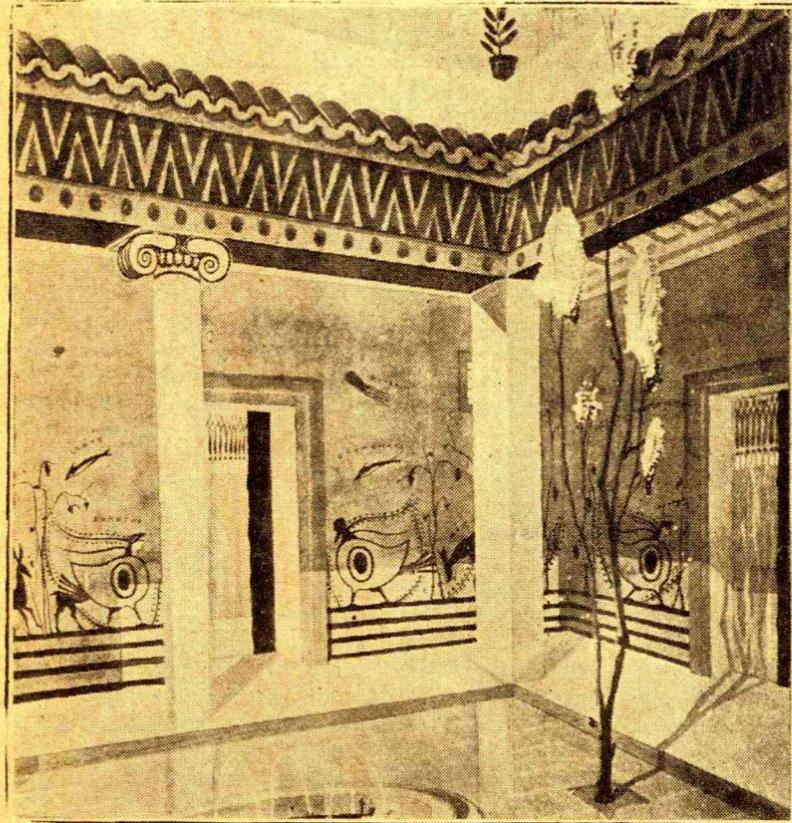
— Γνωρίζετε, ὅτι... ἐπανήλθεν ἐκ Παρισίων ὁ κ. Ν. Μαρφίνης, τῶν καταστημάτων «Ν. Μαρφίνης καὶ Κ. Παζιμαζά». Ἐρμού 34, προσκομίσα: τὴν πλουσιωτέραν συλλογὴν μαλλίων, μεταξωτῶν, βελούδων, λαμὲ κλπ. διὰ τὴν φθινοπωρινὴν καὶ χειμερινὴν ἐποχὴν, ἅπαντα MODELES RESERVES τῆς Παρισιανῆς COUTURE.

Η ΓΡΑΦΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

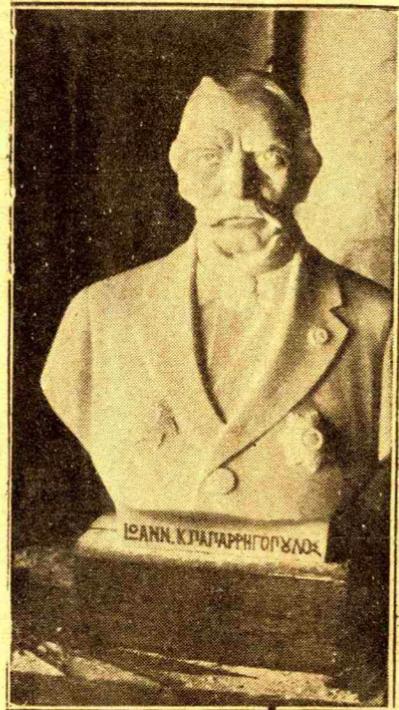
Ἡ παλαιὰ γέφυρα τῆς Λεβαδείας, φωτογραφία τοῦ κ. Οἰκονομίδη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Μία φωτογραφία τοῦ σχεδίου διὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ περιπτέρου τῆς ἐκθέσεως Π. ρισίων, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἐπὶ τῆ βάσει Μινωϊκῶν ἀναμνήσεων ὁ ἀρχιτέκτων κ. Βασ. Ζούλιας καὶ τὸ ὁποῖον ἐδραβεύθη παμψηφεί ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐπιτροπὴν τῶν Παρισίων.

Ἡ ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΑΚΕΤΤΑ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡ

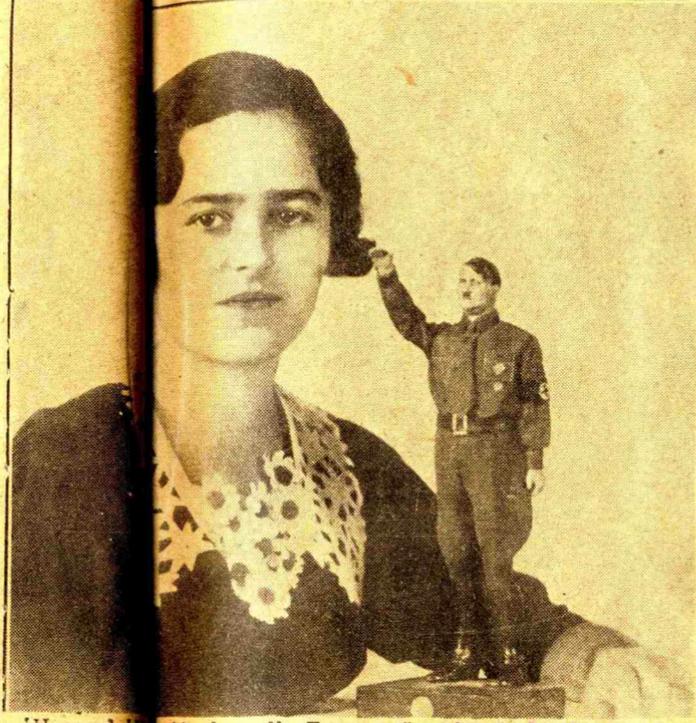

Ἡ ὡραία προτομὴ τοῦ Ἰωάννου Παπαρρηγόπουλου, τῆς ὁποίας τὰ ἀποκαλυπτήρια γίνονται αὖριον ἐν Νάξῳ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ἐνα ὡραῖον πορτραῖτο τοῦ ἐν Ἀμερικῇ διακριθέντος Ἑλλῆνος καλλιτέχνου Ἀλεξάνδρου Α. Σιδέρη, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ἐκτίθενται, ἀπὸ τῆς ἀρχομένης ἐβδομάδος, εἰς τὴν αἴθουσαν Στρατηγοπούλου (Σταδίου 26).

Ἡ νεαρὰ Ἑλληνικὴ καλλιτέχνης δις Γεωργαντῆ, μετὰ τὴν ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχῆ μακροῦ Γερμανοῦ καγκελλαρίου Χίτλερ, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλεν εἰς Νάξον, λαβοῦσα εἰς ἀπάντησιν ἕνα θερμότατον εὐχρηστίσιον γράμμα, τὴν φωτογραφίαν μετὰ τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ «Φύρερ».

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΘΡΑΝΙΑ

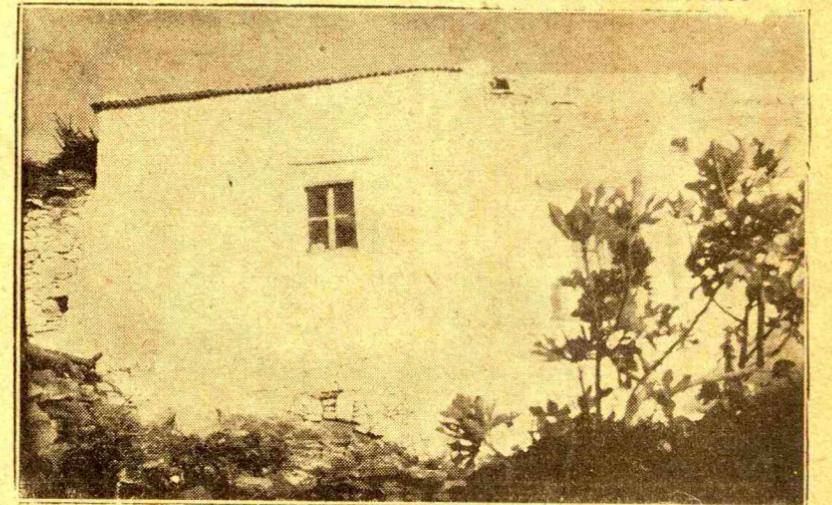
Ἡ μόλις διακριθεῖς Ὀλυμπιονίκης τῆς Δανίας Ἀγνὴ Σόρενσεν, ἣν ἀπαρτὴν νίκησεν εἰς τὴν Ὀλυμπικῶν κολυμβητικῶν ἀγωνιστικῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ σχολικὰ θρανία, ἀπὸ τῆς ἀφύγευ διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Βερολίνον.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΔΡΟΜΑΚΙ

Μία ὡραία φωτογραφία τοῦ κ. Οἰκονομίδη ἀπὸ τὴν Σκύρον.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΟΠΟΥ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ πτωχικὸν σπιτὶ τοῦ χωρίου Λουμαριῶν τῆς Νάξου, εἰς τὸ ὁποῖον γεννήθη ὁ τιμώμενος αὖριον ἐν Νάξῳ μέγας πατριώτης Ἰωάννης Παπαρρηγόπουλος (Ἴδε σχετικὸν σημεῖωμα τοῦ κ. Π. Μαζαράκη).

„ΠΑΜΙΑΤ ΑΖΟΒΑ” (ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ)

Ένα υπερπόντιον πριγκηπικόν ταξίδι πού πραγματοποιήθη κατά τὸ φθινόπωρον τοῦ 1890 καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1891, ἐγένετο ἀφορμὴ ν' ἀποκαλυφθῆ μία ἀγνωστος καὶ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσα τὴν νεοελληνικὴν ἱστορίαν σελὶς τοῦ συμμαχικοῦ ἔτους τοῦ Ναυαρίνου.

Οἱ ἐπίσημοι συνταξιδιώται ἦσαν τότε τρεῖς πρόσωπα: Ὁ Τσάρεβιτς Διάδοχος Νικόλαος, Ὁ ἀδελφός του Μέγας Δουξ Γεώργιος Ἀλεξάνδροβιτς. Καὶ ὁ ἐξαδελφός των πριγκηπ τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος, δευτερότοκος υἱός του Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ Α'.

Ὁ πρῶτος δὲν ἦτο ἄλλος ἀπὸ τὸν ἀτυχή, ἀργότερα, Αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας Νικόλαον, πού ἐτυφεκίσθη μαζὴ με ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ὑπὸ τῶν μπολσεβίκων. Ὁ δεύτερος ἦτο ὁ μετέπειτα πρῶτος σύζυγος τῆς πριγκηπισσῆς τῆς Ἑλλάδος Μαρίας (ἀδελφῆς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου) πού ἀπέθανε φριματικός κατὰ τὸ 1899. Ὁ δὲ νεαρός τότε πριγκηπ τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος, ἦτο τῶν δύο ἐξαδελφῶν του προσκεκλημένος, διὰ νὰ παρακολουθῆσθῃ μαζὴ των τὸ περιηγητικὸν εἰς τὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴν ταξίδι των. Οἱ δύο Ρῶσοι πριγκηπτες ἐφάσαν εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ τὸν παραλάβουν μαζὴ των, κατευθυνόμενοι πρῶτα-πρῶτα εἰς Αἴγυπτον.

Διὰ τὸ ταξίδι τῶν δύο υἱῶν τοῦ Τσάρου καὶ τοῦ Ἑλληνος πριγκηπτος, διετέθη στολιόκοσ ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰς φρεγάτας «Ἀναμνήσεις τοῦ Ἀζώφ», «Βλαδίμηρος ὁ Μονομάχος» καὶ «Ναύαρχος Κορνίλωφ». Ἡ πρώτη, τῆς ὁποίας ἐπέβαινον οἱ δύο Ρῶσοι πριγκηπτες, ἀκολουθοῦμενοι καὶ ὑπὸ τῶν δύο ἄλλων, εἰς ἴσην ἀπόστασιν, κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Πειραιῶς, κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1890.

Ἡ εἴσοδος τῆς «Πάμιατ Ἀζόβα» εἰς τὸν Πειραιῶν λιμένα ἐχαιρετίσθη διὰ κανονιοβολισμῶν καὶ μουσικῶν ὕμνων. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν διεσκορπίζετο εἰς τὴν διανυγὴ ἀτμόσφαιραν ὁ κηπὸς τῆς πυρτίτιδος τῶν τηλεβόλων, ἀπεσπασθὴ ἐκ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τοῦ λιμένος ἀτμάκατος, φέρουσα τὴν βασιλικὴν σημαίαν. Ἐπέβαινον ταύτης τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς προῦπάντησιν τοῦ Τσάρεβιτς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Παρὰ τὴν κλίμακα τῆς Ρωσικῆς φρεγάτας, ἐπερίμεναν ὁ Τσάρεβιτς Διάδοχος καὶ ὁ Μέγας Δουξ Γεώργιος, φέροντες τὰς ταινίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλοσταύρου. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀνήρχοντο ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α' με στολὴν Ρῶσσοι ναυάρχου καὶ με τὸν ἀ-

ριθμὸν ἐπὶ τῶν ἐπομιδῶν τοῦ δευτέρου πληρώματος τοῦ Ρωσικοῦ στόλου καὶ τὴν ταινίαν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἡ Βασίλισσα Ὀλγα, ἡ πριγκηπισσα Ἀλεξάνδρα, εὐρισκομένη τότε εἰς τὰς Ἀθήνας, καθὼς καὶ ὁ σύζυγός της Μέγας Δουξ Παῦλος Ἀλεξάνδροβιτς, με στολὴν τῶν Οὐσάωων τῆς Αὐτοκρατορικῆς Φρουρᾶς. Ἠκολοῦθον οἱ πριγκηπτες Γεώργιος, ἐν στολῇ Ρῶσσοι ὑποπλοίαρχου, Νικόλαος καὶ ἡ νεαρωτάτη τότε πριγκηπισσα Μαρία.

Μετὰ τὴν ἐγκάρδιον συγγενικὴν συνάντησιν ἐπὶ τῆς «Πάμιατ Ἀζόβα», ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν φιλοξενοῦμένων τῶν, ἀπεβιβάσθησαν. Ὁ δήμαρχος Πειραιῶς προσεφώνησε τοὺς υἱοὺς τοῦ Τσάρου. Οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων ἀπέδωκαν τὰς τιμὰς. Ὁ δὲ λαὸς προέπεμψε μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ τὴν εἰς Ἀθήνας ἀπερχομένην ἀμαξοστοιχίαν, ὑπὸ τοὺς ἦχους τοῦ Ρωσικοῦ ὕμνου καὶ τὰς ἀδιακόπως ἐπευφημίας.

Εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ἡ ὑποδοχὴ τῶν δύο Ρῶσσοι πριγκηπτων ὑπῆρξεν ἐπίσης ἐγκαρδιωτάτη. Εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν προσήλθεν ὀλόκληρον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑπὸ τὸν Θεόδωρον Δηλιγιάννην (πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν εἶχε παραιτηθῆ ὁ Τρικοῦνης), αἱ ἀρχαὶ τῶν Ἀθηνῶν, οἱ πρέσβεις καὶ ἀπειρος κόσμος. Συνέχεια ἔπειτα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὸ Παλάτι, ὅπου οἱ Ρῶσοι πριγκηπτες ἐφιλοξενήθησαν ἐπὶ ἑξ ἡμέρας καὶ ἐδόθη μάλιστα πρὸς τιμὴν των ἐπίσημον γεῦμα καὶ μέγας χορὸς, πού διήρκεσε μέχρι τῆς 4ης πρωϊνῆς ὥρας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 7ης Νοεμβρίου 1890, ἡ «Πάμιατ Ἀζόβα» καὶ αἱ δύο ἀκόλουθοι αὐτῆς Ρωσικαὶ φρεγάται εὐρίσκονται ἐν πλῆ πρὸς τὴν Αἴγυπτον.

Μετὰ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Τσάρου συνεξείδενον ἤδη καὶ ὁ πριγκηπ τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος. Συνοδοίποροι δὲ καὶ συνομιληταὶ τῶν τριῶν πομποῶν πριγκηπτων εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν φρεγάταν εἶχον ἐκλεγῆ ἐξαιρετικῆς μορφῶσεως καὶ καταγωγῆς ἀξιωματικοὶ τοῦ Ρωσικοῦ στόλου. Μεταξὺ δὲ τούτων, ὁ κυβερνήτης τῆς «Πάμιατ Ἀζόβα», Λόμην, ὁ βαρώνος Κάουλδρας, ὁ ἀρχίατρος τοῦ Αὐτοκράτορος Σμυρνῶφ καὶ ὁ κόμης Κάϊτσεβιτς.

Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας, εἰς τὴν αἰθουσα-τραπέζαριαν τοῦ Τσάρεβιτς Διάδοχου, ἀνέμενε τὸν πριγκηπ τῆς Ἑλλάδος Γεώργιον μία ἐνδιαφέρουσα ἀποκάλυψις. Ἐκίνησε τὴν περιεργεσίαν τοῦ ἡ ἀνηρτημένην εἰκὼν τῆς Ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου. Τὴν παρετήρησε μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐζήτησε σχετικὰς πληροφορίας. Καὶ τότε, εἰς ἐπι-

κοὴν ὅλων, ὁ κυβερνήτης ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ φρεγάτα τοῦ Τσάρεβιτς ἔχει εἰς τὸ ἡμερολόγιόν της ἀναγεγραμμένας ἱστορικὰς παραδόσεις πού δὲν σχετίζονται μόνον με τὴν δόξαν τοῦ Ρωσικοῦ Ναυτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνδιαφέρουν ἰδιαίτερος τὸν πριγκηπ τῆς Ἑλλάδος Γεώργιον.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἡ ἀφήγησις ἐκίνησε τὴν ἐξαιρετικὴν περιεργεσίαν τῶν τριῶν πριγκηπτων καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ σκάφους.

Τὸ ἡμερολόγιον τῆς «Ἀναμνήσεως τοῦ Ἀζώφ» ἦτο συνέχεια τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ἐνδόξου πολεμικοῦ πλοίου τοῦ «Ἀζώφ», πού καθελκύθη τὴν 26ην Μαΐου 1826 καὶ συμπεριελήθη, τὸ ἐπόμενον ἔτος, εἰς τὸν στολισμὸν τοῦ ναυάρχου Σενιάδιν, φέροντος τὸν τίτλον τοῦ ναυάρχου-ὑπαπιστοῦ. Συνέπλευσε δὲ τοῦτο με τὸν στολιόκοσ εἰς τὸν ἀνοικτὸν λιμένα τῆς Κροστάνδης τὴν 21ην Μαΐου 1827.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος Παύλοβιτς, ἐπιθεωρῶν τὸν Ναύσταθμον, ἐπεσκέφθη τὸν «Ἀζώφ». Κατὰ τὴν ἐπιθεωρήσιν τῶν διαμερισμάτων τοῦ πλοίου, ἐπρόσεξεν ἰδιαίτερος τὰς πινακίδας τῶν πυροβόλων τοῦ σκάφους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεγράφοντο αἱ ἀλησμόνητοι διὰ τοὺς Ρῶσσοις ναυτικοὺς ναυμαχίαι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Εἰς ἐκάστην δ' ἐξ αὐτῶν, μετὰ τὴν τελευταίαν ναυμαχίαν, ἀνεγράφετο ὁμοιωματικὸν (») ἀνευ συμπληρώσεως τίμος.

Τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐκίνησε τὴν περιεργεσίαν τοῦ Αὐτοκράτορος Νικόλαου, ὁ ὁποῖος ἐστράφη πρὸς τὸν πλοίαρχον Λαζάρωφ καὶ τὸν ἠρώτησε:

— Αὐτὸ τί σημαίνει;
Ὁ Λαζάρωφ ἀπεκρίθη, εἰς στάσιν αὐστηρᾶς προσοχῆς, ὅτι τὸ ὁμοιωματικὸν ἐσήμαινε συνέχειαν τῆς σειρᾶς τῶν ἐνδόξων ναυμαχιῶν.

— Καὶ πού ξέρετε τί θὰ γίνῃ ἀργότερα; — ἠρώτησε τότε με κάποιαν ἐκπληξιν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Θὰ τεθῆ τὸ ὄνομα τῆς πρώτης ναυμαχίας, ἡ ὁποία θὰ δοθῆ ἐν ὀνόματι τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος! — ἀπεκρίθη με ὕφος σταθερᾶς πεποιθήσεως ὁ πλοίαρχος.

Τὴν νύκτα τῆς 9ης πρὸς τὴν 10ην Ἰουνίου τοῦ 1827, ὀλίγον πρὶν ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον, ἀνήλθεν, ἔξαφνα, ἐπὶ τοῦ «Ἀζώφ» ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος.

Ἀφοῦ ἀνυψώθη ἐπὶ τοῦ πλοίου ἡ Αὐτοκρατορικὴ σημαία, ἐδόθη διαταγὴ τοῦ ἀπόπλου. Τὰ ἱστία ἀνεπετάσθησαν ἀμέσως. Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν νυκτερινῶν γυμνασίων, ἀποχωρίζομενος τοῦ Στόλου, εἶπεν:

— Ἐλπίζω ὅτι, ἐν περιπτώσει πολεμικῆς δράσεως, θὰ διεχθῆτε πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ὡς Ρῶσοι!

Ὁ στόλος, ἔπειτα, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀντιναυάρχου κόμητος Χέννιεν, ὁστις ἀνύψωσε τὸ σῆμα τοῦ ἐπὶ τοῦ «Ἀζώφ», ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Μεσόγειον. Συνητηθῆ μετὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ τὸν Κόδριγκτον, παρὰ τὴν Ζάκυνθον. Καὶ εὐθυμερὸν συνηνώθη μετ' αὐτῶν, προερχόμενος ἐκ τοῦ Ἀρχιπε-

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 8ης)

λῶν με τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν βαθύτητα περὶ θεολογίας, φιλοσοφίας καὶ ἀστρονομίας προσεκάλεσεν ὁπωσδήποτε μεγίστην ἐντίκωσιν εἰς τὴν Παπικὴν αἰλὴν τοῦ Ἀθινῶν καὶ ἰδιαίτατα εἰς τὸν Πετρόαρχον, ὁ ὁποῖος περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐπέζητε τὴν συντροφίαν του. Τὸ κάλλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ λάμπρις τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας, ἡ χάρις τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως ἠνθίζοντο διὰ πρώτην φρονὴν τοῦ ἐμπνευσμένου ποιητοῦ. Ἡμποροῖ ἴσως — ὅπως λέγει εἰς μερικὰς ἐπιστολάς του ὁ ἴδιος ὁ Πετρόαρχος — νὰ δυσηρέσται κάποι-κάποι τὸν φανατικὸν θαυμαστήν του Κικέρωνος, ἡ ἐλαχίστη πρὸς τὴν Λατινικὴν συμπάθεια τοῦ Ἑλληνοσ διδασκάλου του καὶ νὰ τὸν ἐξουράζε σιγὰ ἢ βαθεῖα καὶ ἀτεγκτος σοφία του, ἀλλ' εἶνε ἀναμφισβήτητον τὸ γεγονός ὅτι ἡ διὰ τοῦ Βασιλέως γνωριμία του με τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἐξήσκησεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Πετρόαρχου ἀποφασιστικὴν ἐπιρροήν.

Καὶ ὅταν δύο ἔτη ἀργότερα ὁ Βασιλέως ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἀζώφ» κατὰ τὴν ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχίαν, ἀνυψώσῃ τὰ διακριτικὰ ταῦτα σημεῖα ἔβου δει καὶ εἰς τὸ ἔξῃς νὰ ὑψῶνται ἐπὶ τῶν πλοίων τῆς γαλιμαρῆς τοῦ δωδεκάτου πληρώματος τοῦ στόλου, πρὸς τὸ ἐκφράζομεν τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ἡμῶν εὐαρέσκειαν.

Ἐν Πετροπόλει, τῆ 17 Δεκεμβρίου 1827.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἀφοῦ ἐψάλη δοξολογία, εἰς τὴν ὁποῖαν παρέστησαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ, οἱ ὑπάπιστοι τοῦ πλοίου ἐκόμισαν, ἀκοῦσθως, εἰς τὴν πρῶμην τοῦ «Ἀζώφ» τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ὁ ἱερεὺς τοῦ σκάφους τὴν ἐξάρτισε δι' ἡγιασμένου ὕδατος.

Ἐπειτα, εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ κυβερνήτου Λαζάρωφ, ἀνυψώθη ἡ σημαία ἐπὶ τοῦ πρυμναίου ἱστοῦ τοῦ σκάφους, ὑπὸ τὰ θρονόφωνα «ούρρα» τῶν ἐπὶ τῶν κεραίων ἀνελθόντων ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος καὶ τοὺς κρότους τῶν τηλεβόλων τοῦ «Ἀζώφ».

Τὴν ἐπομένην, εἰς τὰς πινακίδας τῶν πυροβόλων τοῦ ἱστορικοῦ πλοίου, τὸ ὁμοιωματικὸν τῆς σειρᾶς τῶν ἐνδόξων ναυμαχιῶν ἀντικατεστάθη με τὴν ὀνομασίαν τοῦ νέου τροπαίου: «Ν α υ α χ ἰ α Ν α υ α ρ ἰ ν ο υ». Καὶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ σκάφους συνεπληρώθη διὰ τῆς ἀφήγησεως τοῦ ἐνδόξου κατορθώματος καὶ τῆς ἐπίσημοι ἐορτῆς πού ἐπικολούθησε μετὰ τὴν ἀφίξιν εἰς τὴν Μελίτην τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ταχυδρόμου.

Δ. ΓΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

λάγους, καὶ ὁ Γαλλικὸς στόλος, ὑπὸ τὸν Ντὲ Ριγνύ.

Ἡ ἀγνωστος σελὶς τοῦ Ναυαρίνου ἀποκαλύπτεται τώρα ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν ἡμερολόγιον τοῦ «Ἀζώφ»: Τὸ συμβούλιον τῶν συμμαχῶν ναυάρχων ἀποφασίζει τὴν καταστροφὴν τῶν ὀργίων τοῦ Ἰμβροῦ εἰς τὸν Μωρῶν καὶ τὸν εἰσπλουν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ναυαρίνου, τὴν 7ην Ὀκτωβρίου 1827.

Ἀκολουθεῖ τὴν ἐπομένην τὸ ἱστορικὸν ἔπος τῆς εἰσόδου τοῦ συμμαχικοῦ στόλου εἰς τὸ Ναυαρίνον, ὑπὸ τὴν σφοδρότητα τοῦ πυρός τῆς τριπλῆς γραμμῆς τοῦ Τουρκοαιγυπτιακοῦ στόλου.

Καὶ τὸ κατορθῶμα τοῦ «Ἀζώφ» ἐκτίθεται εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἀκολουθῶς:

«Ἡ θραῖς τοῦ πυροβολικοῦ μας εἶχε τὰ ἐπόμενα ἀποτελέσματα: Κατεβῆσαν δύο μεγάλας φρεγάτας καὶ κορβέτες, ἐξώθησαν εἰς τὴν ἑρῶν ἐν ζικροτον 80 κανονίων, 8-περ καὶ διέρρηξε. Καὶ τέλος κατέστρεψε τὴν φέρουσαν τὴν σημαίαν τοῦ ναυάρχου τοῦ Τουρκοαἰγυπτιακοῦ στόλου φρεγάταν...»

Καὶ ἐπονται, κατὰ τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ πριγκηπτος Οὐχτόμοσκ, αἱ ζημίαι τοῦ ἱστορικοῦ πλοίου:

«...Ἐκ τῶν Ρωσικῶν πλοίων τὸ πλεῖστον τῶν ἄλλων πλοῖον ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν φονεθέντων καὶ τραυματισθέντων καὶ τὴν ἐλάττην τῶν ἱστῶν καὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἦτο τὸ «Ἀζώφ». Οἱ ἱστοὶ τοῦ ἐλάττησαν τόσο, ὥστε μετὰ δυσκολίας ἤδύνατο νὰ κρατήσωμεν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἱστία. Τὸ σκάφος ἔφερον 153 ἐλάτματα, ἐξ ὧν ἐπὶ εἰς τὴν ἱστοὶν γραμμῆν...»

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ κοσμοϊστορικὸν γεγονός τοῦ Ναυαρίνου, ὁ Ρωσικὸς στόλος κατέπλευσεν εἰς τὴν Μελίτην. Ἐκεῖ ἐφθασεν αὐτοκρατορικὸς ταχυδρόμος, ὁ ὑπάπιστος μαρκήσιος Ντὲ-Τραβέρσε, κομιστῆς φακέλλου τοῦ Αὐτοκράτορος, καθὼς καὶ τῆς σημαίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἐντὸς τοῦ φακέλλου περιείχετο τὸ ἀκόλουθον Αὐτοκρατορικὸν οὐκάζιον:

ΕΛΕΞ ΘΕΟΥ
Ἡμεῖς Νικόλαος Πρῶτος
Αὐτοκράτωρ καὶ Μονάρχης
Ἡσῶν τῶν Ρωσικῶν κτλ. κτλ. κτλ.

Τῷ δωδεκάτῳ πληρώματι τῆς γραμμῆς τοῦ ἡμετέρου στόλου.

Ἐχόντες ἐπ' ὄψει τὸ ἐνδόξον ἀνδραγαθία τοῦ δωδεκάτου πληρώματος τοῦ στόλου ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἀζώφ» κατὰ τὴν ὀργὴν Ὀκτωβρίου τρέχοντος ἔτους, ἐπὶ τῇ κατατροπῶσει τοῦ Τουρκοαιγυπτιακοῦ στόλου ἐν Ναυαρίνῳ, εὐδοκῶμεν ν' ἀπονεύσωμεν εἰς τὸ πλήρωμα τοῦτο τὴν σημαίαν τῆς δευτέρας Μοίρας μετὰ τῶν διαστῆμων τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀξιοπάλινου πράξεως τῶν κυβερνητικῶν, τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ θάρρους τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῆς γενναιότητος τῶν υπαξιωματικῶν καὶ ναυτικῶν.

Τὴν σημαίαν ταύτην συνοδεύοντες διὰ τῆς παρουσίας μετὰ τῶν οἰκείων διαστῆμων, διακρίσομεν ἐνα, ἀπὸ ἀναγνωστῆς τῶν παρὸν Γράμμα ἐπιπέτων πάντων τῶν μετα-

σιλειανὸς καλόγηρος, ἀπογοητευθεὶς ἀπὸ τὴν ὀριστικὴν ἦταν τῆς περὶ Θεωροῦ φωτός θεωρίας του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Δύσιν διὰ νὰ ἐγκατασταθῆ ὀριστικῶς, ὁ Πετρόαρχος ὑπῆρξε μαζὴ με τὸν Βοζκάκιον, τὸν Ραῦλο di Perugia καὶ ἄλλους, πιστὸς ἂν καὶ ὄχι τόσοσ προσεκτικὸς μαθητῆς τοῦ Βασιλέως. Ἀκόμη δὲ καὶ ὅταν ὁ κληρικὸς, προσχωρήσας εἰς τὸν καθολικισμόν, ἀπεμαρτύρηθη, σταλείς ὑπὸ τοῦ Πάππα Κλήμεντος τοῦ ΣΤ' εἰς τὸν Ἰέρακα τῆς Ἰθάκης, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῷ 1348, ὁ Πετρόαρχος ἐξήκολούθη νὰ χρησιμοποιῆ τὰς σημειώσεις πού εἶχε κρατήσει ἀπὸ τὰ μαθήματά του ὁ Ραῦλο di Perugia.

Ἐχομεν ὅμως καὶ ἄλλα στοιχεῖα περὶ τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποῖαν προσεκάλεσεν εἰς τὸν πνευματικὸν σχηματισμὸν τοῦ πρώτου μεγάλου εκπροσώπου τῆς Ἀναγεννήσεως, ἡ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἀποκαλύψις τοῦ Ομήρου καὶ τῆς κλασσικῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Ὅταν, δέκα ἔτη ἀργότερα, ἐπιρροφήθη, ὅτι ἄλλος ἀπεσταλμένος τοῦ Βυζαντίου ὁ σοφὸς μεγιστάν Νικόλαος Σίγερος ἦλθεν εἰς τὸν Ανιγνον, ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τὸν γνωρίσῃ καὶ σχετίσθῃ μαζὴ του διὰ νὰ ἔχουν ἀτελειώτους καὶ ἐνδιαφερούσας συζητήσεις περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ σοφῶν. Καὶ ὅταν ὁ Σίγερος, ἐπιστρέψας εἰς Βυζάντιον, τοῦ ἀπέστειλαν ἕνα πολυτελὲς ἀντίγραφον τοῦ Ομήρου, ὁ Πετρόαρχος τὸ ἐθεώρησεν ὡς τὸ πολυτιμότερον δῶρον, πού θὰ ἠμποροῦσε νὰ λάβῃ. Δὲν ἔχει δὲ ἀδικον ὁ Voigt νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ δῶρον αὐτὸ ὡς τὴν πρώτην βαρυσήμαντον χειροφίαν πού ἀντιήλλασσον ἡ Δύσις με τὴν Ἀνατολήν, ἐπάνω ἀπὸ ὅρη, σύνορα, ἐκκλησιαστικὰς καὶ πολιτικὰς διαφορές καὶ ἡ ὁποία τὰς συνέδεε διὰ μέσου τοῦ ὑπερόχου τῆς ἀρχαιότητος ἔπος.

Ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ Πετρόαρχος εὐρίσκετο εἰς τὴν Νεάπολιν, τιμώμενος καὶ στεφόμενος ὡς αὐτὸς ποιητῆς ἀπὸ τὸν δικτατοροῦντα Νικόλαον Ἀτσαγιουόλι, ὁ καλλιέτερος καὶ ἀγαπητότερος φίλος του ἦτο ὁ Ἰωάννης Βασιλλῆς, εὐγενῆς Κοῆς στρατιώτης, περιφρῆμος διὰ τὸ κάλλος του καὶ τὴν γενναιότητά του. Ὁ Πετρόαρχος τὸν ἀπεκάλεε «Ἰδαῖον» καὶ «Ἰα». Θὰ ἠμποροῦσαμεν ἴσως νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ φιλία των με των

Ἐν Πετροπόλει, τῆ 17 Δεκεμβρίου 1827.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἀφοῦ ἐψάλη δοξολογία, εἰς τὴν ὁποῖαν παρέστησαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ, οἱ ὑπάπιστοι τοῦ πλοίου ἐκόμισαν, ἀκοῦσθως, εἰς τὴν πρῶμην τοῦ «Ἀζώφ» τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ὁ ἱερεὺς τοῦ σκάφους τὴν ἐξάρτισε δι' ἡγιασμένου ὕδατος.

Ἐπειτα, εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ κυβερνήτου Λαζάρωφ, ἀνυψώθη ἡ σημαία ἐπὶ τοῦ πρυμναίου ἱστοῦ τοῦ σκάφους, ὑπὸ τὰ θρονόφωνα «ούρρα» τῶν ἐπὶ τῶν κεραίων ἀνελθόντων ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος καὶ τοὺς κρότους τῶν τηλεβόλων τοῦ «Ἀζώφ».

Τὴν ἐπομένην, εἰς τὰς πινακίδας τῶν πυροβόλων τοῦ ἱστορικοῦ πλοίου, τὸ ὁμοιωματικὸν τῆς σειρᾶς τῶν ἐνδόξων ναυμαχιῶν ἀντικατεστάθη με τὴν ὀνομασίαν τοῦ νέου τροπαίου: «Ν α υ α χ ἰ α Ν α υ α ρ ἰ ν ο υ». Καὶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ σκάφους συνεπληρώθη διὰ τῆς ἀφήγησεως τοῦ ἐνδόξου κατορθώματος καὶ τῆς ἐπίσημοι ἐορτῆς πού ἐπικολούθησε μετὰ τὴν ἀφίξιν εἰς τὴν Μελίτην τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ταχυδρόμου.

Δ. ΓΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐντὸς τοῦ φακέλλου περιείχετο τὸ ἀκόλουθον Αὐτοκρατορικὸν οὐκάζιον:

ΕΛΕΞ ΘΕΟΥ
Ἡμεῖς Νικόλαος Πρῶτος
Αὐτοκράτωρ καὶ Μονάρχης
Ἡσῶν τῶν Ρωσικῶν κτλ. κτλ. κτλ.

Τῷ δωδεκάτῳ πληρώματι τῆς γραμμῆς τοῦ ἡμετέρου στόλου.

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ

γενναίον Κρήτα δέν ήμποδισε τόν Πετρούχην νά κρηγυθή άμείλιτος έχθρός τών επαναστασιών κατά την εποχήν εκείνην εναντίον τής τυραννίας Κρητών και νά παραστή τόν Ιούλιον τού 1334, ένθουσιώδης θεατής τού έν Βεγγετία θροιάμβου τής Γαληνοτάτης Δημοκρατίας κατά τών Κρητών επαναστατών.

Αλλ' ή τελευταία αυτή λεπτομέρεια δέν ήμπορει καθόλου νά μειώση την σημασίαν τού βαρυσημάντου ορόλου, τόν όποιον Έλληνας έπαιζαν διά τόν πνευματικόν σχηματισμόν τού πρώτου μεγάλου φορέως τής Αναγεννήσεως.

Παρά τόν Πετρούχην Ιστορικός σχεδόν έξ ίσου σημαντικός εις την Ιστορίαν τής Ιταλικής Αναγεννήσεως ό κατά δέκα έτη νεώτερός του, φανατικός θαυμαστής και φίλος του, μεγάλος ποιητής και διανοούμενος, ό συγγραφεύς τής «Φιαμμέτα», τής «Γενεαλογίας τών Θεών» και τής «Θησεΐδος» Ιωάννης Βοκκάκιος, Ελληνογενής τής εποχής του και τών συγχρόνων του ζωγράφος, άνθρωπος ό όποιος εγνώρισεν όλας τās κακίας και τās μικρότητας τών ήγεμόνων και τών ποιητών που τούς περιείσαιν με τó μισθωτόν λιβανόν των, ό Βοκκάκιος εύρισκε την παρηγορίαν και την ανακούφισίν του μόνον εις την Χριστιανικήν θρησκείαν και εις την κλασικήν σοφίαν, τās όποιās ήδύνατο καλλίτερον ίσως από κάθε άλλον νά συνδυάση και νά έναρμονίση.

Και αυτός όφείλει μέγα μέρος τού ένθουσιασμού του υπέρ τής κλασικής αρχαιότητας εις Έλληνογενήσιν. Ήτο ήδη άρχετα ήλικιαμένος ό Βοκκάκιος, όταν ήλθεν τῷ 1360 εις την Φλωρεντίαν ένας σοφός Έλληνας, ό Λεόντιος Πιλάτος, ό άνθρωπος, εις τόν όποιον, κατά τόν Ladvoat, όφείλεται κατά πρώτον ή εις την Ιταλίαν εισαγωγή τής Έλληνικής γλώσσης και ή αναγέννησις τών γραμμάτων. Προς χάριν του ίδρυθη εις τó Πανεπιστήμιον Φλωρεντίας τó περίφημον «Στούντιο», έδρα Έλληνογενών γραμμάτων. Είνε ό πρώτος, ό όποιος έδίδαξεν εις την Ιταλίαν τās σοφίας τού Όμήρου. Και ήτο τόσοσ ό ένθουσιάζομος, τόν όποιον τά μαθήματα αυτά ένέπνευσαν εις τόν Βοκκάκιον, άστε παρόμοιασε τόν Λεόντιον Πιλάτον νά τού δίδη ιδιαιτέρας παραδόσεις διά νά γνωρίση καλλίτερον τó άθάνατον τού Όμήρου έπος. Δογότερον δέ, γενό-

Ο καθηγητής κ. Henri Franckfort, άρχηγός τής αρχαιολογικής αποστολής, ή όποία ενεργεί άνασκαφάς εις την Μεσοποταμίαν, δαπάναις τού Ανατολικού Ίνστιτούτου τού Σικάγου, εκθέτει εις τó καινότερον άρθρον, τó όποιον έδημοσιεύθη έν Αμερικῆ, τά μέχρι τούδε άποτελέσματα τών άνασκαφών, τά όποία ρίπτουν νέον φώς επί τών μεταξύ Έλλήνων, Σουμερίων και Ίνδων σχέσεων.

«Αί άνασκαφαί, γράφει, τās όποιās ενεργήσαμεν τόν παρελθόντα χειμώνα εις τās βαβυλωνιακάς πόλεις, άπεκάλυψαν μνημεία εξαιρετικής έπιστημονικής σημασίας. Τά μνημεία ταύτα άνήκουν εις τās άκολούθους δύο περιόδους: εις τούς πρώτους αιώνας τής τρίτης χιλιετηρίδος και εις τά 200 έτη τά όποία από τού 2100 μέχρι τού 1900 π. Χ. αντιπροσωπεύουν την εποχήν τού Δεράαμ. Κατά την δευτέραν ταύτην περίοδον, ή περιοχή ή εκτεινομένη νοτιανατολικώς τής σημερινής Βαγδάτης (όπου συνεχίζονται αί έρευναί μας) ήμασεν υπό την διοικήσιν αυτόνομων ήγεμόνων, οι όποιοι ήδρευαν εις Έσπούνα, τó σημερινόν δηλαδή Τέλ-Ασμάρ. Σηρηνοειδείς έπι-

μενος ό πλέον ένθουσιώδης από τούς μαθητάς του, όπως βεβαιώνει ό βιογράφος τού Βοκκακίου Μπελουζι, τόν εκράτησεν επί έτη όλα εις τó σπίτι του διά νά έπωφεληται όσον τó δυνατόν περισσότερο τής συντροφιάς του.

Ελάχιστα, δυστυχώς, στοιχεία μάς έχουν διαφυλαχθή διά την μορφήν και τó έργον τού εξαιρετικού αυτού Έλληνος, ό όποιος όπωσδήποτε έμεινεν εις την Ιστορίαν τής Φλωρεντινής αναγεννήσεως ως ένας από τούς σημαντικώτερους πρωτοπόρους τής, και ό όποιος απέθανε κατά τρόπον άρχετα περίορον τῷ 1369 από ένα κεραιάνου, ό όποιος έπεσεν επί τού πλοίου του, ένῳ έπέστρεφεν εις την Ιταλίαν από ένα ταξίδιον εις την Ελλάδα.

A. A. K.

γράφαι παρέιχαν πληροφορίας περί τού κυριώτερου ναού τής Έσπούνα και, φυσικῶ τῷ λόγω, ήθελήσαμεν ν' άνεύρωμεν τó σπουδαίον τούτο ιερόν. Ο καθηγητής Thorkild Jacobsen μάς εξήγησεν, ότι ό μεγαλύτερος τοπικός θεός, ό Τισπάκ, ήτο άπλῶς ό μέγας θεός τών Χετταίων, ό Τεσσούμπ. Η λεπτομέρεια αυτή μάς επέτρεψε νά διαπιστώσωμεν, ότι ή λατρεία τής Ασιατικής ταύτης θεότητας (ίσως μάλιστα και θεοεισοσυριακής) ήθεμελιώθη εις την βαβυλωνιακήν περιόχην κατά τó 2500 π. Χ., δηλαδή κατά την εποχήν που έσπίτευεν ό Σαργόν, ό ίδρυτής τής δυναστείας τών Αχχαίων. Αί έρευναί μας εις την αρχαίαν αυτήν πόλιν έτερωματίσθησαν χωρίς και έχνος μόνον ν' άνεύρωμεν τού ιερού τού Τισπάκ. Μερικά όμως πλίνθοι, τās όποιās εύρωμεν εις άλλας οικοδομάς, έφερον έγγραφήν, δηλούσαν, ότι είχαν έπίτηδες κατασκευασθή διά τó ιερόν τούτο. Μεταγενέστερα εύρήματα μάς επέτρεψαν νά έπιλύσωμεν τó περίπλοκόν τούτο πρόβλημα.

«Ο ύψηλότερος τών δύο γειτονικών λόφων, εκάλυπτε τά έρείπια μιās άλλης μεγάλης πόλεως, τής αυτής σπουδαιότητας και τής ίδιας έποχής με την Έσπούνα. Αλλ' ό άλλος, ό και χαμηλότερος, έφαινετο νά καλύπτη έρείπια διαφορετικής έντελῶς μορφής. Έκει έφερόμεν εις τó φώς μίαν ιεράν άκρόπολιν, άνήκουσαν εις την γειτονικήν πόλιν, χωριζομένην όμως από αυτήν και περιβαλλομένην από τείχος πάχους 20 ποδών, με πυργίσκους και πολυγωνικάς κατά διαστήματα επάλξεις. Η άκρόπολις έπροστάτευε τά δημόσια μόνον καταστήματα και ένα ναόν επ' όνόματι τού θεού Σιν, δηλαδή τής Σελήνης. Είς τά έρείπια άνευρέθη και χαλκῶν έμβλημα τού θεού εις σχῆμα ήμισελήνου. Είς μίαν τών πυλών εύρωμεν κολληά αντικείμενα προερχόμενα, προφανώς, από την τελευταίαν πολιορκίαν τής άκροπόλεως, εν μέρους τού ήγεμόνος Χαμουραμπι, κατά τó 31ον έτος τής βασιλείας του, όταν ό μέγας ούτος βασιλεύς κατέκτησε την Έσπούνα μαζί όλης τής βορεινής πε-

ριοχής και έπέβαλε την περιφραγμένην «θεοκρατικήν» εφορίαν εις τούς άλλους βασιλείς τών ανατολικών επαρχιών τού Τίγρητος. Είς τά έρείπια τής γειτονικής πόλεως άνευρέθησαν τεμάχια έγγραφής, εις την όποιαν ό υίός τού Χαμουραμπι άνεφέρει την άνοικοδόμησιν διάφόρων καταστραφέντων πόλεων. Τά εύρήματά μάς μάς κατέπεισαν, ότι κατά την περίοδον ταύτην, οι ναοί άνημέροντο εκτός τής πόλεως και ή λεπτομέρεια αυτή εξήγει διάτί εις αυτήν άνεζητήσαμεν τó ιερόν τού Ποπάκ.

Εν πάση περιπτώσει, αί άνασκαφαί μάς εις Τέλ Ασμάρ, δέν ύπήρξαν άκαρποί. Κατωρθώσαμεν νά εύρωμεν εις φώς ένα μικρότερον ναόν, ό όποιος περιέχει μέγαν αριθμόν αντικειμένων, τά όποία μάς πληροφορούν πολλά διά τά θρησκευτικά έθίμα τών βαβυλωνίων. Ο ναός ούτος κείται έν τῷ μέσω άλλων συνήθων οικιών, προς τās όποιās όμοιάζει κατά τās διαστάσεις και τó σχῆμα. Εύρωμεν δύο μεγάλα άνγεία, τó έν ύπερκεκμηέν τού άλλου. Κατά την γνώμην μάς, έχρησμευάν εις την ταφήν τών παιδιών, διότι ήτο άδύνατον νά χρησιμοποιοθούν δι' οίανδήποτε οικιακήν άνάγκην. Εν τούτῳ, εις τó μέρος τούτο, δέν άνεύρωμεν άνθρώπινα όστια. Τά δοχεία, εξ άλλου, έφερον διακοσμήσεις λεπτής τέχνης.

Επί τού ένός, τέσσαρα ζεύγη φιδῶν, ύλῶνον τās κεφαλάς των προς τά χείλη, σαν νά ήθελαν νά πιούν νερό. Σκορπιοί και γελῶναί (που συχνά συνοδεύουν τά φιδία εις την βαβυλωνιακήν τέχνην) πληρούν τά διάμεσα μάζη με πούλιζ και πρόβατα. Η διακοσμησις τού δευτέρου δοχείου αποδίδεται εις την αποθέωσιν τής δυνάμεως τού φιδίου. Κάτω από τέσσαρες άποχρούστικες μάσκες, άναπαρίσταται τρεΐς άνδρες. Ο ένας τείνει τó χέρι ήνευστατικῶς, ένῳ οι συνοδοί, κρατούντες δύο μικρά ρόπαλα και ένα μάχαρι, ύφίστανται την άδυσώπητον ίπιθέσιν δύο φιδίων. Γνωρίζομεν ήδη, ότι τó φιδί ήτο τó σύμβολον τής γονιμότητος. Αλλ' τά νέα μάς εύρήματα μάς επέτρεψαν μίαν άλλην επανέβαστον διαπιστώσιν. Είνε σχεδόν βέβαιον, ότι εις αυτά τά δοχεία διατί τó ένα ζωντανό φιδί, διότι εις τó δεύτερον δοχείον περιεχόνται τά έκτετατά ζῶνα και πούλιζ και ένα πύλο που έχρησιμοποιοίτο, προφανώς, διά τó πότισμα τού φιδίου. Ουτε διά τών έγγραφών, ουτε διά τών

ναών-κατωρθώσαμεν νά σχηματισόμεν σαφή γνώμην προς τόν θρησκευτικόν προσορισμόν αυτών τών αντικειμένων.

Αντικείμενα τής τρίτης χιλιετηρίδος άνευρέθησαν και εις Χαφαζού και Τέλ Αγκρέμπ, όπου ό κ. Seaton Lloyd ένηργησεν άνασκαφάς. Άνευρέθησαν πλήθος πραγμάτων τής πρώτης περιόδου τής αρχαίας δυναστείας τών Βαβυλωνίων, δηλαδή τής εποχής, ή όποία προηγήθη κατά τινας εκατονταετηρίδας τής ίδρύσεως τής δυναστείας τών Αχχαίων από τού Σαργόν (2500 π. Χ.). Η περίοδος αυτή περιλαμβάνει τόν σπουδαίον έκείνον πολιτισμόν, τόν όποιον μάς άπεκάλυψαν τά εύρήματα εις τούς βασιλικούς τάφους τού Ουρ.

Κατωρθώσαμεν εν συνεχεία ν' άνανάλψωμεν την τοποθεσίαν ένός ναού και νά έρευνήσωμεν τó τείχος τής παλαιάς πόλεως, καθώς και τά έρείπια τών οικιών. Ο ναός είναι τó μεγαλύτερον τών ιερών εξ όσων διατηρήθησαν από την αρχαιοτάτην ταύτην περίοδον.

Είς τās δύο αιθούσας, εις τās όποιās διατηρούντο προφανώς τά λατρευτικά σκεύη, εύρωμεν μέγαν αριθμόν άθικτων εν λίθου άγαλμάτων και πλείστα άλλα κατακεραματισμένα, τών όποιων όμως περισυλλέξαμεν τά τεμάχια. Εύρωμεν ακόμη εκατοντάδες σφραγίδων και «φυλαχτών». Τά αξιολογώτερα όμως εύρήματα είναι λίθινα δοχεία, φέροντα διακοσμητικές γυγής, αλκῆως, μοναδικής. Δύο εν τών δοχείων αυτών, παριστούν ένα άνδρα με μακράν κόμην, που έμποδίζει δύο λέοντας νά όρμησούν εναντίον πωγωνόβρου τάρου, μυθολογικού τέρατος, τού όποιου πλείστα άναπαριστάσεις άνεύρωμεν εις τās άνασκαφάς έπίσης τού Ουρ.

Εύρωμεν έπίσης δύο τεμάχια κυλινδρικού δοχείου από πρασίνην πέτραν, σημαντικής αξίας. Δοχεία όμοιάς κατασκευής άνευρέθησαν από τόν καθηγητήν Mackey εις την κοιλάδα τού Ίνδου ποταμού. Δεξιά φαίνεται ένας άνδρας, τού όποιου ή γριπή μήτη ούδεμίαν άφηνει άμφιβολίαν, ότι κατάγεται εν Μεσοποταμίαις. Αλλ' ένῳ, άναπαριστώμενος, είναι καθάρως Σουμερίος ύψος, αί σικηναί αί εικονιζόμενα εις την άλλην πλευράν, ούδεμίαν έχουν σχέσηιν με την τέχνην και την θρησκείαν τών Σουμερίων. Ο άνδρας αυτός κάθεται έμπρός εις ένα σπίτι με περίερον στέγην. Πλαγίως, εις ένα σταύλον, εύρίσκεται ό ταύρος.

Αλλ' τó είδος τού ταύρου τούτου, είναι άγνωστον εις την Μεσοποταμίαν.

Εξ άλλου, δέν έχομεν μέχρι τούδε ένδειξεις, πειθούσας ότι οι κάτοικοι τής Μεσοποταμίας έλάτρευαν τά ζῶα. Είς την κοιλάδα όμως τού Ίνδου, ή εικών τού σταύλου με τόν ταύρον, είναι συνήθης. Κατά συνέπειαν, τó εύρημά μάς άποτελεί ένα νέον στοιχείον διά την μελέτην τών σχέσεων μεταξύ Ίνδων και Σουμερίων.

«Οτι ύφίσταντο έμπορικά σχέσεις μεταξύ τών δύο λαών, είναι πιθανώτατον. Δέν έχομεν όμως πληροφορίας ότι ή Ίνδική θρησκεία είχε μεταδοθή εις την Μεσοποταμίαν. Ποίαν εξήγησιν πρέπει νά δώσωμεν εις τó ερώτημα τούτο; Την άπάντησιν ίσως νά την έχομεν διά τών άνασκαφών, τās όποιās ενεργεί ό καθηγητής Στέιν εις τó Βελουχιστάν και την μεσημβρινήν Περσίαν.

Μεταξύ τών εύρημάτων, τά όποία έφεραν εις φώς ό καθηγητής ούτος, είναι και τεμάχια δοχείων, τών όποιων ή διακοσμησις δυνατών νά θεωρηθή ως μίμησις τών κυλινδρικών εκστακίτου δοχείων. Φαίνεται ήδη βέβαιον, ότι αί επαρχίαι, αί όποιās έχώριζαν τās Ίνδίας από την Μεσοποταμίαν, εκατοικούντο πυκνῶς, κατά τó 3000 π. Χ. και εις τó έδαφός των είναι θαμμένα πλουσιώτατα πόλεις. Οι κάτοικοι τών Ίνδων και τής Μεσοποταμίας εύρίσκοντο εις στενωπάτην επαφήν, όχι μόνον έμπορικῆν, αλλά και πνευματικήν. Τούτο κανείς δέν ήμπορει νά τó άμφισβήτηση σήμεραν. Μένει νά μάθωμεν τās λεπτομερείας αυτών τών σχέσεων. Ελπίζομεν, ότι, χάρις εις τās άνασκαφάς αί όποιās θά συνεχισθούν τόν προσεχῆ χειμώνα, θά ριψώμεν νέον φώς επί τών αρχαιοτάτων τούτων δεσμών, οι όποιοι ύφίσταντο μεταξύ Ίνδων και τού δυτικώτερου κέντρου τού αρχαίου πολιτισμού».

Η τελειότερα λεπίς εις άντοχήν και έλαφρό έξυρισμα. Πωλείται παντού.

ΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΤΕ

Τὸ ἐκκλησιάζει, μοναχικό κι' ἀπόμαρο' ἀπέριστα στολισμένο καὶ φτωχικά λειτουργημένο ὁ παππᾶς ψιθυρίζει τὸν ἐσπερινὸν ὁ ψάλτης, ρινόφωνος, κανοναρχεὶ καὶ τὸ ἐκκλησιασμα σταυροκοπεῖται καὶ προσηλώνει τὰ βλέμματά του στὴν μοναδικὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης.

Μήπως εἶνε τίποτα γρηούλες εὐλαβικές, μερικοί ἀπόκληροι, ἡ συνηθισμένη στὰ παρεκκλήσια συγγενεῶσι τῆς γειτονιάς, τῶν ἰδίων γνωστῶν μετρημένων τύπων; Καὶ ὅμως ὄχι! Ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν τους, ἀπὸ τὸ φέρεσιμον, τὴ στάσι νὰ καὶ τὸ ντύσιμον καὶ ἀπὸ μερικά λόγια χαμηλόφωνα ἀναμεταξύ τους, ἐπροδόθησαν ὁ δάσκαλος, ὁ δικηγόρος, ὁ ἰατρός, ἡ ἀνεπτυγμένη γυναίκα καὶ τρεῖς στρατιῶτες' τρία παιδιὰ ἀχούστακα, προσηλωμένα στὸ ἱερό, σιγοψάλλοντα τὰ ἱερά τροπάρια, σκύδοντα εὐλαβικά τὸ κεφάλι, ἀτενίζοντας τῆς εἰκόνας τοῦ τέμπλου καὶ σταυροκοπούμενα σὲ κάθε ὑπόμνησι τοῦ ὀνόματος τῆς Παρθένου.

Καὶ ἔξαφνα ἡ φαντασία μου, μετὰ τὴν εἰκόνα αὐτὴν, ἐπέταξε στὰ παλῆα, στὰ ἀλησμόνητα περασμένα.

"Ἔτσι καὶ τότε: Σὰ μικρὴ δασὶς ἀπάνω στὸν ἄγριο καὶ μονότονον βραχόστοπο τῆς θουνοσειράς, κρυμμένο, σφραγισμένο σὲ μὴ χαραῖρα, ἀσπίριζε τὸ ἀπόμαρο παρεκκλήσι. Ἀπ' ἐξῶ, μὴ θεόρατη δρῦς τὸ ἐστέγαζε μετὰ κλαδιά τῆς, κι' ἓνα πηγάδι μετὰ τὸ λιγὸν στὸ νεράκι, ἐδρόσιζε τοὺς ξωμάχους χωριάτες καὶ τὰ ζῶα των, ὅταν περιούσαν τὸ μοναδικὸ μονοπάτι ποὺ συγκοινωνοῦσε τὸ χωριὸν τους μετὰ τὸν ἄλλο λότομον. Μέσα, ὅλα φτωχὰ κι' ἀπέριστα. Ἐνα ξύλινον ξεδαμμένο τέμπλον' δύο σιδερένια σκουριασμένα μανουάλια, χωρὶς οὐτ' ἓνα ἀγιοκέρι' ἀπάνω μὴ κανδήλα, σιδερένια κι' αὐτὴ, χωρὶς λάδι.

Ὁλόγουρα, τὰ χωριά εἶχαν σκορπίσει μετὰ τὴν ἄγρια ἀντήχησι τοῦ κανονιοῦ ποῖος νὰ φέρῃ λάδι καὶ ποῖος ν' ἀνάψῃ κερί μπροστὰ στὸ μοναχικὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, ποὺ μέσα πρὸ φτώχειας ἐκείνην, ἦσαν ὁ μόνος πλοῦτος: Τίποτα δὲν ἔλαμπε μέσα 'κεῖ, ἐκτός ἀπὸ τὰ δύο μεγάλα μαῦρα

μάτια, ποὺ κύτταζαν μετὰ θλιβερὴ γλυκύτητα τὸ παιδί τῆς καὶ τὸν εὐλαβικὸν προσκυνητὴ.

Ὁ δικός μας στρατὸς εἶχεν ἀνακίψει πιά τὴν ὁρμὴν του πρὸς τὰ ἐμπρός' κούρασμένος ἀπὸ μάχες, πορείας, κκουγίαις, ἐσταμάτησε' καὶ εἶχε ἀναπτυχθῆ ἀντικρὺ ἀπὸ τὰ περίφημα ἐκείνα ὄχρωματά ποὺ ὑπερῆπιζαν τὴν θρυλικὴν πρωτεύουσα τῆς Ἠπείρου. Καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε, ἐπὶ τρεῖς μῆνας, τὸ περίεργον ἐκεῖνο εἶδος πολέμου τῶν δύο ὄχρωσμένων γραμμῶν ποὺ, ἔπειτα, στὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἐπῆρε τὴν ἔντασιν. Ἄλλοι τὴν εἶπαν γιγαντομαχίαν, ἄλλοι ἐποποιίαν. "Ὅτι καὶ ἂν ἦσαν, ὁ Ρωμηῶς, ὁ περιφρονημένος, ὁ ἔως τότε θεωρούμενος τιποτένιος, ἀμαχος, μηδαμινὴ μαχητικὴ ἀξία, ἀπέδειξε στὰ γυνὰ ἐκείνα βουνὰ τί μπορεί νὰ κάμῃ καὶ πῶς νὰ θαυματουργήσῃ μετὰ τὴν ἀτράνταχτη πίστι του, τὰ γερὰ ἰδανικά του καὶ μ' ὅλες τῆς παλῆας παραδόσεις του. Καθένας εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὅπως μπορούσε καλλίτερα' ὁ ἓνας εἶχε στήρει τὸ ἀντίσκηνον πίσω ἀπὸ ἓνα βραχάκι' ἄλλος ἐσκάψε ὅσο χωρὴν ἓνα μαζέμενο κορμὶ' ἄλλοι, δὺ καὶ τρεῖς μάζη, δημιουργοῦσαν ἀπὸ δύο-τρεῖς πέτρες, ἀπὸ ἓνα κορμὸν κορμὸ δέντρον, ἀπ' ὅ,τι ἄλλο βρισκόταν, ἓνα καταφύγιον. Βολίδες ἐσχίζαν μετὰ σφουρίγματα τὸν ἄερα στὸ πλάι τους' ὀδίδες ἐσκάζαν μπροστὰ τους κι' ὀλόγουρα' κι' αὐτὸ ὄχι γιὰ μὴ μέραι: πρῶτ', βράδυ, μετάνυχτα' καὶ γιὰ πόσο; Σὲ ὅσους ρωτοῦσαν, ἡ ἀπάντησις ἐδίετο σταρεότυπα ἡ αὐτὴ: «Υπομονή, παιδιὰ... ὑπομονή!».

Ἡ τύχη θέλησε, τὸ μικρὸ παρεκκλήσι νὰ βρεθῆ λίγα μέτρα πίσω ἀπ' τὴν πρώτη γραμμὴ' ὁ χαμηλὸς του περιβολότοιχος, ἐχρησίμευε σὲ πολλοὺς ὡς καταφύγιον. Ἐπιάσε καὶ τὸ χιόνι' καὶ 'κεῖ ἀπάνω, δὲν εἶχε τίποτα τὸ ποιητικόν' ἦσαν ὁ κοινὸς ἐχθρὸς ποὺ ἔκαμε καὶ τοὺς δύο ἀντιπάλους νὰ συνάψουν σιωπηλὴν ἀνακωχὴν γιὰ νὰ τὸν ἀντικρῶσουν.

Δὲν ξέρω πῶς, κατὰ τὸ δειλινὸ, εὐρέθηκα κάτω ἀπὸ τὸ νυκτάλειον χιόνι, συζητᾷ καὶ ἀρνητᾷ, σκύδοντας εὐλαβικά καὶ σταυροκοπούμενοι ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ἐκεῖνοι τῆς μακρογῆνης ὄρασις.

νισμένο δέντρο, ἀντικρῶντας τὴ χαμηλὴ θύρα τοῦ ναΐσκου, καὶ εἶδα νὰ κατεβαίνουν, ἕνας-ἕνας, ἀπὸ τὴ βραχόδη θουνοσειρά, οἱ μαχηταὶ τῆς ἡμέρας, ἐνῶ ἄλλοι ἀνέβαιναν νὰ τοὺς ἀντικαταστήσουν. Ἀνάμεσα στὸ λευκὸ πέπλο, σκιᾶς κινούμενες, ποὺ ἔπαιρναν σχήματα φανταστικά, καθὼς ἦσαν τυλιγμένες μετὰ τὰ ἀντίσκηνά τους. Τοὺς εἶδα ὅλους μετὰ τὴ σειρά νὰ μπαίνουν κυρτοὶ καὶ σταυροκοπούμενοι στὸ μικρὸ ξωκκλήσι. Ἡ κανδήλα του ἀνάθε τῶρα καὶ ἐκεῖ ἐπάνω, ποὺ μετὰ τόσα βάρη ἀνέβαινε ὁ ἄερος τῆς ἡμέρας, εὐρέθησαν ἓνα πρῶτ' κερί γιὰ τὰ μανουάλια, λιθάνι γιὰ τὸ θυμιατήρι καὶ λάδι γιὰ τὴν κανδήλα τῆς Μαυροματούσας!

Καὶ ἡ θεωρία εἶνε ἀτελειώτη' καὶ περνοῦσαν γονατίζοντας μετὰ τὴ σειρά, ταπεινοὶ καὶ εὐλαβεῖς, ψιθυρίζοντας λόγια μυστικά ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μετὰ τὰ μαῦρα ἀξούριστα ἀγρίεμανα πρόσωπα ποὺ ἀπάνω τους ξεχώριζαν δύο μάτια λαμπερά, ποὺ ἀντανάκλουσαν ὅλη τὴν ψυχὴν τους, τὴν ταραγμένη καὶ βασανισμένη.

Χωριάτες μετὰ στυρὰ δῆματα' γεωργοὶ μετὰ τοὺς κυρτοὺς ὤμους των, τεχνίτες καὶ χειρῶνακτες καὶ λαϊκοὶ τύποι, εὐχαριστοῦντες γιὰ τὸ πέρασε κι' ἡ σημερινὴ μέρα καὶ παρακαλοῦντες νὰ περάσῃ κι' ἡ αὐριανή. Καὶ πρῶτ' μ' αὐτοὺς ἀνακατεμένοι οἱ δικηγόροι κι' οἱ γιατροὶ κι' οἱ ἀνεπτυγμένοι διανοούμενοι καὶ φοιτηταὶ καὶ συζητηταί, σ' ἄλλες στιγμῆς, τῆς ἀνυπαξίας τοῦ Θεοῦ, ὅλοι οἱ σκαπτικισταί, οἱ εἰρωνευόμενοι τὰ θεῖα, οἱ φιλοσοφούντες, οἱ θαυμασταὶ τοῦ Νίτσε, οἱ ἰσχυροί, οἱ νεοϊδεάται, ὅλοι πρωτόπαιροι διὰ τὴν λατρείαν, γονυπετοῦν ἀξέξια καὶ αὐτοί, ἀλλὰ γονυπετοῦν καὶ τὰ χεῖλη των ψιθυρίζουν κάτι ἀσφαλῶς δὲν συζητοῦν αὐτὴν τὴν στιγμὴν!

Καὶ ὁ καθένας περὶ κατόπιν ἀπὸ τὴν ξύλινην ὄρη εἰκόνα, τὴν ἀτενίζει στὰ μάτια καὶ ὑποχωρεῖ, νυττάζοντας πάντα τὸ βλέμμα τῆς παρηγορίας καὶ τῆς ἐνθαρρύνσεως, ἔως τὴν μικρὴ θύρα. Δὺ ἔχουν δεμένα τὰ δεξιὰ τους χεῖρα μετὰ ἐπίδεσμα. Σταυροκοποῦνται μετὰ ἀριστέρᾳ, κρατῶντας καὶ τὸ τουφέκι μαζή...

Αὐτὴν τὴν μακρογῆνη ὄρασιαν μοῦ ἔφεραν ἔμπρός σου στὰ μάτια μου τρεῖς μικροὶ φαντάροι, ἀκούοντες εὐλαβικά τὸν ἐσπερινὸν σ' ἓνα ἀπόμαρο ξωκκλήσι, ἓνα προχθεσινὸν δειλινὸ. Μαζή τους ἦσαν καὶ ἄλλοι, ἀνεπτυγμένοι: δικαιο-

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΥΠΟ: ΡΟΥΝΤΟΛΦ ΜΠΕΡΝΤΟΦ

Ὁ Γερμανὸς δημοσιογράφος Χάινς Ρούντολφ Μπέρντορφ, ἐπισκεφθεὶς μετὰ εἰδικὸν ἀεροπλάνον τὴν Ἰσπανίαν, συνθεθεὶς εἰς τὸ Μπούργκος μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ παρακολούθησας μερικὰς ἐκ τῶν σημαντικῶν μαχῶν, ἐγγνώρισε τὴν Ἰσπανικὴν τραγωδίαν μετὰ ὅλον τὸ μεγαλεῖόν της καὶ ὅλην τὴν φρίκην της. Ὅπως ὁ ἴδιος ἐξηγεῖ, εἶνε τρομερὰ δύσκολον, ἂν ὄχι ἀκατόρθωτον, νὰ δώσῃ μίαν περιγραφὴν τῶν Ἰσπανικῶν γεγονότων. Καὶ τοῦτο ὄχι τόσο διότι ἡ στρατιωτικὴ κατάστασις ὑπόκειται εἰς διαρκεῖς μεταβολάς, ὅσον διότι ἡ συνολικὴ εἰκὼν τῆς ψυχολογίας καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἰσπανῶν, ἡμπορεῖ τόσο δύσκολα νὰ ἀποδοθῇ.

«Σιμθαίνουεν ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν Ἰσπανίαν, λέγει ὁ συγγραφεὺς, πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτῆρα ἀληθῶς ἀπίθανου ἱστορικῆς μεγαλοπρεπείας' καὶ συμβαίνουεν ταυτοχρόνως πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτῆρα ἀπεριγράπτου κακοηθείας καὶ ἀγριότητος. Καὶ δὲν θὰ ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ εὐρη ἄλλην ἐξηγήσιν τῆς καταπληκτικῆς αὐτῆς ἀντιθέσεως, παρὰ μόνον εἰς τὴν πράγματι ὑφιστάμενην ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς παναρχαίας στρατιωτικῆς καὶ κοινωνικῆς παραδόσεως τῶν Ἰσπανῶν καὶ τῆς θαρράου ἀντικοινωνικῆς καὶ ἀνατρεπτικῆς ἐπιρροῆς, ἡ ὁποῖα ἐρχεται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν».

Ἐπάνω εἰς τὸ φόντον τῆς μεγάλης Ἰσπανικῆς τραγωδίας, διαγράφονται μεμονωμένα ἀνθρώπινα δεδομένα, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ἔχουν ποιητικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ ἀποδίδουν πιστότερα ἴσως ἀπὸ τὰς ἀπροσώπους

περιγραφὰς τὴν ἀπέραντον δυστυχίαν τοῦ Ἰσπανικοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὁ Γερμανὸς δημοσιογράφος ἐπροτίμησε νὰ δώσῃ εἰς τὰς ἐξ Ἰσπανίας ἐντυπώσεις τοῦ τὴν μορφήν ἐνδὸς διηγήματος, τὸ ὁποῖον ἀρχίζομεν δημοσιεύοντες κατωτέρω.

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

Ἠσχόμην ἀπὸ τὴν Βαρκελώνην καὶ ἤθελα νὰ φθάσω εἰς τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον τῆς Ἐθνικιστικῆς Στρατιάς, εἰς τὸ Μπούργκος. Ἐνας φίλος μου ποὺ εἶχεν ἓνα τουριστικὸν ἀεροπλάνον, μοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὅτι θὰ μετ' ἐφέρεν ἀπὸ ἓνα μικρὸν ἀεροδρόμιον τῶν Γαλλικῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὑπεράνω τῶν Πυρηναίων, ἐκεῖ ποὺ ἤθελα νὰ μεταβῶ. Θὰ τὸν συναντοῦσα εἰς τὸ Μπιαρρίτε. Ἔτσι ἀνεχώρησα τὴν Κυριακὴν, 2 Αὐγούστου, τὸ πρῶτ', ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν καὶ ἔφθασα κατὰ τὰ μεσάνυχτα εἰς τὸ Μπιαρρίτε.

Εἰς τὸ γῶλλον τοῦ ξενοδοχείου δὲν ὑπῆρχε κανεὶς. Κατάκοπος, ἔπεσα εἰς μίαν πολυθρόναν, ἀνάψα ἓνα σιγαρέττον καὶ μετ' ὀλίγον ἄκουσα τὸ ἀστάνσερ νὰ κατεβαίη ἀπὸ τὰ ἐπάνω πατώματα. Ἀμέσως ἔπειτα ὁ νεαρὸς νυκτοβυρῶς τοῦ ξενοδοχείου ἐστένετο ἔμπρός μου. Μετ' ὑπεδέχθη μετὰ ἓνα κύμα φιλοφρόνων ἐκφράσεων. Μοῦ ἐζήτησε συγγνώμην ποὺ δὲν εὐρέθηκα κανένα καὶ μοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ βραδυὰ ἐκείνη ἦτο διὰ τὸ ξενοδοχεῖον τόσο ἐκπληκτικὴ, ὅσον καὶ εὐχάριστος, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: Τὸ ξενοδοχεῖον εἶχε μερικὰς ἑκατοντάδας δωματίων καὶ μόνον ἑξ πελάτας, τὸν κάμητα ντὲ Β., τὴν περιγλήπισσαν Ε., τὸν τραπεζίτην Μ. καὶ τὸν ὑποκόμητα Ο., συνοδεύοντα δύο κυρίας. Κανεὶς ἄλλος εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ ἀπεφάνε ποτὲ τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ ἔλθῃ

εἰς τὸ Μπιαρρίτε, διότι ἴσως νὰ ὑπετίθετο, ὅτι τὸ ταξίδι του εἶχε κάποιαν σχέσιν μετὰ τὴν Ἰσπανικὴν περιπέτειαν. Ἐν τούτοις, μολοντι ἡ πόλις ἀπέειχε μόνον 20 χιλιάματα ἀπὸ τὰ σύνορα, ἦτο ἐκεῖ ἑδαφος Γαλλικόν καὶ ὄχι Ἰσπανικόν...

Ὁμιλοῦσε χωρὶς νὰ δείχνῃ καμμίαν διάθεσιν νὰ τελειώσῃ. Ἐν τέλει, κατάρθωσα νὰ τὸν πείσω νὰ με δὲγηθῆ εἰς ἓνα δωμάτιον. Ὅταν εἰμεια μόνος, ἀνοῖξα τὴν μπαλκονόπορτα καὶ εἶδα ἔμπρός μου μίαν πελώριαν βεράνταν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔβλεπαν ἴσως δέκα δωμάτια τοῦ ξενοδοχείου. Ἀπὸ τὴν βεράνταν αὐτὴν εἶχε κανεὶς ἀρκετὰ ἀναπεταμένην θέαν πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ἐβγήκα ἐξῶ μετὰ τὴν πυτζάμαν μου καὶ ἐκύτταξα τὰ ἀφρισμένα κύματα. Ἡ σελήνη ἠγωνίζετο ματαίως κατὰ τῶν νεφῶν, ποὺ τὴν ἐσκέπαζαν κατὰ διαλείμματα, ἐνῶ ὁ σφοδρὸς ἄνεμος ποὺ ἐφυσούσε, ἔρριχνε πότε-πότε μερικὰς σταγόνας ἀλμυροῦ νεροῦ ἐπάνω μου.

Ἐξάφνα, ἐνέτεινα τὴν προσοχὴν μου διὰ νὰ ἀκούσω. Αὐτὸ ποὺ ἤκουα ἀπὸ μακρὰ, δὲν ἦτο κρότος θρονῶν ἢ θόρυθος τρικυμίας, ἀλλὰ τὸ ὑπόκωφον μούγκρισμα κανονιῶν. Εἰς τὴν θάλασσαν — πολὺ ἀνοικτὰ — ἐπερνοῦσαν δύο πλοῖα. Τὰ ἀνεγνώρισα ἀπὸ τὰ φωτὰ των.

Καθὼς ἐστεκομην ἐκεῖ, ἀκρόωμενος, ἤγαψε φῶς εἰς ἓνα ἄλλο δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου, τοῦ ὁποῖου ἡ πόρτα ἔβλεπεν ἐπίσης πρὸς τὸν ἐξῶστην.

Ἐστράφην διὰ νὰ ἰδῶ. Ἡ πόρτα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ἐστέκετο ἐκεῖ ὁ θυρωρὸς τῆς νυκτός καὶ δίπλα του μίαν κυρία. Ἡ κυρία ἐφοροῦσεν ἓνα φαρδὺ λευκὸ ἐπανωφόρι καὶ μοῦ ἐφάνη σάν νὰ ἔκοθε μετὰ μίαν χειρωνακίαν τῆς τὴν

ελευαριαν του θυρωρου και να τον απειραμα. Ο θυρωρος εβγληκεν απο το δωμάτιον.

Εκύτταξα πάλιν προς την θάλασσαν. Η κυρία που εστειλετο πάντοτε κοντά εις την ανοικτήν πόρταν της, εβγαλε το επωνυμίου της και εφάνη, όπως υπέθεσα, σαν να ήθελε να γδυθή. Δι' αυτό απεμακρύνθην ειαστικιά. Επειδή όμως δεν ειχα ακόμη καμμίαν επιθυμίαν να κοιμηθώ, επροχώρησα προς το άλλο άκρον του εξώστου, εκάθησα εις ένα καθισμα που ευρίσκετο εκεί και εσκέφθην, ότι την επομένην το πρωί εις τας επτά, θα ειχα ήδη προσγειωθή εις το αεροδρόμιον του Μπουρτζος.

ΣΗΜΑΤΑ ΜΟΡΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

Εξαφνα ηκουσα βήματα. Πρέπει να εξηγήσω και κάτι άλλο: Είς το δωμάτιόν μου ήτο αναμμένος το φως. Αλλά φως υπήρχεν ακόμη και εις το δωμάτιον της κυρίας, και το φως αυτό ήτο άσκητον διά να φωτίση άσθενώς το μέσον του εξώστου. Αντιθέτως εγώ εκαθήμην μέσα εις πλήρες σκοτάδι.

Είδα την γυναίκα να βγαίνει εις τον εξώστην, φορούσα ένα νικητικόν φόρεμα. Είς τα μαλλιά της ειχε δέσει ένα μανδηλι, και παρετήρησα τότε ότι ήτο νέα, κομψή και ώραία. Με άθροοντα βήματα επροχώρησε προς το μαρμάρινον κρηπίδωμα του εξώστου. Είς το χέρι της εκρατούσεν ένα επίμηκες κουτί, το όποιον ετοποθέτησεν επάνω εις το κρηπίδωμα. Επειτα εβγαλεν από την τσέπην του νικητικού φορέματός της ένα ήλεκτρον φανόν και εφώτισε το ρολόγι που εφορούσεν εις το άριστερό χέρι της. Αυτό το εζαμεν επανειλημμένως, κατά διαστήματα.

Όταν ειχε κιντάξει έτσι δια τετάρτην ή πέμπτην φοράν το ρολόγι της, επήσεν εις τα χέρια της εξαφνικά το κουτί που ειχεν αφήσει επάνω εις το κρηπίδωμα, και όφειλω να ειπω ότι σχεδόν δεν εξεπλάγην πλέον καθόλου, όταν ειδα να εκπέμπονται προς την θάλασσαν από το κουτί αυτό μακρά και βραχεία φωτεινά σήματα του αλφαβήτου του Μόρς.

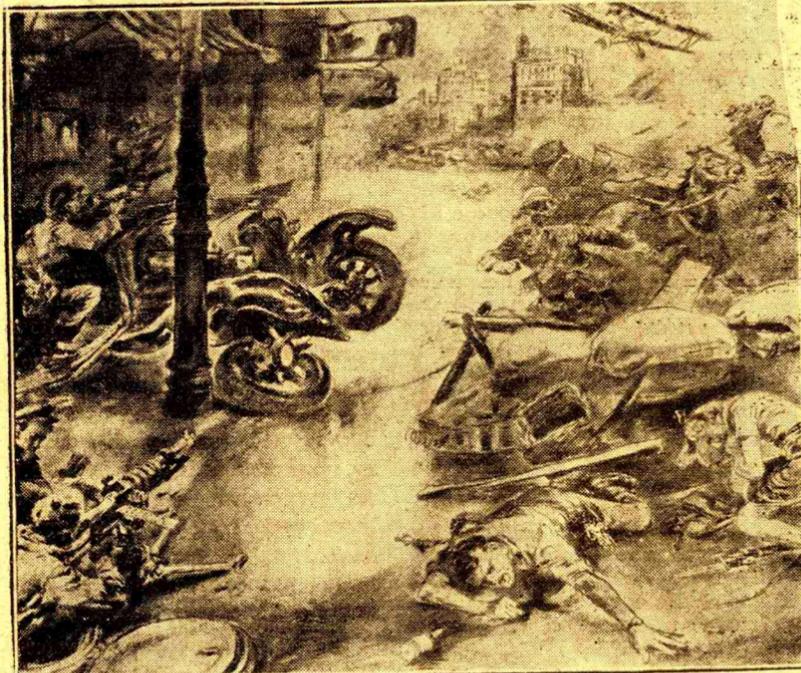
Εμεινα άκίνητος. Εκύτταξα με διπλάσιασθεισαν προσοχήν προς την θάλασσαν, διότι ήθελα να ιδω, αν θα ήρχετο απ' εκεί καμμία απάντησις.

Δεν εχρησιάσθη να περιμένω πολύ. Όταν ή γυναίκα ειχεν αποστείλει δια τρίτην φοράν τα φωτεινά σήματά της, εφάνησαν καθαρά τα σήματα που απαντούσαν. Κάτιο άφορτον

πλοϊον ευρίσκετο εις τα ανοικτά. Η γυναίκα εδωσε το σήμα: «Εκατάλαβα».

Το πλοϊον εξέπειψε το σήμα του τέλους της μεταδόσεως. Τότε ή γυναίκα εκαιε μεταβολήν και επεστρεφέν άσφα εις το δωμάτιόν της. Εγώ εξηκολούθουν να μένω καθισμένος και άκίνητος. Η άγνωστος ειχε μεταφέρει το κουτί μέσα εις το δωμάτιόν της, εξαφνα όμως την ειδα να βγαίνει πάλιν έξω και να ανάβη ένα σιγαρέττον.

Επροχώρησεν εις τον εξώστην βυθισμένη εις τας σκέψεις της, και εξαφνα εσταθή εμπρός μου, αντίληφθείσα, προφανώς άμέσως, ότι ήμην καθισμένος εκεί επί ώραν.

Μία εικόν φρίκης από τον Ισπανικόν εμφύλιον πόλεμον: Βομβαρδισμός πόλεως από αεροπλάνου, ενώ οι υπερασπισταί της προσπαθούν να το κινήσουν με τα μυδραλλιοβόλα.

Προτού ακόμη σκεφθώ τί έπρεπε να κάμω, ή άγνωστος ειχεν ήδη συνέλθει από την εκπληξίν της και με ήρώτησε κάτι, που δεν το εκατάλαβα άμέσως. Με ειχεν ερωτήσει: Άγγλιστί:

— Τίνος εθνικότητος είσθε;

Εγώ ταραγμένος και πειθίμιος, απήτησα:

— Είμαι Γερμανός!

— Όστε δεν είσθε Ισπανός», ειπεν ή γυναίκα και πετώσα το σιγαρέττον της με όρμην έξω από τον εξώστην, εγύρισεν εις το δωμάτιόν της...

Ένα περίεργον όνειρον με κατεδίωκεν όλην την νύκτα. Έβλεπα δια-

φως την γυναίκα με την σιστευτήν όπτικόν τηλεγράφον εις τα χέρια της να όίπτη έκτυφλωτικόν φως εις τα πρόσωπόν μου. Προτού εξημερώσθ, εξύπνησα και ηκουσα επάνω από το κεφάλι μου τον κρότον πολλών αεροπλάνων. Ζαλισμένος, υπέθεσα ότι και ό κρότος αυτός ήτο άκούσιθ όνειρον, και άπεκοιμήθην πάλιν, έως ότου εφθασεν ή ώρα να πετάξω δια το Μπουρτζος.

Τα σύννεφα εφαινότο μετακινούμενα γοργά, εις μακράς, λεπτάς λωρίδας επάνω από το μικρόν αεροδρόμιον, από όπου επρόκειτο να απογειωθώ.

Μόλις εφθασε το αυτοκίνητόν μου εις το αεροδρόμιον, διέκοινα τον φά-

ΤΟ ΑΠΟΨΙΝΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

ΩΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ (841 κχ., 357 μ.).— 9 μ. μ. Ποικίλη συναυλία.— 1 π. μ. Μουσική χορού.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ (546 κχ., 550 μ.).— 8.40' Θεατρικόν έργον.— 12 μεσ Τσιγγάνοι.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ (823 κχ., 365 μ.).— 8.35' Θεατρικόν έργον.— 10.50' Ορχήστρα και τραγούδι.

ΜΙΛΑΝΟΝ (814 κχ., 369 μ.).— 9.40' Θεατρικόν έργον.— 10.30' Συναυλία όρχήστρας.— Ακολουθως: Τζάζζ.

ΜΠΡΕΣΛΑΟΥ (950 κχ., 316 μ.).— 9 μ. μ. Αποσπάσματα από όπερέττες.— 11.30' Έλαφρά μουσική.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ Τ.Τ.Τ. (695 κχ., 432 μ.).— 9.30' «Ο έρωσ γιατρού», όπερα του Πουάζ.— 11.45' Τζάζζ.

• ΠΡΑΓΑ (638 κχ., 470 μ.).— 8.30' «Παραμύθια του Όφμαν», όπερα του Όφφενμπαχ.— 11.35' Δίσκοι.

ΡΩΜΗ (713 κχ., 421 μ.).— 9.40' «Χαϊνισελ και Γκρέτελ», όπερα του Χούμπερδινκ.— Ακολουθως: Τζάζζ.

εξείνη, της οποίας την γνωμίαν ειχα κάμει την νύκτα, κατά τόσο περιεργον τρόπον.

Μόλις συνήλθα, εφώναξα εις τον φίλον μου:

— Ξέρεις αυτήν την γυναίκα; Ξέρεις τον πιλότον;

«Αλλ' ό φίλος μου με εσπούξεν άποτόμως διά να άνεβώ εις την θέσιν μου και ειπεν:

— Έν καιρῷ πολέμου δεν πρέπει να ερωτά κανείς πολλά πράγματα!

Μετά ένα λεπτόν της ώρας ειχον όλον τον καιρόν να σκεφθώ την σημασίαν των λέξεων αυτών, διότι δεν έβλεπα πλέον τίποτε. Όλόγνως μας εκυλιόντο τα σύννεφα και επί πλέον ειχα το δυσάρεστον συναίσθημα ότι μέσα εις τα σύννεφα αυτά επετούσα επάνω από ύψηλόν όρεινόν συμπλεγμα...

Προσεγειώθημεν όμαλώς εις το Μπουρτζος. Εκεί ειδα ότι το αεροπλάνον που ειχε ξεκινήσει άμέσως κατόπιν μας, και του όποιου επέβαιεν ή μυστηριώδης εκείνη γυναίκα, ειχε φθάσει ήδη. Ασφαλώς, θα ειχε προσγειωθή μερικά λεπτά πριν από ήμιας. Αλλά δεν μου εδόθη τώρα ή ευκαιρία να σκεφθώ περισσότερο την γυναίκα αυτήν και την περιπέτειάν της, διότι ή κανονική άνάγκη εις την όποιαν υπεβλήθη, διά να ειπω από που ήρχόμην και που

«Το Ισπανικόν Φρέντε Ποπουλάρ έπὶ το έργον». Μία θαυμασία γελοιογραφία του Γαλλικου περιοδικου «Gringoires».

επήγαινα, απησχόλησε πλέον την προσοχήν μου. Μόνον όταν απέδειξα πασιφανώς και άναμφισβητήτως ότι δεν ήμην κομμουνιστής πράκτωρ ήμνόρεσα τέλος να κιντάξω πάλιν όλόγνως μου. Εύρηκα, πράγματι, πολύ φιλικήν υποδοχήν, και εις την άσκησιν του επαγγέλματός μου μου εδόθη κάθε δυνατή βοήθεια, και μάλιστα με τον πλέον πρόθυμον και ευγενικόν τρόπον.

Το βράδυ, όταν ευρέθην μόνος εις το δωμάτιον που μου παρεχωρήθη, μου ήλθεν ή σκέψις ότι ειχα λησμονήσει έντελώς να ζητήσω πληροφορίας περί της μυστηριώδους εκείνης γυναίκος και περί του ρόλου της. Το επεδίωξα το πρωί της επομένης, αλλά κανείς δεν ευρέθη να γνωρίζη καμμίαν γυναίκα που να της διοιάξη. Κανείς δεν ευρέθη, που να την ειχεν ιδή, και μόνον έπειτα από όλίγον καιρόν έμαθα την συνέχειαν της ιστορίας της.

ΔΟΝΝΑ ΕΛΙΤΑ

Δόννα Έλιτα ήτο το μικρόν της όνομα. Δεν θα αναφέρω το επώνυμόν της.

Κατήγετο από μίαν εκ των παλαιών μεγάλων οικογενειών της Ισπανίας, της οποίας οι πρόγονοι υπήρξαν κάποτε ισχυροί αιδένται και της οποίας ή περιουσία εξετεινέτο εις πολλές ήπειρους. Κατά τον Εδρωπαϊκόν όμως πόλεμον και τα πρώτα μεταπολεμικά έτη ή τεραστία αυτή περιουσία υπέστη μεγάλας ζημίας. Η οικογένεια δεν ήτο πλέον πλουσία,

αλλά μόνον άπλώς εύπορος. Ήσαν δύο αδελφάκ εκ των όποιων ή μεγαλύτερα ειγενόπανδρουδή και ειχεν εγκυκατασταθή εις την Νότιον Αμερικην. Η νεώτερα, ή Έλιτα, εξούσεν εις την Μαδρίτην την ζωήν μιας νεαρής και θαυμαζομένης από όλους δια την ώραϊότητά της κόρης. Ο αδελφός των ήτο αξιωματικός. Ειχεν αποσταλή εις τας αποικίας, ειχεν έλθει εις το Κεντρικόν Εμπτελείον, ειχε σταλή έπειτα πάλιν εις το μέτωπον, και ειχε φθάσει εις τον βαθμόν του ταγματάρχου εις ένα σύνταγμα πεζικού.

Μεταξύ αδελφής και αδελφού υπήρχεν ή μεγαλύτερα διαφορά χαρακτήρων, που ήμπορούσε να φαντασθή κανείς. Μολονότι εις το πρόσωπον όμοιάζαν καταπληκτικώς, ανήκον και οι δύο εις τον ώραϊον, γνήσιον Ισπανικόν τύπον, που εινε το προϊόν μιας επιμελούς, επί πολλούς αιώνας συνεχιζομένης καλλιέργειας της φυλής, ήσαν εις την ψυχήν και τον χαρακτήρα έντελώς διαφορετικοί. Ένώ ή νέα επροχωρούσεν εις την ζωήν της ζωηρά, ανοικτόκαρδη και γελαστή, ό αδελφός της, ό Φερνάνδεθ, έπαιρνεν όλα τα γεγονότα του κόσμου εξαιρετικώς εις τα σοβαρά, ειχε χαρακτήρα βαρύν, ειδέξαπτον, μνησικακον, κάποτε δέ εδειχνεν μίαν περίεργον συγκροτημένην γαλήνην, ή όποία του απέδεικνε μίαν εσωτερικην πάλην αντίθετων αισθημάτων.

(Η συνέχεια εις το προσεχές)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΕΛΛΕΡ ΚΟΥΗΝ

Από αρκετήν ώραν ο φηλός και λεπτός νέος εκάθητο μέσα εις την αίθουσαν του «Σταίγρυ - Τρέντ». Αν και το εστιατόριον αυτό του Τρέντον — πρωτεύουσος της Νέας Υερσέης, εθρικούμένης εις το μέσον περίπου της από Νέας Υόρκης μέχρι Φιλαδέλφειας αποστάσεως — ήτο γεμάτο από ζωηρόν κόσμον, ο ξένος είχε κυριευθή καταφανώς από ανίαν μέσα εις το περίεργον εκείνο περιβάλλον όπου του εφάνητο ότι οι άνθρωποι όμιλούσαν άλλην γλώσσαν.

Ο λεπτός νέος ανεστέναξεν, εκάλυψε τον σερβιτόρον, παρήγγειλε καφέν και εκύτταξε το ρολόγι του χεριού του. Έγινε παρά δεκαοκτώ. Δέν ήτο άσχημα. Θά...

— "Έλλερ Κουήν!... Παληέ μου φίλε!

Ξαφνιασμένος εσθήκωσε το βλέμμα του και αντίκρισεν ένα άλλον άνδρα, εξ έσου φηλόν, λεπτόν και νέον, όπως αυτός, που του έγελουσε, με το χέρι του άπλωμένο προς αυτόν.

— Μπά, ο Μπίλ "Αντζελ", είπεν ο "Έλλερ ένθουσιασμένος. «Δέν πιστεύω να με γελούν τα μάτια μου. Μπίλ! Κάθησε, κάθησε λοιπόν. Από που διάβολο εξεφύτρωσες εδώ; Γκαρδόν, άλλην μιά μπύρα! Πώς διάβολο...»

— Μή διάζεσαι, παρακάτω, απήντησεν ο νέος γελών και καθήμενος. «Βλέπω ότι εξακολουθείς να είσαι πάντοτε έτοιμος διά την έπίθεσιν. Είχα χωθή εδώ μέσα για να ανακαλύψω κανένα γνωστό μου και εχρειάσθηκα ένα όλόκληρον λεπτόν της ώρας για να σε αναγνωρίσω. Πώς τα περνάς;

— "Έτσι κι έτσι. Ενόμεζα ότι έμεινες εις την Φιλαδέλφειαν.

— Έκει μένω. Βρίσκομαι εδώ διά μίαν προσωπικήν υπόθεσιν. Και συ, τί κάμνεις εις το Τρέντον;

— Είμαι παραστικός. Είχα καταβή εις την Βαλτιμόρη για μίαν υπόθεσιν. Αλήθεια, είνε πολύς καιρός που έχομεν να συναντηθώμε.

— Διάβολο, κάπου ένδεκα χρόνια. Αλλά βλέπω ότι είσαι σαν τον λύκο της προνομίας. "Όσο κι αν άλλαξε το μαλλί σου... (Τα μαύρα μάτια του "Αντζελ ήσαν σταθερά και συγκρατημένα. Μ' ελα ταύτα ο "Έλλερ έφραντάσθη ότι ή ευχαρίστησις που εφάνητο εις την επιφανείαν των εσκέπαζε μίαν λανθάνουσαν άνησυχίαν). Έμένα πως με βρίσκεις;

— Βλέπω ρυτίδας εις της άκρες των ματιών σου», είπεν ο "Έλλερ με κριτικήν ύφος. «Τα χαρακτηριστικά του προσώπου σου έγιναν άδρότερα. Εις τους κροτάφους, τα μαλλιά σου έχουν άραιώσει άδιοράτως. Η τσέπες σου είνε γεμάτες από πέννες και μολύβια, πράγμα που μαρτυρεί τουλάχιστον διάθεσιν προς εργασία. Τα ρούχά σου είνε άπλά, άσιδέρωτα και καλοφτιαγμένα, όπως πάντοτε. "Υφος αυτοπεποιθήσεως ανακατεμένο με κάτι που θα ήμπορούσε να ονομασθή «διαρκής έπιφυλακή»... Μπίλ, έμεγαλώσες.

— "Όστε αυτό είνε το συμπέρασμα σου;

— Ναί, αλλά κατ' ούσίαν είσαι ο ίδιος. Εξακολουθείς να μένεις ένα παιδί, που εξακρίσταται κατά των άδικιών του κόσμου. Και ξεύρεις να το διακηρύσσης με υπέροχον τρόπον. Εδιάδασα πολλά καλά για σένα, Μπίλ.

Ο "Αντζελ εκοκκίνισε και έπηρε στο χέρι το ποτήρι της μπύρας του.

— "Ω, ή συνηθισμένες δημοσιογραφικές υπερβολές. Δέν έννοσούν ποτέ ν' αφήσουν ήσουν έναν άνθρωπον. Η αλήθεια είνε ότι ή υπόθεσις εκείνη της κληρονομίας Κάρρυ ήτο

μία καλή ευκαιρία αναδείξεως για μένα.

— Απλώς αναδείξεως; Την παρηκολούθησα λεπτομερώς. Ο Σάμπσον μου είπεν ότι ήτο ή σπουδαιότερα νομική υπόθεσις του έτους. Προφητεύει λαμπρόν δικηγορικών μέλλον για σένα.

Ο νέος ήπιεν ήρεμα όλίγην μπύραν.

— "Όχι όμως εις τον κόσμον του πλουτίου αυτού κυρίου. Μέλλον; (Ανεσθήκωσε τους ώμους του). Κατά πάσαν πιθανότητα θα καταλήξω να δικηγορώ σε κάποιο επαρχιακόν πταισματοδικείον, έμπρός εις ένα θαρήκον δικαστήν...

— Πάντοτε παθητικήν στάσιν θέλεις να κρατήεις. Διαρκώς δείχνεις την ίδιαν κουτήν και άνιάτον μετρι-αφροσύνην.

— Ένας φτωχός άνθρωπος δέν έχει περισσότερα δικαιώματα. Αλλά άς αφήσουμε αυτό το ζήτημα. Δέν μου είνε πολύ ευχάριστον. Τί γίνεται ο μπαμπάς σου, ο κύριος Έπιθεωρητής; Τόν έσυμπαθούσα πάντοτε αυτόν τον γέρο!

— Είνε πολύ καλά, ευχαριστώ. Έχεις πανδρευθή, Μπίλ;

— "Όχι, σε ευχαριστώ και εγώ. Δέν εδούρηα ακόμη την κατάλληλον γύμνην!

— Καί τί γίνεται ή χαριτωμένη αδελφή σου;

— Η Λούση είνε πολύ καλά. Είνε πανδρευμένη, θέβαια. Με ένα περιουσίοντα έμπορον, τον Τζόου Ουίλσον. Πολύ καλός τύπος. Δέν πίνει, δέν καπνίζει, δέν παίξει χαρτιά, ούτε δέρνει τή γυναϊκά του. Θα σου άρέσει άσφαλώς. (Ο "Αντζελ εκύτταξε το ρολόγι του). Φαντάζεμαι όμως ότι δέν θα θυμάσαι πολύ καλά την Λούση.

— Δέν την θυμόμμαι;... Μπορώ να ξεχάσω ποτέ πόσον εφλυγίζετο ή

φτωγή παιδική καρδιά μου, Ακόμη και ο Μποττιτσέλλι θά έτρελλαίνετο γι' αυτήν.

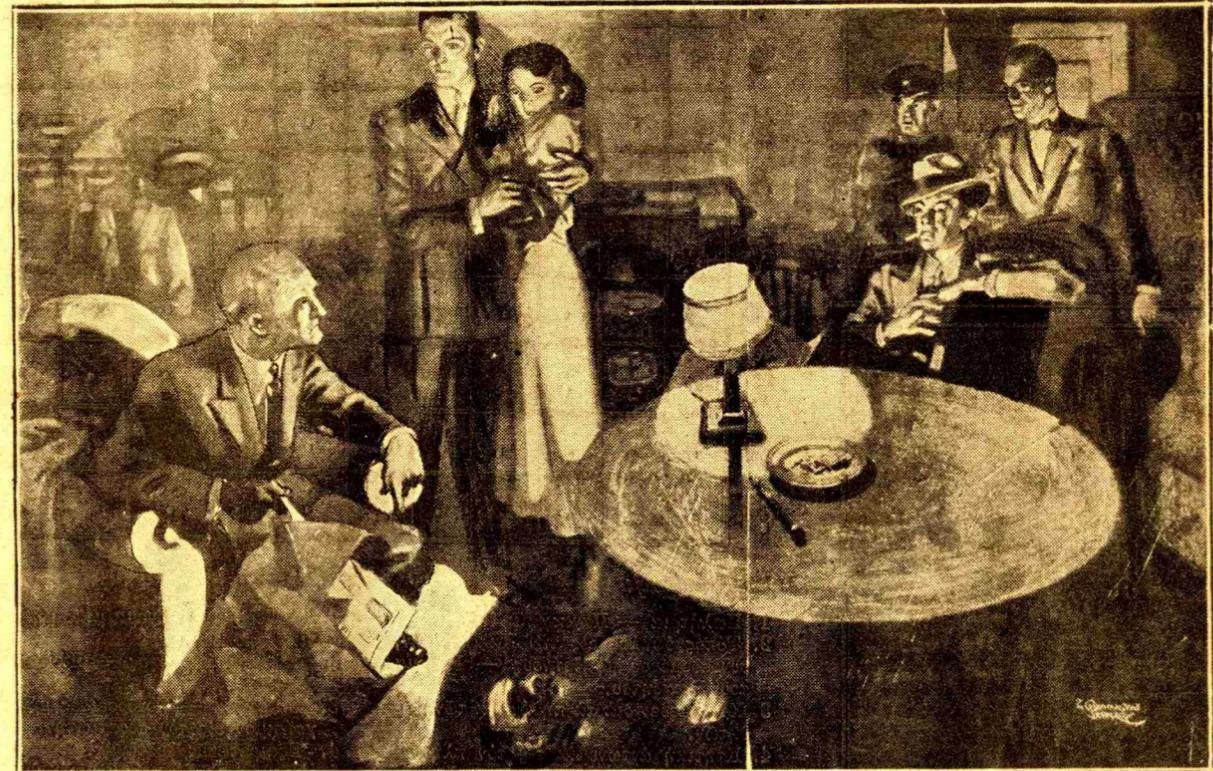
— Εξακολουθεί να είνε πολύ ώραία. Μένει στην Φιλαδέλφειαν, σε μιά μικρή μονοκατοικία. Ο Τζόου κερδίζει άρκετά... ά, και είνε άπλως περιουσίον έμπορος...

— Με τί έμπόριον ανακατώνε-

Τζόου είνε αληθινά έρωτευμένος με την Λούση και εκείνη μαζί του. Φροντίζει πάντοτε να έχη ή Λούση όλας τās άνέσεις της. Εκείνο που με άπασχολεί, είνε το παράξενο, μυστηριώδες κάπως ύφος του ανθρώπου αυτού.

— Άσφαλώς έχεις κάποιαν άφορηγήν.

οφείλεται εις το γεγονός ότι ο γαμβρός μου λείπει τόσο πολύ από το σπίτι του. Τέσσαρες έως πέντε ήμέρας της εβδομάδος... Αυτό γίνεται εδώ και δέκα χρόνια — από τότε που ένκμηφύθησαν. Ο Τζόου έχει, έννοείται, δικό του αυτοκίνητον, και δέν έχω κανένα λόγον, εκτός από την έμφυτον αυτήν και

Ο Μπίλ "Αντζελ άγκάλιασε προστατευτικά την αδελφή του Λούση, ενώ ο άστυνόμος, άτάραχος, καθισμένος έμπρός εις το πτώμα, εξηκολούθει την άνάκρισί του.

ται;» ήρώτησεν ο "Έλλερ, κυττάζων προσεχτικά τον φίλον του.

— Φθηνά και ψεύτικα κοσμήματα... Δέν πρέπει όμως να σχηματίσης κακήν ιδέαν γι' αυτόν. Ο Τζόου είνε αξιέπαινος άνθρωπος, έντελώς αυτοδημιούργητος. Δέν είχε καμμίαν υποστήριξιν, κανένα συγγενή και όμως κατώρθωσε να άνυψώθη μόνος του... Μολαταύτα πάντοτε έπίστευεν ότι ή αδελφή μου θα έκαμε καλλίτερα...

Εκόμπιασε.

— Μα τί κακό βλέπεις εις ένα άνθρωπον, που εξασφαλίζει την ζωήν του ταξιδεύων από το ένα μέρος εις το άλλο και πωλών έντιμον έμπόρευμα; Είσαι άδιόρθωτος «σνόμπ!».

— Ναί, το έπάγγελμά του είνε άρκετά έντιμον και φαίνεται ότι μάλλον εγώ είμαι τρελλός... Ο

— "Όχι, καμμίαν! Δέν έχω παρά μόνον ένα θάρος εις την συνείδησίν μου. Το διαμέρισμά μου είνε εις το κέντρον της πόλεως και δέν πηγαίνω συχνά να ιδώ την Λούση, που μένει εις το Φάικαρμαουτ-Πάρκ. Γι' αυτό είμαι άσυγχώρητος. Τον περισσότερον καιρόν ο Τζόου ταξιδεύει και ή αδελφή μου θα στενοχωρηθεί πάρα πολύ εις την μοναξιά της.

— Χι!, έπρόφερον ο "Έλλερ. «Με άλλους λόγους, υποπτεύεσαι κάποιαν γυναικοδουλειά;

Ο Μπίλ "Αντζελ εκύτταξεν επίμονα και άφηρημένα τα χέρια του.

— Αγαπητέ μου φίλε, βλέπω ότι είνε μάταιον να προσπαθώ να κρατήσω κάτι κρυφό από εσένα. Πάντοτε ήσουν αληθινός μάγος εις αυτό το κεφάλαιον. Η στενοχωρία μου

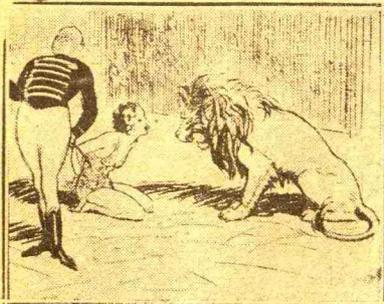
κατηραμένην καχυποψίαν μου, για να πιστεύσω ότι λείπει από το σπίτι του δι' άλλους λόγους εκτός από την ένοχίαν του... (Εκύτταξε πάλιν το ρολόγι του). "Ακουσε, "Έλλερ, τώρα πρέπει να πηγαίνω. Έχω μίαν συνέντευξιν με τον γαμβρόν μου, όχι μακρυνά απ' εδώ, εις τās έννέα, και τώρα είνε έννέα παρά δέκα. Πότε γυρίζεις από την Νέαν Υόρκην;

(Η συνέχεια εις το προσεχές)

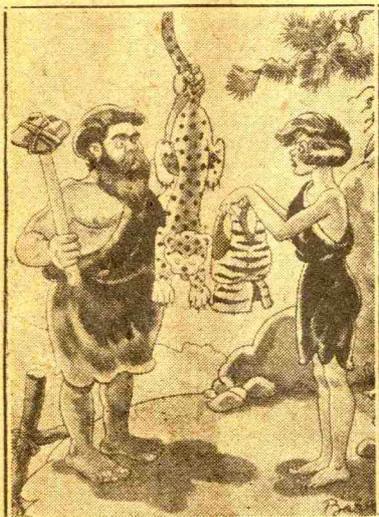
Αλλαγή διευθύνσεως

Ο Ιατρός Ρ. Τυλλιανάκης, ειδικός στηθικών νοσημάτων, μετώκησε Πατησίων 70. Τηλ. 80.975

ΤΟ ΞΕΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ό θηριοδασκαστής: Καί τώρα, κύριοι, τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς παραστάσεως. Ὁ λέων θὰ πάρη ἀπὸ τὸ στόμα τῆς κυρίας τὴν ζάχαρη! Μία φωνὴ ἀπὸ τὸ κοινοῦ: Σπουδαίω κατόρθωμα! Τὸ κάνω καὶ γὰρ πολὺ εὐχαρίστως. Βγάλτε μόνο τὸ λεοντάρι ἀπὸ τὸ κλουβί!

Ἡ προϊστορικὴ σύζυγος: Θὰ ξαναπᾶς ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ κυνήγι. Σοῦ εἶπα ρητῶς, ὅτι πρέπει νὰ ἔχη τὸ ἴδιο ἀκριβῶς σχέδιο γιὰ τὸ καινούργιο μου μοντέλο!

Ὁ σύζυγος: Νά, Αἰμιλία! Αὐτὸ εἶνε τὸ εἶδος τοῦ φουστανιοῦ, ποὺ σοῦ πῆγαινε καλά.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Ὁριζοντίως:

1. Πολύτροπα — Παναρχαία θεᾶ.
2. Τόπος ὄψλης εἰς τὴν Παλαιστίνην, συνδεαμένος μεθ' ὄφλους — Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου.
3. Χρησιμεύει διὰ τὰ πηδύματα τῶν μαθητῶν.
4. Κτητικὴ ἀντωνυμία εἰς τὸν πληθυντικόν. — Πίπτει ραχδαίως — Ἀντωνυμία.
5. Φωνὴ ζῶων — Χώρα ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τὴν Αὐστρουγγαρίαν.
6. Ἐπίθετον εἰς τὸν πληθυντικόν — Γενικὸς Προνοητῆς τῆς Πελοποννήσου — Ἐπιφώνημα.
7. Προστίθεται συχνὰ ὅταν διδεται διαταγὴ διὰ τὸ σβύσασθαι.
8. Ἑβραϊκὸς τίτλος — Γερμανοελεβθεῖς Φιλέλλην.
9. Οἱ ἀμελεῖς μαθηταὶ δὲν τὸ ξέρουν — Θεᾶ.
10. Βοή πληθῶς.
11. Ἐτερος τύπος αἰτιατικῆς ἀρχαίου πλοίου — Κανεῖς ἕως τώρα δὲν ἐμέτρησε τὸν ἀριθμὸν τῶν.

Καθέτως:

1. Τὸ Γερμανικὸν ὄνομα μιᾶς μὴ Γερμ. νικῆς πόλεως.
2. Μεγάλος ζωγράφος — Πάντοτε εἶν δυσχερής.
3. Ἐπίρρημα — Χονδροειδὲς μὲν ἀλλὰ χρησιμὸν εἰς τὸν στρατιωτικόν.
4. Ἐξαιρετικῶς δυστυχής.
5. Ἔσως τὸ Ἄργος μετ' ἄνδρα τῆς καὶ ὄχι μετ' ἄ ποίημά τῆς.
6. Εἰς τὸ κολλεγίον τῆς σπουδάζει ἡ Ἀγγλικὴ ἀριστοκρατία.
7. Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων — Δύο γράμματα ἀπὸ τὴν λέξιν Ἥλεια.
8. Κάτω ἀπὸ ἓνα οἰκοδομητὰ τῆς φοβεῖται κανεῖς — Δύο γράμματα ἀπὸ τὴν λέξιν ψάθα.
9. Ἀντωνυμία.
10. Ἡ σάλληψις γίνεται εἰς τὸν νοῦν — Ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς ὀδόντας (εἰς τὸν πληθυντικόν).
11. Ἄστρον — Ἄν εὐρεθῆτε ἐκεῖ, εἶνε ὀδύνατον νὰ μὴ διψᾶτε.

Κ. ΓΕΝΝΙΩΤΗΣ

Ἀλλαγὴ διευθύνσεως

Ὁ ἱστωρὸς ἸΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΔΙΝΑΣ μετώκησεν εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων ἀριθ. 54 καὶ δέχεται καθ' ἑκάστην 8-9 π. μ. καὶ 4-6 μ. μ.

Ἀλλαγὴ διευθύνσεως

Ὁ παιδίατρος Κος Ν. ΖΕΡΒΟΣ μετώπησε. Νίχκε 32. Τηλ. τὸ αὐτὸ 24656.

ΨΥΧΙΚΟ

ἐνοικιάζεται ἀπὸ Ἰης Ὀκτωβόλιος μονοκατοικία μετὰ πενκῶνος ἐξ 6 νεοῖων δωματίων, δωματίου ὑψηροῦς, λογιτοῦ, γκαράζ, κεντρικῆς θέρμανσεως καὶ λοιπῶν χειρωδῶν. Ὀδὸς Ἐλίνας Ἀθανασιάδου ἀριθ. 20. Ἐπίσκεψις καθ' ἑκάστην 10-12. Πληροφορίαι ὀδὸς Πειραιῶς 3. Τηλ. 24-751.